

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. // Inzerati do 80 petih vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2,50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inzerati petih vrst Din 4.— Popusti po dogovoru, inzeratni davek posebej. // „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26.

Podružnice: MARIBOR, Grojski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE: Ob kolodvoru 101 // SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5 // Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

V znaku prehodnega popuščanja:

Po skrajni napetosti popolno zatišje

Mednarodna napetost se je na mah plegla — V Parizu in Londonu domnevajo, da pred koncem avgusta ni pričakovati nikakih razburljivih dogodkov — Priprave za končno odločitev pa se na obeh straneh z vso vnetostjo nadaljujejo

Pariz, 8. julija. i. Hitler je včeraj odgovoril iz Berlina v Berchtesgaden, predsednik poljske republike Moscicki pa v svojo poletno rezidenco v Spalo. Tudi angleški ministri razen lorda Halifaxa so zapustili prestolnico in odšli na tedenski oddih. Na podlagi tega sodijo v pariških diplomatskih krogih, da je napetost začasno popustila. Vodilne osebe v Nemčiji so prišle do prepričanja, da v sedanjem položaju ne kaže ničesar tvegati, ker so bile besede lorda Halifaxa, ministrskega predsednika Daladierja in predsednika Moscickega dovolj jasne in odločne.

Po mnenju pariških vojaških in političnih krogov Nemčija v juliju in verjetno

tudi še v avgustu ne bo podvzela nobene akcije, ker mora na vsak način prejšnjo zvezo pod strelo. Pomisliti je namreč treba, da so prav tistodnevne pokrajine v Vzhodni Prusiji in na Pomorjanskem, ki pa bi bile v primeru vojne uničene. Za žetev potrebuje Nemčija okrog 250.000 delovnih moči. Prejšnja leta je bilo običajno zaposlenih pri žetvi okrog 250.000 Poljakov. Letos jih seveda ni. Zato so Nemci mobilizirali za žetev dijakke in ženske iz vseh krajev Nemčije, najeli pa tudi delavce iz Češke in Moravske, Madžarske in Jugoslavije. Na vsak način je po mnenju pariških krogov za prihodnje tedne pričakovati popoln mir in zatišje.

Na drugi strani se je postavila sovjetska vlada na stališče, da mora biti sama popolnoma zavarovana napram državam, ki so v njenem neposrednem interesnem področju, zlasti v pogledu baltskih držav, če hoče Pariz in London, da Rusija brani tudi tako oddaljene države kakor sta Švica in Nizozemska. Kompenzacija pa, ki ji zahteva Molotov na Baltiku za nove angažmane na zapadu, bi po mnenju nekaterih angleških krogov dejansko pomenila, da se prizna Rusiji protektorat nad

baltskimi državami ob podpori Anglije in Francije.

Pariz, 8. julija. i. Včeraj popoldne so se v francoskem poslanstvu v Moskvi sestali francoski poslanik Naggiar, angleški poslanik Seeds in delegat angleške vlade Strang. Proučevali so zadnje odgovore angleške in francoske vlade sovjetski vladi. Sodijo, da bodo diplomatski predstavniki Anglije in Francije še danes stopili v stik z Molotovim.

Odgovor Rumunije revizionistom Svoje bomo branili z vsemi sredstvi

Bukarešta, 8. julija. e. Vsi listi objavljajo danes poročila iz Berlina poudarjajoč izjavo, ki jo je dal Ribbentrop glede revizionističnih zahtev Bolgarije. Javno mnenje je zelo razburjeno zaradi teh vesti. List „L'Indépendance Roumaine“ je objavil slično izjavo, v katerem pravi: „Spet so se pojavile revizionistične zahteve. Rumunsko javno mnenje pa je mirno. To ni nič, da se proti nam javljajo neupravičene težnje, ali trdno verujemo v našo pravico, smo odločeni zavrniti vsak poskus kršitve nedotakljivosti našega ozemlja. Zue tolikokrat je bilo poudarjeno stališče Rumunije v pogledu revizije Izjave kralja, predsednika ministrskega sveta in zunanjega ministra Gafencu so bile

dovolj jasne. Rumunija, ki se odločno zavzema za mir in nima proti nikomur nobenih zahtev, bo znala zavrniti vse zahteve in pobude, ki prihajajo od zunaj. Sprito kategoričnih izjav, ki so jih dali kralj in vodje rumunskega naroda, je rumunsko javno mnenje popolnoma mirno. Vemo, da nič ne more zlomiti volje naroda, ki se zaveda, da je njegov obstoj odvisen od njega samega. Zato računamo na svoja obrambna sredstva pripravljeni, da bomo premagali vse skušnjave.

V političnih in diplomatskih krogih je ta članek, ki ga smatrajo za rumunski službeni odgovor na Ribbentropove izjave in zdravice v Berlinu, vzbudil veliko pozornost.

Razpust Vincencijeve družbe v Avstriji

Zopet napeti odnošaji med cerkvijo in državo — Demonstracije proti kardinalu Innitzerju

Dunaj, 8. julija. br. V Avstriji je zavlada v zadnjem času zopet velika napetost med narodno socialističnimi in cerkvenimi krogi. Narodni socialisti očitajo zlasti katoliški duhovščini, da skrivaj še vedno rovari proti novemu režimu ter da hujša zlasti podeželsko ljudstvo. Glavna ost očitkov je naperjena zlasti proti dunajskemu kardinalu dr. Innitzerju, dasiravno se je ta vrhovni predstavnik katoliške cerkve v Avstriji prvi uklonil in toplotno pozdravil prevzem oblasti s strani hitlerjevcev. Prve dni tega tedna je bil kardinal Innitzer na birmovanju po Gornji Avstriji. Povsod pa so ga sprejeli hitlerjevci s protesti in so priredili proti njemu

mu burne demonstracije, tako da je moral naposled birmovanje prekiniti in se je zopet vrnil na Dunaj. V neki vasi so ga celo dejansko napadli.

Veliko pozornost je vzbudil v javnosti odlok, s katerim so na Dunaju in na Nižnjem Avstrijskem razpuščene vse organizacije Vincencijeve družbe. To je ena najbogatejših družb, ki je imela v teh pokrajinah 74 podružnic. Vse premoženje v vrednosti več milijonov mark je bilo zaplenjeno in izročeno narodno socialističnim dobrotelilnim ustanovam. Napovedujejo pa še nadaljnje zaplembe cerkvenega premoženja v znak represalij proti cerkvenim krogom, ki rujejo proti režimu.

Poglavje o špijonih

Berlin, 8. julija. i. Nemška vlada je danes pozvala angleško vlado, naj pokliče svojega generalnega konzula Keynarda na Dunaju, češ da je zapleten v vojnusko afero. Keynard je že zapustil Dunaj.

V zvezi s tem piše „Der deutsche Dienst“, da angleška vlada pošilja svoje tajne agente in vohune, da opredujejo, prisluškujejo in poročajo. Na drugi strani pa je bilo v zadnjih dneh izgnanih iz Anglije mnogo Nemcev, katerim niso mogli ničesar očiti, le to, da so odkrito priznavali svojo pripadnost k svetovnemu narodnosocialističnemu nazoru. V vsakem Nemcu vidijo Angleži vohuna in ogroževalca varnosti imperija. Medtem pa je Nemčija nasprotno ugotovila, da je Anglija na široko raztegnila svoje vohunsko mrežo. Povsod, v konzularni službi, v raznih pisarnah in drugod so nastavljeni uradniki Secret Servicea (tajne službe) in Intelligence Servicea. Ti tajni agenti in konzularni vohuni so povsod na preži in to stanje postaja trajno nezno.

Prtožba dr. Hache

London, 8. julija. i. „Daily Express“ poroča, da je predsednik češko-moravskega protektorata dr. Hacha prošil za avdienco pri Hitlerju. Dr. Hacha se bo v smislu sklepa češke vlade pritožil zaradi deportacije 8000 Čehov iz sudetskikh krajev, zaradi zaplembe 800 milijonov Kč, premoženja čeških narodnih organizacij, zaradi deportacije čeških delavcev v Nemčijo in zaradi odloka, da se mora češka deca v manjših vaseh in trgih učiti tudi nemščine.

Ustreljena na begu

Variava, 8. julija. Blizu poljske meje so našli mrtvo ugodno Čehinja dr. Čehova, ki je bila velika prijateljica rodbine dr. Beneča. Ustrelili so jo nemški obmejni organi, ker je hotela prekorajiti mejo in pobegniti na Poljsko.

Francoski zračni orjak

Bordeaux, 8. julija. AA. (Havas). V Bordeauxu gradijo velik prekoceanski monoplan. Dolg bo 43 m in visok 10 m. Širina kril bo znašala 57 m. To letalo bo zamenjalo leta 1940 letala „Cirox de Sud“, „Lieutenant du Vaisseau Paris“ ter „Ville Saint Pierre“. To bo najlucuznejše letalo, kar jih je bilo do zdaj zgrajenih. Vsak potnik bo imel svoj oddelek s kabino za toaletno. Mesta bo za 40 potnikov in 8 članov posadke. Letalo bo lahko neslo 3 tone tovara. Pot od Biscarosa do New Yorka bo preletelo v 16 urah s povprečno hitrostjo 350 km na uro.

Cangkajšek zahteva sankcije proti Japonci

Cangking, 8. julija. AA. Reuter: Cangkajšek je v svojem govoru, ki ga je prenašal radio, pozval Zedinjene države in druge vellesile, naj izpolnijo svoje pogodbenne obveznosti ter izvajajo gospodarske sankcije proti Japonci.

Italijanski pomorski manevri pri Siciliji

Rim, 8. julija. i. Italijanska vojna mornarica bo v juliju priredila velike manevre med Italijo, Sicilijo in severno afriško obalo. Poleg velikega števila podmornic bo na manevrih sodelovalo tudi okrog 60 drugih vojnih enot ter več sto letal. Manevri bodo trajali 48 ur. Brodovje bo razdeljeno na dve skupini, ki bosta v sicilijanski ožini skušali prebiti „sovrážno linijo“.

Borzna poročila.

Curtis, 8. julija. Beograd 10.—, Paris 11.75, London 20.77, New York 44.625, Bruselj 75.40, Milan 23.34, Amsterdam 234.45, Berlin 178.—, Praga 15.125, Varšava 63.50, Sofija 5.40, Bukarešta 2.35.

Politični obzornik

„Naš nacionalizem pozna samo eno ideologijo:“

Organizacija jugoslovenskih profesorjev je imela te dni svoj letni kongres v Sarajevu. Na kongresu je imel zanimivo predavanje dr. Stjepan Tomić, profesor prve deške gimnazije v Sarajevu, o propagandi na srednjih šolah v zvezi z nacionalno vzgojo. Dr. Tomić je najprej razpravljal o teoriji gospodarskega, življenjskega in tisoletnega prostora. Nato je obširno govoril o ustvarjanju nacionalizma, ki mora edini privedi mladino, sedaj tavajočo po krivih potih, nazaj na pravo pot. Svoja izvajanja, ki so jih kongresisti poslušali z vsakopozornostjo in jih opetovano nagradili z viharim odobravanjem, je prof. dr. Tomić zaključil:

„Proti vsem razornim silam — in naj prihajajo te s srbske, hrvatske ali slovenske strani — ki moralno zastrupljajo naš narod, je treba zgraditi dve jekleni trdnjavi: zavest o nevarnosti in ustvarjajoči nacionalizem naše mladine. Mi profesorji se danes obračamo k celokupnemu našemu narodu, predvsem pa k naši dragi mladini, naj pojmi in razume ono edino resnico našega časa, resnico, pred katero vse druga mora pasti v prah. Naša nacija ima danes samo enega edinega sovražnika, a to je vsak tisti, ki jo hoče oropati svobode, samo enega edinega prijatelja, a to je vsak tisti, ki ji hoče pomagati, da brani svojo svobodo. Naš nacionalizem pozna danes samo eno edino ideologijo, a to je obramba naše države, en edini defetizem, to je slabljenje te obrambe naše države.“

Revija „Rom-Berlin-Tokio“

Ta revija je jela izhajati v Berlinu pod uredništvom dr. Pavla Schmidta in pokroviteljstvom ministra zunanjih del von Ribbentropa. Doslej sta izšli dve številki. V prvi številki je napisal uvodni kancelar Hitler, v drugi pa Benito Mussolini. Revija je tiskana v treh jezikih — v nemškem, italijanskem in japonskem. Je bogato ilustrirana in propagira politične, gospodarske in kulturne ideje osi Rim—Berlin—Tokio. Za drugo številko je napisal članek o poslanstvu mladih narodov nemški minister zunanjih del Ribbentrop. Takoj za tem člankom je objavljen drugi, ki je posvečen Jugoslaviji. V tem članku je napisano med drugim: „Jugoslavijo štejejo med mlade napredne narode na Balkanu, ki so svoje poslanstvo popolnoma spoznali v tem delu Evrope. Stališče Jugoslavije jasno kaže, da se ne namerava pridružiti umetni ustvarjenim sistemom, ki nimajo ničesar skupnega z miroljubnimi narodi. Jugoslavija se hoče docela posvetiti svoji obnovi in delu za svojo bodočnost. Stala bo daleč od vseh zastarelih institucij, kakor je na primer Društvo narodov, ki hoče očuvati že zdavna preživeli status quo in ki služi samo nasilnim namenom zapadnih demokratskih držav. V nasprotju z drugimi državami na jugovzhodu Evrope je Jugoslavija na ta način dokazala, da se ne bo navduševala za cilje, ki so docela nasprotni interesom tega dela Evrope, je manj pa se dala zapeljati h korakom, ki so v nasprotju z zgodovino in z geopolitičnimi dejstvi.“ — Ta članek je, kakor vse kaže, napisal urednik dr. Paul Schmidt.

„Slovenija i Slovenci“

Ugledna sarajevska revija „Pregled“, ki jo urejuleta dr. Jovan Krčić in Todorkrševac, je junjsko in julijsko številko posvetila izključno Sloveniji in Slovincem. Hotela je Slovenijo in Slovence predstaviti srbski in hrvatski javnosti v njih pravi podobi, kakor so jo naslikali sami slovenski pisci. Da je ta slika uspešna, dokazuje tale vsebina dvojneštaka junij-julijskega zvezka: Dr. Anton Melik: Slovenija, Vilko Novak: Prekmurjski Slovenci, dr. Lavo Čermelj: Slovenci i Hrvati pod Italijom, Filip Uratnik: Radništvo u Sloveniji, Dušan Kernauner: Radnički pokret u slovenskem kulturnem životu, Ivan Bratko: Slovensko selo u krizi, dr. Fr. Kidrič: Prebren kao inicijator nove slovenske književnosti, Božidar Borko: Pogled u današnju slovensku književnost, Bratko Kreft: Tradicija slovenske dramatike, Jos. Ribičič: Slovenska dečja književnost, F. Bečlaj: Razvoj slavistike kod Slovenaca, Marijan Lipovšek: Savremena slovenska muzika, Angela Vode: Slovenska žena kao društveni radnik, Fran Albrecht: Le molk, Alojz Gradnik: Orel in smreka, Anton Vodnik: Skoki vrtove, Mile Klopčič: Tri otrokove želje, Tone Seliskar: Obup, Lofze Kraigher: Pakao-čistilite-raj, Anton Irgolčić: Petrunova smrt, Ludvik Mrzel: Bog u Trbovljama, Ctril Kosmač: Kruh. Pregledi i beleške: Jovan Krčić: Ilirizam kod Slovenaca, Milan Rakočević: Slovenske kulturne ustanove, Marijan Lipovšek: Pregled slovenskog alpinizma, M. Rakočević: Izdavačka aktivnost u Sloveniji, K. Organizacija slovenskog sela. — Hronika. — Umetnički priloz. — „Pregled“ je izvršil navedeno posebejno štetičko, za kar mu bode toplo priznanje in iskrena zahvala!

Inzerirajte v „Sl. Narodu“!

Vojaške priprave se nadaljujejo

Povsod hočejo biti pripravljeni za vsak primer, ki bi utegnil nastopiti

London, 8. julija. br. Kljub relativnemu zatišju, ki je zavladovalo po napetosti zadnjih dni, kažejo poročila, ki prihajajo iz Londona, da se na vseh straneh z vso vnetostjo nadaljujejo vojaške priprave. Tako poročajo, da Nemčija z vso naglico utrjuje mejo proti Poljski, kjer so zgradili že močno utrjen pas. Ta pas se razteza tudi na slovaško ozemlje. Pozornost je zbudilo v zvezi s tem pisanje „Danziger Vorpostena“, ki je ostro napadel slovaško vladno, češ, da ovira nemško obrambo in pozablja, da je pod nemškim protektoratom. Češka vlada je dobila nalogo, da mora takoj popraviti vse strateško važne ceste, zlasti one, ki vodijo proti slovaški in poljski meji. Te ceste morajo biti do konca avgusta v brezhibnem stanju.

Prav tako je tudi na poljski strani vojaške priprave za obrambo državne meje mrzlično nadaljujejo. Povsod grade utrjene postojanke in zaklonišča ter velika skladišča za živila in druge vojne potrebe. Angleški, francoski in poljski generalni štabi so v stalnem stiku.

London, 8. julija. AA. Londonski diplomatski urednik poroča, da vlada v javnosti veliko zanimanje za načrt sporazuma o sodelovanju med angleškim in francoskim vojnim letalstvom. Tozadevna pogajanja so že znatno napredovala. Omenjeni sporazum bo največje pomena posebno zaradi tega, ker bo letalstvo obeh držav lahko letelo nad neznanim ozemljem ter bodo letalci lahko snemali topografske slike. Angleška letala se bodo praktično vadila leteti brez spuščanja iz Anglije do posameznih krajev južno in jugovzhodno Francije. Sporazum predvideva najokre sodelovanje, tako da bodo eni lahko izkoristili skušnje, ki jih imajo drugi.

Stockholm, 8. julija. AA. DNB: Mornariško ministrstvo je naročilo 5 podmornic od teh 3 velike. Skupni stroški za te podmornice bodo znašali 12 milijonov švedskih kron. Ta vsota bo razdeljena na 4 proračunska leta. Razen tega je vlada odobrila kredit v znesku 1.6 milijonov kron za ojačanje pomorske artiljerije.

Poljska v stavu oboroženega premirja

Zaenkrat ne bo glede Gdanska ničesar podvzela, ostane pa budno na straži svojih pravic

Pariz, 8. julija. br. Pariški in londonski politični krogi naravnost občudujejo poljsko hladnokrvnost. Izkazalo se je, da poljska vlada trenutno ne namerava intervenirati pri gdanskem senatu zaradi tamkajšnjih vojaških priprav. Razvoj narodnostnih problemov v Gdanskju varšavske vlade več ali manj ne zanima, kolikor seveda ne prizadene poljske manjšine. Kar Poljska zanima, so gdanska luka, Visla, in prosta pot skozi Gdansk na morje. Poljska vlada nikakor neče bistvenih stvari podrediti manj važnim.

Poljska vlada je pripravila za vsak primer do zadnje podrobnosti vse potrebno, da bi intervenirala v trenutku, ko bi spoznala, da bi mogla kaka neposredna akcija v resnici ogroziti prosti dohod do morja. Dotlej pa je Poljska ostala v stavu oboroženega premirja. Izvedla bo svoje vojaške ukrepe, čim bo razvoj v Gdanskju prekoračil meje, ki jih je poljska vlada že določila. Poljska vlada pa bo najprej izvedla gospodarske ukrepe v škodo Gdanska ter računa pri izvajanju take politike na angleško in francosko podporo.

Chamberlainova izjava

London, 8. julija. br. Agencija Reuter je sredi objavila vest, da bi bil moral ministri predsednik Chamberlain včeraj popoldne v spodnji zbornici podati novo izjavo o stališču Anglije glede Gdanska, a mu to zaradi parlamentarnega poslovanja reda ni bilo mogoče. To izjavo bo podal prihodnji teden. Zvečer je odpotoval v Birmingham, kjer bo ostal do ponedeljka. Danes bo imel tam ob priliki otvoritve novega letališča pomemben političen govor.

Z vso odločnostjo so bile danes v Londonu demantirane vesti, da bi se bila poljska vlada šele na pritisk Francije in Anglije odločila za tako zadržanje. Angleška vlada, pravi komunikacije „Foreign Office“, je Poljski le ponovno zagotovila, da bo striktno izpolnila svoje obveznosti tudi glede Gdanska, in bo odločitev o tem, kdaj so poljski interesi ogroženi, v vsakem primeru pripustila Poljski.

zadnji not, gre v glavnem za prevzem jamstva za Švico in Nizozemsko. Ugovor Moskve, da s tema dvema državama nima diplomatskih odnošajev, je bolj formalnega značaja. Stvarno Rusija dvomi, da bi imela v jamstvu glede baltskih držav dovoljno kompenzacijo za jamstva, ki bi jih morala prevzeti za države, ki so že upoštevane v okviru britanskega garancijskega bloka. Rusija zahteva za tako jamstvo nove kompenzacije. Rusija ne mara razširiti svojih obveznosti v zapadni Evropi brez proporcionalnega povečanja svoje lastne varnosti v vzhodni Evropi. Za prevzem jamstva za Švico in Nizozemsko zahteva Rusija, da zajamčita za njeno varnost tudi Poljska in Turčija. Z drugimi besedami, Rusija želi, da enako kakor je sama dolžna braniti ti dve državi, tudi one same v enaki meri prevzamejo obveznost, da bodo v primeru kakšnega napada aktivno branile Sovjetsko Rusijo. Molotov zahteva, da skleneta v to svrhu Poljska in Turčija vojaško zvezo z Rusijo, šele nato bi Rusija pristala na jamstva za Švico in Nizozemsko.

Zakaj je prišlo do zastoja pri pogajanjih v Moskvi

Rusija zahteva za jamstvo švici in Nizozemski vojaški pakt s Turčijo in Poljsko

London, 8. julija. e. Angleška vlada je poslala svojemu veleposlaniku v Moskvi nove instrukcije za pogajanja z Molotovim. Tudi francoska vlada je poslala nove navodila. Dasi angleška in francoska navodila niso dobesedno enaka, so vendar rezultat skupnega posvetovanja Londona in Pariza. Vse verzije, ki se širijo v javnosti o vsebini novih instrukcij, na pristojnem mestu v Londonu označujejo kot samovoljne. Službeni krogi tudi odklanjajo vse komentarje in vesti iz Pariza, da predstavlja zadnji poskus angleške in francoske vlade za doseg sporazuma z Rusijo.

London, 8. julija. br. Optimizem, ki je vladal še v začetku tega tedna glede pogajanj z Moskvo, se vedno bolj umika rahlemu pesimizmu, dasiravno so londonski krogi slej ko prej prepričani, da bodo moskovska pogajanja končala z uspehom. Sedaj gre le za to, ali bo sklenjen pakt na najširši osnovi, ali pa bo ostalo prvotni zamisli enostavne vojaške obrambne zveze med Anglijo, Francijo in Rusijo.

Kar se tiče najnovejših pomislekov, ki jih je izrazila moskovska vlada v svoji

Kolesarjem ločene poti od drugih vozišč!

Ureditev kolesarskega prometa je tudi socialno vprašanje — Zanimivo predavanje o kolesarskem prometu pri nas

Ljubljana, 8. julija. Vprašanje kolesarskega prometa na naših cestah je končno našlo tudi pred strokovnim forumom; sredi je bilo v društvenem lokalnem ljubljanskem sekcije Udruga jugoslov. inženjerjev in arhitektov prirejen predavanje z razpravo o kolesarskem prometu pri nas. Doslej smo pri nas samo zabavljali — kolesarji nad drugimi uporabniki cest, še bolj pa pešci, avtomobilisti itd. nad kolesarji — ne da bi presojali vprašanje kolesarskega prometa stvarno ter mislili na njihove rešitve. Kolesarji so dobili pri nas kaj značilno ime — kolesarska nadloga; značaj kolesarskega prometa je v resnici takšen, da kolesarjev ne moremo uvrstiti v nobeno drugo kategorijo cestnega prometa, to se pravi, da gledajo vsi uporabniki cest na kolesarje kot nezaželene soprobnike vozišč, skratka — kot »nadlogo«. Vendar s tem ni rečeno, da je treba — in da je to sploh mogoče — odpraviti kolesarje, o čemur jim kratkoročno prepovedati vožnjo kakor bi si moralo celo železi nekateri nestrpni nasprotniki kolesarstva.

VRSTE PROMETA V LJUBLJANI

Na snodnem predavanju — predaval je ing. Svetko Lapajne — je pa bilo vprašanje kolesarskega prometa obdelano stvarno, s popolnim razumevanjem naših cestnih razmer in prometnih vprašanj sploh. Ni šlo »za kolesarstvo« ali »proti njemu«, temveč za ureditev prometa, in sicer za takšno, da bi bil v nji upoštevan, kakor je potrebno, kolesarski promet.

Predavatelj je najprej označil vrste prometa na naših cestah. Imamo 5 vrst prometa: 1. motorna vozila; njihova karakterizacija je velika hitrost. Ta hitrost povzroča močne dinamične učinke na cestišče ter zato zahteva dober cestni tlak. V drugih pogledih so motorna vozila ugodna; imajo sposobnost umikanja, so stabilna, pač pa zahteva promet z motornimi vozili dobro preglednost zaradi velike hitrosti. — 2. vprezna vozila; označuje jih počasnost ter zlasti počasno umikanje ter precejšnja teža. Sicer so stabilna in promet z njimi nima nobenih posebnih zahtev. — 3. Kolesarji; vozijo srednje hitro, po 15 do 30 km na uro, obremenitev je majhna, zato tudi ni posebnih zahtev zaradi tlaka. Značilnost kolesarskega prometa je pa predvsem kolesarska nestabilnost. Kolesar lahko vozi le v rahlih vijugah, povsem naravnost sploh ne more. Tudi zunanji mehanizmi in drugi vplivi, kakor kamenje na cesti, veter, dež, ropot, strah itd., vse to vpliva bistveno na stabilnost kolesa. Sicer so pa kolesarji v umikanju gibčni, vendar zaradi nestabilnosti nezanesljivi. Tudi za kolesarski promet je potrebna preglednost na cesti. — Pešci; gibljejo se počasi, nimajo posebnih zahtev glede poti, se lahko umikajo, pač zahtevajo varnost pred vozili. — Tramvaj je poglavje zase; zdaj stoji, zdaj vozi z veliko hitrostjo, se ne more umikati. Pomeni torej tehnično neugoden način prometa.

KDO SE NAJ KOMU UMIKA

Po približni statistiki pridejo na železniškem križišču dovozne ceste na motorni vozili 4 vprežni vozovi, 30 kolesarjev in 40 pešcev. Preseneča relativno zelo visoko število kolesarjev.

Splošno načelo pri razvoju prometa je, da se mora umikati tisti, ki se laže umika, tistemu, ki se umika težje. V večini primerov pa lahko obvelja namesta tega tudi to načelo: Tisti, ki se giblje z manjšo hitrostjo, se mora umikati hitrejšemu. Vendar je izjema tramvaj, ki se ne more umikati, delno pa tudi križanje vprežnega vozila z avtomobilom ali kolesom; navadno se morata umikati na križišču kolesar in avtomobilist vprežnemu vozilu, ker je samo prepočasno za umikanje, včasih je pa tudi voznik vprežnega voza malomaren ter se ne umika.

KAKO JE V RESNICI

Praktično se to načelo tudi izjavja; pri avtomobilnem križišču počakajo pešci, da vozijo avtomobili in kolesarji mimo. Na ozi stoji se umakne vpluden pešec kolesarju, da ga kolesar prehiti. Kolesarji se umikajo motornim vozilom proti robu ceste. Le pri nediscipliniranih voznikih in cestni železnici nastajajo nepravice. Vsek bo proti temu načelu je nemiselnost ter nima zdrave podlage. Nihče ne more zahtevati, naj se pešci umikajo avtomobilom, kolesarji in vozovi, pa tudi ne, naj se kolesarju umikajo avtomobil ali celo tramvaj.

VZROK MRZNJE MED RAZNIMI UPORABNIKI CEST

Med pešci in kolesarji je dandanes huda mrznja, da ne rečemo celo sovraštvo. Prav tako vlada nerazpoloženost med kolesarji in avtomobilisti. To je treba v veliki meri pripisati nedisciplinirani vožnji, pa tudi intolerantnosti prvih in drugih, a glavni vzrok je v bistveni razliki načina gibanja teh uporabnikov cest, ko morajo uporabljati vsi eno in isto vozišče.

REŠITVE: LOČITEV KOLESARSKEGA VOZIŠČA OD CESTE

Edina trajna in solidna rešitev kolesarskega vprašanja je popolna ločitev kolesarskega vozišča od potniškega za pešce in drugih cestnih vozišč. Nobenega drugega prometnega gibanja pač ni, ki bi imelo podobno značaj kakor vožnja s kolesom. V naprednejših državah so ločena celo vozišča za motorna vozila od vozišč za vprežna vozila. Samo po sebi se pa razume, da je potreben poseben poseben ločen pas tudi za tramvaj. Ločitev kolesarskih poti od cest pa seveda ne pride v poštev pri mestnih stranskih ulicah, kjer promet ni živahen. Pač pa bi morali ločiti kolesarski promet od drugega cestnega prometa na državnih in banovinskih cestah, kakor tudi na vseh drugih glavnih dovoznih ter tranzitnih cestah v mestu in njegovi okolici.

Kakšna bi naj bila kolesarska vozišča? Predavatelj nam je predložil na sliki profile cest s posebnimi kolesarskimi vozišči, povsem ločenimi od ceste in ceste, kjer so pasovi za kolesarje ločeni samo bodisi z cestnim jarkom ali z barvnim pasom od drugega cestišča. V glavnem je 5 tipov kolesarskih vozišč od cest. Vsi ti načini so že uvedeni, nekateri celo pri nas n. pr. ob Tyrševi cesti proti Jezici, najboljše pa imajo urejen kolesarski promet na Dan. skem, Nizozemskem in Anglijskem.

Najboljše kolesarsko vozišče je tako zvan lahek tip makadamske utrditve s posipom dolomitnega peska, podobno kakršno so poti v ljubljanskih parkih. Utrditve mora biti tako močna, da vzdrži obtežbe vo-

zil. Popoln mora biti odvod vode. Za zasip, no ureditve, če je n. pr. cestišče preozko, da bi lahko kolesarsko vozišče prevzemlo čili od drugega vozišča ter se morajo odločiti le za določitev pasu za kolesarje ob robu ceste, označenega z drugo barvo tlaku, pa mora biti tlakovan tudi ta pas, da se ga lahko poslužujejo tudi v primeru potrebe za motorna vozila.

Prednost ločenih kolesarskih poti

Glavne prednosti ločenih kolesarskih poti so: popolna varnost kolesarja pred motornimi vozili; popolna varnost pred lahimi kolesarji na cestah za motorni promet; odstranitev kolesarskega prometa s tako zvanih polubanketov pri dovoznih cestah; pri zelo širokih dovoznih cestah se da na račun kolesarskega vozišča drago tlakovanje cestišče zožiti. Kolesarji zavzemajo na teh cestah zaradi svoje lahкости na vsaki strani cestišča najmanj po meter širine. Tako bi lahko zmanjšali investicijske stroške za ceste.

Sicer so tudi ugovori proti posebnim kolesarskim potem. Tako n. pr.: avtomobilisti in kolesarji bi lahko pri vzorni disciplini, ni vozili po istem cestišču. Ta ugovor ni prepričljiv, kajti kolesarji so v svoji lahкости odvisni od zunanjih vplivov, ki jih s samo disciplino ni mogoče odpraviti. Drugi ugovor je, da so kolesarske poti predrage. V mislih imajo namreč betonirano ali asfaltno kolesarsko vozišče. Toda makadamsko kolesarsko vozišče bi ne veljalo več kakor sprehajalna pot v parku. Dolžinski meter avtomobiliste ceste velja najmanj 1000 din, meter asfaltnega hodnika 300 din, a meter kolesarske poti ali ce-

ste le 50 din. Če najdemo tako v določeni avtomobilski cesti, bi lahko tudi nekaj odstotkov teh izdatkov za kolesarsko vozišče. Ugovarjajo tudi, da ni prostora za kolesarske ceste. V resnici so vse ljubljanske dovozne ceste preozke že zdaj, pa tudi po regulacijskem načrtu je širina skromno odmerjena. Če analiziramo promet, dobimo širino 30 do 50 m, pri nas pa maksimalne širine cest 25 m. Kljub temu bi še vedno lahko marsikje odločili meter do 1,5 m cestišča za kolesarje, seveda pod pogojem, da bi lahko odstranili lahki in kolesarski promet.

Predavatelj je predlagal ustrezajoče načine ureditve kolesarskega prometa na nekaterih naših glavnih cestah.

Predavatelj je prišel do sklepa: kolesarsko vprašanje se da rešiti edino s pomočjo kolesarskih poti; najidealnejša utrditve kolesarskih poti je lahek makadamski tip vozišča s posipanjem dolomitnega peska.

RAZPRAVA O NAŠEM KOLESARSKEM PROMETU

V debati so se prigrasili k besedi: predavatelj, dr. Vrhunec, univ. prof. ing. Hrovat, dr. ing. Nagode, ing. Bevc (ki je vodil razpravo) in končno še predavatelj, ki je ugotovil, da se ugotovitve govornikov krijejo z zaključki njegovega predavanja. Debata je bila tako zanimiva za splošnost, zlasti zelo obširen govor dr. Vrhunec, da se bomo na njo povrnil prihodnjič. Zanimiva je bila zlasti ugotovitev ing. Bevc, da je kolesarsko vprašanje pri nas v resnici socialno vprašanje, glede na to, da je kolo prometno sredstvo malega človeka.

Lep uspeh prvega koncerta ŽAPZ

Dirigentu je bilo do tega, da pokaže kvaliteto svojih pevk v vseh subtilnostih pevске umetnosti

Ljubljana, 8. julija. Ljubitelji zborovskega peva petja so sicer skoraj napolnili veliko filharmonično dvorano. Marljivo in priznani dirigent Akademikega pevskega zbora Franc Marolt je pripravil občinstvu, ki mu je do pevске umetnosti, lahko rečemo izredno presenečenje. Prvič je nastopil na samostojnem koncertu ženski akademski pevski zbor, ki ga je v pletih šestih mesecih izveščal Franc Marolt. Prvi nastop novega pevskega zbora je bil tudi prvi njegov časten uspeh.

Kdor pozna težkoče, ki jih je treba premagati in probleme, ki jim je treba biti kos ob ustanovitvi kvalitetnega pevskega zbora, ta bo visoko cenil delo dirigenta in njegovo umetniško storitev kakor tudi umetniško storitev pevk, ki so sredi prvih nastopov. Za koncerte smo sicer že v sezoni, zato je bilo nekaj srednjih vrst v dvorani praznih, te vrste bi bile gotovo tudi zasedene, ako ne bi koncert padel v poletniški mesec. Čeprav je dvorana dobro zračena, se pri toliki udeležbi le občasno nevednostno poletnega časa.

Koncertni spored je bil skrbno izbran. Dirigentu očitno ni bilo do tega, da doseže samo zunanji uspeh s ceninimi efekti. Bilo mu je do tega, da pokaže kvaliteto svojih pevk v vseh subtilnostih pevске umetnosti in ta namen je v polni meri dosegel z dvema pesmima Jakoba Galusa, z Adamičev »Po slovesu«, s pesmimi Matije Tomca, Slavka Osterca, Matije Bravničarja in z dvema lastnima prireditvima po narodni pesmi.

Novi ženski akademski pevski zbor, ki šteje 41 pevk, je nastopil z nekaj pevskimi iz drugih ljubljanskih pevskih zborov. Spopolnitev zbora z gostinjami je bila potrebna, ker je razumljivo, da v tako kratkem času ni mogoče iz vrst akademskih sestaviti popolnega pevski zbor. Tako je spopolnjeval dirigent Franc Marolt tudi moški akademski pevski zbor in je na ta način obdržal kontinuiteto v razvoju in rasti tega odličnega pevskega zbora. Med odmorom je dirigent Marolt dobil kranjski pušelj z 41 nageljni in z rožnokravnim ter rožmarinom. V znak hvalečnosti so mu ga podarile pevkve. Akademiki pa so svojemu dirigentu poklonili lep venec. Izročil mu ga je g. Boris Trampus. Pri klavirju je intoniral g. Ivan Silič.

Navdušenje občinstva po vsaki točki je bilo veliko in prijetno ter iskreno. Najbolj so občinstvo razvneli pesmi s socialnimi motivi, tako Osterčeva »Mamica« (Mile Klodčič), Bravničarjeva »Moja očka je rudar« (Franc Nollmal), in Tomčev »Glad« (Srečko Kosovel). Prav posrečena je enotna obleka, v kateri so nastopile pevkve. Nosi jo temno krilo in belo jopico z razprtim ovratnikom, ogrnjene pa so slovensko ruto z narodnimi motivi. Načrte za obleko je naredil arh. inž. Osolin. Dirigentu in pevkam gredo iskrene čestitke k prvemu nastopu, ki je bil tudi prvi uspeh novega zbora z željo, da bi ženski akademski pevski zbor raste in že jeseni nastopil v Ljubljani z večjim drugim koncertom, ki bo gotovo drugi velik uspeh novega zbora.

Plavači za olimpijski dan

Včeraj so v kopališču Ilirije otvorili tekmovalno sezono s prireditvijo v okviru olimpijskega dne

Ljubljana, 8. julija. S precejšnjo zakasnitvijo so tudi plavači izvedli svojo prireditev v okviru olimpijskega dne. Prvotno tekmovalno so morali namreč zaradi mrzlega vremena preložiti in tako je bila plavalna tekma šele včeraj na sporedu. Za prireditev v kopališču Ilirije je vladalo precejšnje zanimanje. Ilirija je nastopila pretežno z mlajšimi in najmlajšimi tekmovalci, ki pač še niso zreli za večje podvige. S tem, kar smo videli včeraj, Ilirija še ni zrela za težke tekme v ligi in je storila prav, da je svojo udeležbo za letošnje odpovedala. Posamezniki so sicer pokazali nekoliko napredka od lani, v splošnem pa rezultati niso zadovoljili in je bilo očitno opaziti pomanjkanje trenerja. Plavalni sport je v prvi vrsti stvar tehnike, ki si jo je treba pridobiti že takoj v začetku, to pa je mogoče edino le s trenerjem in to prvotno izvedbo. Med najmlajšimi smo opazili nekatere prav nadarjene plavače in bi bila škoda, ako ne bi prišli v roke strokovnjaku, ki bi jim omogočil hitrejši napredek. Vsi večji klubi v Jugoslaviji se zavedajo, da v lastnih vrstah še ne razpolagajo z močmi, ki bi lahko brezhibno vodile trening in so zato pridobili izmuzne trenerje. Ilirija ga je imela doslej vsako leto in ji svetujemo, da stori to tudi letos, ker bo sicer zgubila stik in bo za vodilnimi klubi dočel nočes morala zaostati. Čeprav upoštevamo, da je bil včerajšnji nastop šele prvi v sezoni, nas rezultati z redkimi izjemami ne morejo zadovoljiti.

TEHNIČNI IZIDI SO BILI:

100 m prsno: 1. Hribar 1:25,6. 2. Hodotšek 1:33,4. 3. Brozovič 1:34,9. 5. Rustja 1:35,4. 6. Brozovič II 1:37,3. Razen Hribarja so nastopili sami juniorji.

100 m prsno: 1. Frič 1:05,9. 2. Pelhan 1:08,1. 3. Hercog 1:11.

50 m prsno juniorji: 1. Paternuš 31,5. 2. Vuga 33,9. 3. Miklavc 34,9. 5. Zupančič 35,6. 6. Mihler 36,1. Med juniorji je plaval tudi Dragusa Finčeva in dosegla prav dober čas 34,6.

100 m prsno juniorke: 1. Ledl 1:48,8. 2. Filipič 1:52,4. 3. Knez 2:05,4.

50 m prsno subjuniorji: Miller in Dular po 43 sek. 3. Sircelj 44,1. 4. Dežman 49.

200 m prsno seniorji: 1. Hribar 3:10,6. 2. Janovski 3:23.

200 m prsno seniorji: 1. Frič 2:35,8. 2. Pelhan 2:37,8. 3. Hercog 2:53,6.

100 m hrbno juniorke: Finc Dr. 1:36,5. Na sporedu so bili še skoki, ki pa so jih morali predčasno prekiniti, ker se je pokvarila deska. Prireditve je zaključila tekma v waterpolu.

Mednarodna rokoborba

V uniojski dvorani se je sredi nadaljevala profesionalna rokoborba. Zanimanje je bilo znatno večje kakor prvi večer. Kot prvi par sta nastopila Poljak Pirnatski in Mileušič iz Like. Licanu ni pomagala njegova majha gibčnost, ker je bil Poljak za najmanj 25 kg težji in tudi telesno neprimerno močnejši. Podlegel je po 11 minutah. Sledila je borba med favoritom tekmovalca Zagrebčanom Kopom in Rusom Kirilovim. Tudi tu je bilo od vsega početka jasno, da bo moral telesno znatno silejši in starejši Kirilov kmalu kloniti. To se je tudi v 11. min. uresničilo in je Kop zmagal s svojim specialnim prijemom, premetom okoli vratu. Prav zanimiva je bila borba tretjega para, črna Anija in Čeha Mrne. Večina gledalcev je simpatizirala z zmagorcem, ki pa se mu v štirih krogih ni posrečilo položiti nasprotnika na hrbet, čeprav ga je v zadnjem krogu od vsega začel dobil v svoj znani prijem »ameriško kravat«. Borba je ostala neodločena. Zadnja sta nastopila Janež in ljubljanski amater Sotler. Kdor je pričakoval naglo Janjevo zmago, se je zmotil. Sotler je bil popolnoma enakovreden in je bila borba od začetka do konca izenačena ter je po 28 minutah ostala neodločena.

Druge sportne novice

V Wimbledonu je bil včeraj finale v moškem singlu. Potem, ko sta v semifinalu izpadla edina preostala Evropeca Punčec in Henkel, sta se v finalu srečala oba Američana Riggs in Cook. Kakor se je splošno pričakovalo, je postal svetovni prvak Punčecov zmagovalec Riggs, ki je svojega nasprotnika premagal v štirih setih s 3:6, 8:6, 6:3, 6:2.

Finca Maki je včeraj v teku na 2 milj (3218 m) postavil nov finski svetovni rekord s časom 8:53,2 in je s tem znatno zboljšal dosednji rekord Madžara Szabaja.

Zahteve naših profesorjev

Ljubljana, 8. julija. Včeraj popoldne je bila na kongresu Jugoslovanskega profesorjskega društva v Sarajevu sprejeta tale resolucija: 20. kongres Jugoslovanskega profesorjskega društva s polnim zaupanjem pričakuje, da bo prosvetni minister v polni meri uveljavljal nove osnutke uredbe o spremembah in dopolnitvah zakona o srednjih šolah, ki mu jih je predložila

glavna uprava Profesorjskega društva, ker bi edino to ustreglo večini že 20 let starih zahtev Profesorjskega društva v interesu profesorjev in šole. Od merodajnih činiteljev se zahteva, da se vrnemo vsem uradnikom in profesorjem vsi prejemki predvideni s zakonom št. 1. 1931. Uvede naj se avtomatično napredovanje profesorjev srednjih in srednjih strokovnih šol. Kongres zahteva od podpredsednika Jugoslovanskega profesorjskega društva, da odstopi, da bo mogel tako vstopiti v glavni prosvetni svet pravi zastopnik profesorjev. Profesorjem, odpuštenih leta 1932, iz državne službe, potem pa ponovno sprejetim, naj se prizna čas izven službe za napredovanje. Kongres naroča glavni upravi, da preko predsednika vlade, finančnega ministra in resornih ministrov,

pod katere spadajo šole, izposluje, da se vrnemo odvete draginske doklade poročnim profesorjem, da postanejo kontraktualni profesorji, ki so sprejeti v naše državljanske, redni profesorji, da se otroci profesorjev srednjih in srednjih strokovnih šol oproste državne šolnine in drugih samoupravnih taks.

Končno se zahteva, da prireajo v interesu čim večjega uspeha v pouku strokovni inspektorji na inspekciji po eno predavanje za profesorje in da se diplomiranim študentom, ki so honorirani profesorji, če so dve leti nepretrgoma v šoli dovolj polaganje izpita. Glavni upravi se naroča, da na prvi plenarni seji proči organizacijo olajšav in strokovne izpopolnitve profesorjev srednjih in srednjih strokovnih šol.

50 letnica skupne učiteljske organizacije

Prvo slovensko učiteljsko društvo je bilo ustanovljeno na Koroškem l. 1866 — 34 učiteljskih društev šteje zdaj 3220 članov

Ljubljana, 8. julija. Izšla je slavnostna številka »Učiteljskega tovariša«, uglednega učiteljskega stanovskega glasila; naše učiteljsko obhaja 50letnico svoje skupne slovenske učiteljske organizacije. »Učiteljski tovariš« obhaja ob tej priliki izredno mnogo gradiva, pomembnega tudi za našo splošno kulturno zgodovino in ne zgolj za učiteljsko. Kako bogato kulturno tradicijo ima že sam Učiteljski tovariš! Vedeči moramo, da je njegova prva številka izšla že 1. januarja l. 1861. Učiteljska stanovska organizacija zasluži vse priznanje, če zaradi tega, da je izšla ob tej priliki tako bogato številko svojega glasila, številko, ki ima trajno vrednost. Na posamezne članke se še povrnemo prihodnjič. Ob tej priliki naj navedemo samo nekaj najpomembnejših zgodovinskih datumov učiteljske organizacije.

Prvo slovensko učiteljsko društvo je bilo ustanovljeno na Koroškem l. 1866. Vendar je ostalo brez vpliva na stanovsko gibanje slovenskega učiteljstva ter na snovanje drugih učiteljskih stanovskih društev v slovenskih deželah. L. 1868 sta bili ustanovljeni slovenski učiteljski društvi v Dravogradu in Ptuj, nakar se je začela razvijati slovenska učiteljska organizacija po vsej Sloveniji. L. 1869 je bilo ustanovljeno Učiteljsko društvo za Kranjsko in naslednje leto Celjsko učiteljsko društvo. Kmalu so bila ustanovljena številna učiteljska društva po okrajih. Ker pomeni ustanovitev učiteljskih društev v Dravogradu in Ptuj za začetek razvoja sedanje mogočnice učiteljske organizacije, tejejo leto 1868 kot začetno leto stanovskega združenja slovenskega učiteljstva. V začetku so delovala vsa učiteljska društva vsako zase, brez medsebojne povezanosti. Pobudo za vzajemno delo je dalo Učiteljsko društvo za Kranjsko. L. 1872 je izpremenilo svoja pravila ter razširilo svoj delokrog. Po spremembi pravil se je

preimenovalo v Slovensko učiteljsko društvo s sedežem v Ljubljani. Vendar tedaj lepa zamisel še ni bila dovolj zrela, da bi se jim posrečilo organizirati vse slovenske učitelje v enem samem društvu.

Kljub temu misel ustanovitve enotne slovenske učiteljske organizacije ni zamrla; zorela je počasi in pridobivala čedalje več pristašev. Že l. 1888 je bilo za ustanovitev zveze učiteljskih društev vse pripravljeno. Ustanovni občni zbor bi naj bil v Celju. Zaradi ovir, ki so jih delali avstrijske upravne oblasti, je bil ustanovni občni zbor preložen; bil je 22. aprila 1889 v Ljubljani. Ustanovljena je bila Zaveza slovenskih učiteljskih društev. Za njeno gestilo je bil proglašen »Popotnik«. Od ustanovitve prvega slovenskega učiteljskega društva do zveze je minilo 21 let. Zaveza je štela ob ustanovitvi 18 društev. Zdalj, ko je mnogo slovenskega ozemlja odrezanega z državno mejo, šteje skupna učiteljska organizacija 34 učiteljskih društev in ima 3220 članov.

Po osvobojenju se je zaveza preimenovala v Zavezo jugoslovanskega učiteljstva. Leta 1920 pa se je slovenska učiteljska organizacija priključila kot posebno poverništvo s sedežem v Ljubljani Udrugi jugoslovanskega učiteljstva (UJU). L. 1931 je dobila organizacija nova pravila in se preimenovala v Jugoslovansko učiteljsko združenje, sekcija za dravsko banovino v Ljubljani.

To je v povrhni obliki zgodovina skupne slovenske učiteljske organizacije v prvem polstoletju njenega delovanja. Toda za temi suhim letnicami se skriva ogromno naporov slovenskega organiziranega učiteljstva za prosep stanu, šolstva ter prosvete. Lahko rečemo le, da je učiteljska organizacija najzastlužnejša za naš narod. Zato pa mora tudi javnost pravilno ceniti izreden pomen njenega jubileja.

Ekskurzija JB lige v Bolgarijo

Davi je odpotovalo v Bolgarijo 45 prijateljev Bolgarov, ki ostanejo tam 15 dni

Ljubljana, 8. julija. Predvčerajšnjim so se odpravili v Bolgarijo naši Sokoli iz Ljubljane, da se udeležijo zleta bolgarskih Junakov, davi pa je odpotovalo na 15dnevno ekskurzijo po Bolgariji 45 prijateljev Bolgarov iz številnih krajev Slovenije. Potovanje je organizirala Jugoslov. bolgarska liga, zato bo tudi nudilo udeležencem pri nizkih stroških zelo mnogo.

Izletna potovanja v Bolgarijo nikakor niso zgolj zabavna; tudi ob tej priliki so se udeleženci prigrasili z željo, da predvsem neposredno spoznajo bratsko zemljo in narod. Vsi, ki nas vežejo z Bolgarijo, so čedalje tesnejše. Ne le zaradi tega, ker je čedalje globlja zaveza o slovenski skupnosti ter o skupni slovenski usodi. Da prijateljstvo med nami in Bolgari ni prisiljeno, je bilo pač že dovolj dokazano ob raznih prilikah: skoraj vselej, ko se srečajo Slovenci z Bolgari, pride do pravih slovenskih manifestacij izrazov iskrenih, plamtečih čustev. Tako vselej s posebnim veseljem sprejemamo Bolgare, ko nas obiščejo, ne glede na to, kaj so gosti, bodisi dijaki, trgovci ali inženjerji. Predvsem jih vedno pozdravljamo, ker so Bolgari.

Toda naša gostoljubnost se nikakor ne more primerjati z bolgarsko. Nihče izmed nas, ki je kdaj bil v Bolgariji, ne more pozabiti prisrčnosti gostiteljstva v Bolgariji, izredne ljubeznivosti ter iskrenega navdušenja. Nešteto krat se je ob takšnih prilikah pokazalo, da nas večje nekaj globljeja z Bolgari, ne zgolj sosedstvo. Izkazalo se je, da kri ni voda. Zato je tudi med nami vselej tako veliko zanimanje za izlete v Bolgarijo. Zal so stroški za marsikoga mnogo previsoki, da bi se lahko podal na tako dolgo potovanje. Ob tej priliki se nudi udeležencem po zaslugi skrbnih organizatorjev izleta velika ugodnost, da si bodo lahko ogledali mnoge kraje v Bolgariji in njihove zanimivosti, se udeležili raznih prireditvev itd. pri zelo nizkih stroških. Vožnja, prehrana, prenočišča in vstopnine — vse to je vračunano v skupnih stroških, ki znašajo v tretjem razredu vlaka 2.460 din, v drugem pa 3060 din. Da je to res poceni, sprevidimo že po tem, da je vožnja iz Ljubljane do Sofije dolga 1020 km.

Udeleženci pa bodo potovali tudi z ladjo, in sicer iz Beograda do Vidina po Donavi, kamor bodo prispeli 9. t. m. Vožnja bodo nadaljevali 10. t. m. proti Sofiji, kamor bodo prispeli istega dne zvečer. Tam bodo ostali polodnji dan, nakar se bodo 12. odpravili v Plovdiv. V Plovdivu bodo ostali skoraj ves dan. 13. popoldne bodo prispeli v Staro Zagoro, od tu pa bodo odpotovali naslednji dan dopoldne in popoldne se bodo ustavili v Trnovu. 15. zjutraj bodo odpotovali v Varno, kamor bodo prispeli popoldne. Vožnjo bodo nadaljevali 16. zvečer z ladjo v Carigrad, kamor bodo prispeli ob 9. naslednji dan. V Varno se bodo vrnili 20. zjutraj, iz nje pa bodo odpotovali v Plevn 21. zjutraj. V Plevn bodo prispeli popoldne istega dne, 22. zjutraj pa se bodo odpravili v Sofijo. Tam bodo istega dne popoldne istega dne zvečer se bodo odpravili proti Beogradu. 23. zvečer se bo-

do vrnili v Ljubljano. Iz Ljubljane so odpotovali davi ob 4.46, tako da bodo že zvečer v Beogradu. To je že tretji izlet v Bolgarijo, ki ga je priredila JB liga v Ljubljani. Zadnji je bil predlanski. Udeleženci bodo nedvomno zadovoljni tudi s tem izletom in vrnili se bodo z utrjeno vero v lepšo bodočnost slovanstva. Izletnike bosta vodila tajnik JB lige v Ljubljani V. Bučar in dr. Svetozar Ilišić.

Boleznica

KOLEDAR
DANES: Sobota, 8. julija katoličani: Elizabeta, Evgenij III.
JUTRI: Nedelja, 9. julija katoličani: Nikolaj T.

DANAŠNJE PRIREDITVE
KINO MATICA: Junaki z Marne
KINO UNION: Donavske melodije
KINO SLOGA: Giuseppe Verdi — Benjamin Gigli
KINO SİSKA: Pastorka
KINO MOSTE: Dekliški internet in Paris
PRIREDITVE V NEDELJO
KINEMATOGRAFI ISTI SPORED

DEŽURNE LEKARNE
DANES IN JUTRI: Mr. Bakarič, Sv. Jakob trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Murnayer, Sv. Petra cesta 78
MESTNO DEŽURNO ZDRAV. SLUŽBO bo opravljal od sobote ob 8. zvečer do ponedeljka do 8. zjutraj mestni zdravnik dr. Franc Ciber, Srbska ul. 7/1, telefon št. 36-41.

Iz Slovenskih goric

Kresovanje ob severni meji so za letošnji praznik na predvečer slovenskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda pospešile vse obmejne narodne in kulturne organizacije. Iniciativo so tudi dale obmejne občine. Odtziv je bil povsod zadovoljiv in je prvič po 20 letih prišlo do skupne manifestacije narodne zavesti, kar je dokaz, da narod ob meji stoji trdno na svojem mestu.

Sadna letina bo letos slaba. Cvetičer je onemogočil zaradi letošnje spomladanske suše oploditve cvetja in bo pridelek malenkosten. Obrabile bodo le v manjši množini zgodnje sorte jabolč. Dobro kažejo zlasti slive in hruške.

Incident s Francozi v Hankeju

Sanghai, 7. julija. AA. Havas: Agencija Domej poroča, da na meji francoske koncesije v Hankeju francoske oblasti niso hoteli dati dovoljenja, da bi šla tam akoci procesija o priliki proslave druge obletnice japonsko-kitajske vojne. Okoli 100 francoskih mornarjev se je izkazalo — kakor

Stanovanjska kolonija za Bežigradom

Spadala bi kam na periferijo mesta, na bolj odprti prostor

Ljubljana, 8. julija. Kogar zanese pot v Kobaridsko ali v Lavričevu ulico za Bežigradom, ima priložnost, da si nasproti vojaške dravske delavnice ogleda tri nove stavbne objekte, ki jih gradi stavbno podjetje Vili Batelino iz Rožne doline za mestno občino ljubljansko. Dela na teh stavbah se bližajo koncu, zlasti čelna stavba v Kobaridski ulici je zunaj že vsa ometana, zato najbrž ni več daleč čas, ko se bodo stranke vselile. Ulični stavbi, tako v Kobaridski kakor tudi v Lavričevi ulici, sta podkleteni in dvonadstropni ter bosta služili za stanovanjske hiše, v katerih bo v vsaki po 24 enosobnih stanovanj s pritlikinami. Dvorišna stavba pa je enonadstropna in le deloma podkletena ter bo služila kot zavetišče za otroke staršev, ki so bodisi v službi ali kakorkoli že, od doma odsotni.

V pogledu konstrukcije pri teh treh stavbah sem na prvi pogled postal pozoren na izredno lahek strešni stol, izdelan na svojstven način, v zelo majhnih dimenzijah in velikih razpetinah, sicer pa brez posebnosti. Stavbe so pokrite s saloničnimi valovitimi ploščami velikega formata, kar daje stavbi posebno eleganco in prožnost za oko. Zato je treba obznavati, da streha s ceste ni vidna, ker je zelo položna, pa tudi ulični stavbi sta dvonadstropni, zato že sami na sebi precej visoki. Kako se bo ta streha iz saloničnih plošč v tako obširni razpetini obnesla pozimi, se bo šele pozneje videlo. Omeniti naj, da stane samo saloničnik okoli 43 kvadratni meter.

Zanimivo, obenem pa zelo praktično pri obeh stanovanjskih stavbah je, da ima vsaka po štiri vhodna vrata in sicer z dvorišne strani. S tem je prihranjen prostor podolžnih hodnikov v notranjosti, obenem pa so stranke bolj ločene druga od druge, kakor če bi bil samo en vhod. Na drugi strani pa je izdelek večji, ker so štiri stopnišča namesto enega. Sicer pa itak uporablja šest strank en vhod, kar je še vedno dovolj, če ne še preveč.

Pri notranji razdelitvi prostornine v teh dveh stanovanjskih zgradbah pa je dosežan princip stanovanjskih prostorov postavljen popolnoma na glavo in sicer ne samo v estetskem, temveč še bolj v praktičnem pogledu. Do sedaj je prevladovalo splošno mnenje, ne samo strokovnjakov, temveč tudi laikov, v glavnem pa stvarna potreba, da mora biti pri enosobnih stanovanjih soba enako velika ali pa večja, kakor kuhinja. Pri teh stanovanjih pa je kuhinja približno za 10 m² večja od sobe, ki meri približno 14 m², dočim meri kuhinja okoli 24 m². Zato bodo nekateri stanovalci pri vselitvi prišli v nemalo zadrego, kam in kako bodo postavili svoje pohištvo, kajti kose pohištva, ki spadajo v sobo, bo vsak moral postaviti v kuhinjo, ker se mu pokvari, dočim se pohištvo, ki nima prostora v kuhinji, brez skrbi lahko postavi v sobo. Sicer ne morem zagovarjati absolutnega mnenja, da mora biti soba večja od kuhinje, kajti tudi v stanovanjskem pogledu so okusi še bolj pa potrebe različne, zato se tudi v tozadevno polemiko ne bom spuščal, pač pa sem samo povedal svoje skromno mnenje. Tudi to se bo šele v praksi pokazalo, kolike vrednosti je ta nov način prostorske razdelitve. Omenim naj še, da je v teh dveh stanovanjskih hišah vseh 48 stranišč obrnjenih na ulico, kar bi bilo povsod drugod popolnoma nemogoče.

Kakor sem že omenil, sta obe stanovanjski hiši v celoti podkleteni. V kleti je zelo obsežen prostor za sušilnico perila, ter pralnica z dvema kotloma in koriti za pranje, nato pa so še posebni prostori za kopanje in za stranišča. Poleg tega pa ima v kleti vsaka stranka svojo drvarnico, ki bo zadosti prostorna, zato tudi stanovalci ne bodo v zadregi, kam naj shranijo razne preostale predmete.

Že od prvega početka je stavbni gospodar imenoval to gradnjo: Stanovanjska kolonija. Ta nadpis tudi nosijo na čelu zgradb, pritrjene table v Kobaridski in Lavričevi ulici. Toda ne zaradi imena, tudi ne zaradi namena zgradbe, temveč samo zaradi razsežnosti zgradb in premajhnega stavbišča bi te stavbe spadale kam drugam, nikakor pa ne tja, kjer so. Pomisliti je treba, da je v hišah 48 stanovanj. Če ima vsaka stranka tri otroke, nekatere tudi več, ker na same moderne zakonce najemodajalec menda ne bo reflektiral, bo v teh dveh, odnosno treh hišah okoli 150 otrok. Kje dobiti za to armado otrok prostor za igranje, solnčenje in sploh kretanje na prostem, kajti tega menda ne bo nihče zahteval od njih, da bi bili vedno v stanovanju? Dvorišča v ta namen preostaja bora malo ali pa morda prav nič, ker kolikor je še ostalo nezazidanega prostora, je prava malenkost. Te hiše bi morale stati najmanj 60 do 70 metrov druga od druge, medtem ko je tukaj vsa stavbna parcela med Kobaridsko in Lavričevu ulico dolga komaj 70 m, v počezni širini pa menda tudi približno toliko, če ne še manj, ker ni točno razvidno, kje je meja sosednih hiš, zato je tudi točna določitev nemogoča.

Na drugi strani pa nastane vprašanje: s kakšnimi občutki bodo prenašali ta dirndaj in vpitje otrok stanovalci v sosednih hišah, ki stoje v neposredni bližini kolonije ter imajo stanovanja prav pred dvoriščem? Sicer priznavam, da ne poznam nobenega stanovalca teh hiš, toda gotovo je, da so med njimi takšni, ki ne bodo mogli prenesti, bodisi zaradi duševnega dela, boleznih, starosti, ali pa kakršnega koli drugega vzroka, nemirja, ki ga bo povzročala mladina pod njihovimi okni in pred vrati.

Ze glede na to bi se morala ta kolonija graditi kje na periferiji mesta, bolj na odprtem prostoru, kjer bi bile lahko tudi skupaj spadajoče stavbe bolj oddaljene druga od druge. S tem bi se povečalo dvorišče, stanovalci sosednih hiš bi ne bili moteni, mladina pa bi imela prostora dovolj, ne samo na dvorišču, temveč tudi zunaj v prosti naravi. Pa tudi starejši ljudje, ki bodo stanovali v koloniji, bi bili najbrž bolj zadovoljni kje v Mestnem logu, v Zgor. Šiški, ali pa kjer si bodi na prostoru, kjer bi ne bili stisnjeni in zidovje od vseh štirih strani tako kakor bodo tukaj.

Slednjič naj še omenim, da bi bil tudi lastnik zgradbe dosti na boljšem, če bi bil zidal stanovanjsko kolonijo kje ob robu mesta. Zgradba sama na sebi bi morda ne bila bistveno cenejša, zato pa bi bilo gradbeno zemljišče po ceni, ki se niti od daleč ne da primerjati s sedaj zazidanim zemljiščem. Toda cena, po obstoječem naziranju nekaterih ne igra vloge, zato tudi nič ne de, če se k letni milijonski izgubi, prišteje še nekaj deset ali sto tisočev.

Janko Kos

Mož, ki ga rede polži s svojimi hišicami France Fajk iz Višnje gore ima menda edinstven poklic na svetu

Ljubljana, 8. julija. Kdor je bil kdaj na Polzevem, ga že pozna, tistim, ki ga še ne poznajo, pa pravi, da bi se rad predstavil. Saj ga je pa tudi vredno spoznati, ker je menda edini na vsem svetu, ki ga rede polži s svojimi hišicami. Zato mu lahko rečemo kar Polzevec stric. No, resnici na ljubo, da ga rede slabo, saj ga je sama kost in koža. Piše se pa France Fajk in svoje skromno, stalno hivališče ima v Višnji gori. Star je že 72 let in po domače mu pravijo Klorufot France. Menda zato, ker mu življenje s klorufotami ni priznava. Njegovi bratje so čevljarji, eden je v Ameriki in ima trgovino s zlatino.

Mlademu Francetu pa žilica ni dala miru, da bi sedel na stolčku in vlek dretu. Mahnil jo je raje po svetu. Delal je največ pri železnicih in cestah kot figurant pri inženjerjih. Tako je bil v Nemčiji in na Češkem, kjer se je tudi poročil s Čehinjo, ki mu je pred 16 meseci umrla. Poleg slovenščine obvlada precej dobro tudi nemščino in češčino. Na stara leta se je vrnil z družino domov v Višnjo goro. Ima šest otrok: France je čevljarški mojster v Stični, Gustelj služi pri železnici, Pepe je pa občinski sluga v Višnji gori. Hči Ana je poročena s čevljarškim mojstrom Prijateljcem v Višnji gori. Nežka je poročena v Srbiji na Kosovem polju, Julka je pa še doma pri očetu. Na stara leta hodi France na dnino, obenem je pa mestni postrežek, vidimo ga v Višnji go-

ri pri vsakem vlaku in vsakomur je na uslugo.

Glavni Francetov poklic in tudi glavni vir skromnih dohodkov so pa polzeve hišice. Višnjani so mu lahko hvaležni, da je polze malone iztrebil, tako da mora hoditi že v Stično ponje. Pobira jih, kjer jih le izsledi, nosi jih domov, kjer jih skuha, hišice pa lepo poravnava, da so kakor zlate in srebrne, potlej jih pa nosi tja gori na Polzevo, da jih prodajo letoviščarjem in izletnikom. Nič ni vsiljiv, če hočeš, vzameš polzevo hišico in si jo obeš v gumbnico, če nočeš, je pa tudi prav. Celo neakna polzevska borza se je ustanovila na Polzevem. Slavko, tisti, ki opravlja vse natakarske posle od pikola do plačilnega, kupi včasih od Franceta vso zalogo polzevih hišic, kadar kupčija ne gre dobro. Pa nanese prilika, da je povpraševanje po polžkih veliko in France jih mora kupiti od Slavka, seveda nekoliko dražje. Tako se razvija ta svojevrstna trgovina.

Fajkov poklic je kot rečeno na svetu menda edinstven. Polze prodajajo tudi drugi ljudje, saj jih celo izvažajo cele valone v Francijo, da bi pa prodajal kdo same hišice, nam ni znano. France Fajk je pa iznajdljiv, kakor mora biti iznajdljiv revež, ki mu je dala usoda samo roke in glavo, da mu pomagajo preživljati se. Ko je bil zgrajen dom na Polzevem, se je šel v glavo srečna misel, da bi nov krajno ime, kolikor se pač da, trgovsko izkoristil. In Višnjani, prej tako ljubosumni na svojega polža, da so vsakega tučja nagnali s kamenjem, če ga je omenil, so se sprijaznili z novim krajnim imenom v svoji sosesčini in s France-tovo učinkovito propagando za polže. Da, davčna uprava je hotela Franceta celo obdavčiti, češ da se peča s prodajo polzevih hišic obrtoma. Pa se ni dal France. Odgovoril je gospodom na davkarje, da jim rade volje odstopi od svoje obrti vse, kar je na njegovih polžih vseeno, lupine mu pa že morajo prepušiti brez davka. In so tako tudi storili.

France je pa na svojo obrt tudi ponosen. Rad se pohvali in spominja pokojnega velikega dobrotnika Dolenjske g. inž. Milana Sukijeta, češ, on sam me je postavil na to mesto in mi dal edinemu pravico prodajati na Polzevem polzeve hišice. Zeno je imel France dolga leta bolno, priklenjeno na bolniško posteljo, pa ji je s skromnim izkupičkom za polže lajšal gorje. Zdaj ga lajša sebi kolikor pač more in kolikor mu pomagajo dobri ljudje. France je živ primer skromnega, postrežljivega, tihega, obenem pa žilavega, marljivega in vztrajnega siromaka, ki se pre-

bija skozi življenje z delom, kakršno mu je pač dano in dostopno. In ljudje ga imajo radi, saj ima tudi on rad vse ljudi in ves svet, čeprav mu življenje na niem ni prijetno, niti lahko.

Zlet gasilske zajednice

Laško, 7. julija. V nedeljo 16. t. m. bo slavila najstarejša gasilska četa Slovenije v Laškem 70-letnico svojega obstoja. Zamišle prvih pobornikov za človekoljubno gasilsko društvo je neprecenljiva vrednost, saj je iz te male korenine vzraslo bogato drevo, idealna organizacija, ki je že našeto naših domačin rešila pogubonosnih ognjenih zubljev v duhu svojega načela: na pomoč! Obiščite to zgodovinsko mesto, kjer so vzrasli prvi gasilci Slovenije. Spoštujemo duha in delo teh prvih orodov na polju gasilstva, tako da ne bo med nami člana, ki ne bi postal v nedeljo 16. t. m. pri njihovem gro-

bu in se poklonil njihovim manom v priznanje njihovega požrtvovalnega, nesebičnega dela za bližnjega.

Zgodovinske važnosti dela prvih slovenskih gasilcev se je zavedla tudi zajednica, zato poziva vse gasilce Slovenije tega dne na izlet v Laško, kamor naj pohitijo zlasti člani-telovadci in naraščaj v kroljih, ki bodo nastopili na gasilekem kongresu v Ljubljani, ker bo nastop v Laškem obenem glavna vaja za Ljubljano.

Zagotovljena nam je udeležba najvišjih funkcionarjev gasilstva v Jugoslaviji. Članstvo in naraščaj ima z gasilsko legitimacijo na železnici 75%, vsi ostali pa 50% popust.

Oglejte si vsi to lepo zgodovinsko mesto Laško, idilo njegove okolice, čar laških toplic, žuboreče Savinje in okus laškega piva.

Pokažite moč, zavednost, stožnost in disciplino slovenskih gasilcev.

Podrobnosti sledi. Tovariši, na veselo svidenje v Laškem!

Na pomoč!

Priljubljeni odbor

Veliko planinsko slavlje na Lisci

Radeče, 7. julija

Kakor vsako leto, bo tudi letos 9. t. m. planinsko slavlje na Lisci kot obletnica postavitve nove kočice (otvoritve planinskega doma). združeno z blagoslovitvijo planinske kapelice. Na predvečer bo kurjenje kresov. Na dan proslave ob 11. bo maša na prostem in blagoslovitev kapelice, popoldne veliko planinsko rajanje. V primeru slabega vremena bo proslava prihodnjega nedelja.

Planinska postojanka na Lisci je zelo priljubljena izletna točka vsega Zasavja, posebno pa še Zagrebčanov. Dostop na Lisco je zelo ugoden z železniške postaje Breg ali Sevnica in Loke pri Zidanem mostu. Vsa pota so markirana. Dostop ni težak. Z Lisce je naravnost očarljiv razgled na posavsko dolino, na Kum ter po vseh bližnjih in daljnih gričih in gorah, na katerih se belijo cerkvice, po katerih se najlaže spoznavajo posamezne točke.

Zaradi dobrega obiska ima v načrtu SPD Zidani most še razne naprave, ki naj bi izletnikom nudile vse udobnosti. Zamišle napeljava elektrike in vodovoda je vsega upoštevanja vredna, vendar bo treba tu premagati marsikatero oviro.

V vrhovi pridobitve gmočnih sredstev se

odbor SPD trudi, da zbere čim več sredstev in skuša uresničiti svoje načrte oziroma urediti vse za udobno bivanje turistov na tej postojanki.

V ta namen je tudi praznovanje obletnice, da se v veseljem razpoloženju in lepi naravi zbere čim več gmočnih sredstev.

Lisca je privlačna tudi v zimskem času, saj je naravnost idealna za smučanje začetnikov. Vsako zimo se vrše tu smučarski tečaj, pa tudi izurjeni smučarji najdejo dovolj lepih smučišč, kjer lahko pokažejo svoje sposobnosti.

V nedeljo vsi na veliko planinsko rajanje na Lisco!

V krstnem listu se je pomladila

ker bi jo bil mož zapodil in se ločil od nje, če bi bil zvedel, da mu je zatajila nekaj let

Ljubljana, 8. julija. Sodnik najprvo ugotovi, ali ima pred seboj obtoženca, proti kateremu je državni tožilec naperil obtožbo, kar ni čisto odveč, kakor bi si kdo mislil, češ da se pred sodnikom ne bo zglasil, kdor ni prizadel in se ga tako ali drugače obtožba ne tiče. Zgodilo se je že, da je po pomoti, ki se je pripetila v pisarni državnega tožila ali kako drugače, dobil vabilo k razpravi človek, ki se slučajno tako piše kakor pravi obtoženelec ali pa kak njegov sorodnik. Na deželi se žive ljudje, ki imajo vest in čut odgovornosti in pripradajo v Ljubljano na sodnijo, četudi se jih ne tiče, ker so dobili vabilo. Ugotovitev identitete torej ni odveč, kajti če bi se sicer lahko zgodilo, da bi bil obsojen zaradi pomote v pisavi ali hišni številki nedolžen človek.

Pri ugotovitvi identitete ali pri generalnih, kakor pravijo na sodniji, je važno, kdaj je bil obtoženec rojen. Na vprašanja o datumu rojstva mnogi obtoženci ne vedo natančnega odgovora. Mnogi zvedo šele na sodniji, na kateri dan so bili rojeni. Kolikokrat se je že zgodilo, da je obtoženec trdil, da je bil rojen n. pr. 3. maja, župni urad pa je sporočil sodniji, da je bil obtoženec rojen 10. maja. Celo za rojstno leto si včasih obtoženec in župnijski urad nista v skladu.

Sodnik navadno vpraša, koliko je obtoženec star. Obtoženci povedo število let, še rajši pa povedo rojstno leto. V očitni zadregi pa je večina obtoženec, ki se mora zagovarjati pred sodniki. Skoraj vsaka pogleda v tla ali v strop na tozadevno vprašanje in malo počelja, preden kaj reče. Tiste, ki bolj naglo odgovore, se dostikrat zmotijo za nekaj let, a temu se sodniki ne čudijo, ker skoraj nobena ženska ni toliko stara, kolikor let kaže njen rojstni list. Nobena ženska pa še ni prišla na zatožni klopi zaradi tega, ker se je naredila mlajša kot je v resnici, ko se je zlagala o svojih letih, drugačnega pesem se pa začne, ako ženske vpraša po letih uradna oseba ali ako hoče biti ženska mlajša v uradnih listinah in gre ter pomladi letnico. Tako je naredila gospa Milka in jo je zaradi tega državni tožilec obtožil ponarejanja javnih listin.

Gospa Milka je bila obtožena, da je nekoč jeseni lani spremenila v rojstnem in krstnem listu svoje sestre Karmele letnico 1898 v letnico 1907. Kar za devet let je sestro pomladila v nekaj sekundah samo s pomočjo radirke in črnila.

Tedanja nevesta, sedaj že gospa, sestra obtoženke Milke Karmela se je možu nalagala, da je mlajša od sestre Milke. Iz ljubezni do sestre in jo je zaščitil, je gospa Milka ponaredila rojstno letnico v listinah sestre Karmele, tako se je vsaj zagovarjala. To je bil nekak čuden zagovor, kajti gospa Karmela je trdila, da je nedolžna, gospa Milka pa je rekla v preiskavi, da bi mož sestro Karmelo zapodil od hiše in se takoj ločil, ko bi izvedel, da se mu je žena nalagala, da je mlajša kot sestra Milka. Nalagala se je Karmela možu, da je mlajša sama do poldrugo leto, zakaj je potem Milka sestro pomladila kar za devet let, ni bilo mogoče ugotoviti. Obe obtoženki namreč nista prišli osebno k raz-

pravi. Senat ju je sodil v odsotnosti in obsodil Milko zaradi ponarejanja javnih listin na mesec dni zapora pogojno za leto dni. Karmela pa je bila oproščena.

PO SEDMIM LETIH PRIDE

VSE NA DAN

Ze pred tedni je bil obsojen Benedik Franc, ki je podtaknil ogenj v hiši Marije Hvastjeve v Veliki Lašni ter je tako pomagal, da se je Marija Hvastja, oziroma njena mati Marija Oražen dokopala do zavarovalnine. Bajta je bila zavarovana pri dveh zavarovalnicah. Zgodilo se je pa že pred sedmimi leti. Tedaj so orožniki sumili, da je nekdo ogenj podtaknil, a pravega krivca niso mogli izslediti. Ko so se pa domači v družini Marije Hvastje nekaj sprili, je prišlo tudi na dan, kdo je bajto zažgal in zakaj jo je zažgal. Zena železniškega delavca Marija Hvastja je nagovorila Franca Benedika, naj bajto zažge, sin Marije Hvastje Ludvik pa je Benediku pokazal, katero hišo naj zažge, kajti Benedik se ni spoznal v Veliki Lašni, kjer je bajta stala. Benedik je dobil pogojno kazen, včeraj pa je bila obsojena zaradi navedenih kaznivih dejanj tudi Marija Hvastja. Sodnikom malega senata je priznala, da je Benedika najela, da ji je bajto zažgal, ker je želela v bedi in je denar nujno potrebovala. Prisodili so ji 3 mesece zapora in 120 din globe pogojno za dve leti.

OPROSCENI

Dne 14. decembra lani je bil napaden na Viču stražnik Ivan Trontelj, ki je miril vijene fante, ki so se zelo razburjali zaradi politike. Stražnika so nekateri napadli in ga podrli na tla ter ga obrcali. Državni tožilec je obtožil šest osumljenцев, trije od teh so na zatožni klopi trdili, da se napada na stražnika niso udeležili. Vsi trije so bili zaradi pomanjkanja dokazov oproščeni.

Iz Zagorja

Gasilska veselica. V nedeljo bo v St. Lambertu tradicionalna gasilska veselica, na katero smo pred kratkim javnost že opozorili. Tamkaj praznuje agilna gasilska četa svoj petletni jubilej in s tem nekoliko nadaljuje praznovanje tako zvane »Cirilove nedelje«, ki spominja na prve začetke sokolskega gibanja v naši dolini in ki jo je uvedel pokojni ustanovitelj zagorskega Sokola župnik Berce. Slavlja se bodo udeležile gasilske čete s Čolnjske, Tirne ter ostalih edine okolice. Popoldne bo veselica, katere čisti jubiček je namenjen zgradnji gasilskega doma. Za pripadnike Sokola trboveljskega okrožja pa bo v Hrastniku obvezen zbor in bodo šli zagorski Sokoli v velikem številu tjakaj manifestirati svojo pripravljenost. Zbor je združen z nastopi in popoldneško zabavo. Tisti dolinci, ki bodo ostali v doma in se ne bodo kopali bodi v Savici ali na Izlakah, si bodo popoldne ob 16. uri lahko ogledali nogometno tekmo. Na igrišču SK Svobode se bosta pomerila domačin in SK Grafika iz Ljubljane. Mnoge pa bodo zvalile naše izletne točke kakor Sv. Gora, Sv. Planina, Kum, Poljšnik in Čemšenjska planina.

Sargov

KALODONT
proti zobnemu kamnu

Prevoz pošte je tudi letos izdrazil

sedanji prevoznik g. Matevž Motez. — Jumaškega zleta v Bolgariji so se udeležili štirje člani našega Sokolskega društva, ki so odpotovali v četrtek, ob pol 7. uri.

— 999 hiš šteje komarinska občina Zagorje s koncem junija, to je eno manj kakor 1000. Ker je večina prebivalstva neznanca, katere vasi in zaselki spadajo v našo veliko občino, navajamo vsa imena in število hiš, ki so kot dozdane registrirane v občinskem seznamu, in sicer: Zagorje 169, Toplice 114, Dolenja vas 62, Sv. Urh 104, Selo 23, Loke 56, Držina 4, Vrh 4, Podkraj 29, Kisovec 35, Ribnik 10, Ostri vrh (Gamberk) 3, Ržišče 14, Zabravnik 9, Prhovec 11, Izlake 60, Strahovica 12, Potoška vas 66, Zavine 20, Kihovica 12, Potoška vas 66, Zavine 20, Potrebšč 30, Znojile 20, Rove 8, Prapreče 32, Čebine 5, Razlake 4, Krize 3, Jesenovo 21. Letos je v zadavi večje število hiš, ki bodo do jeseni uporabne in lahko računamo, da je neoficijelno število 1000 že prekoračeno. Tako praznujemo letos nekakšno tisočletnico, kar naj bo s tem zapisano zanamcem.

Lep življenjski jubilej

Semčič, 7. julija. Upokojena poštarica ga. Ana Kaftanova je proslavila danes svoj 90. rojstni dan. Rojena je bila 7. julija 1849 v Mürzschlagu v bivši Avstriji. Ko je doživela šole, se ni dobila takoj službe, kakor si je želela. Zaprošila je za mesto pri pošti in končno je dobila prvo službo v Krški vasi na Dolenjskem. Pozneje je službovala v Beli Krajini in sicer v Vinici in Gradacu, leta 1886 je pa prišla v Semčič kot poštna upravitelica, kjer je dočkala svoj letni življenjski jubilej, ki za je praznovala med svojimi prijatelji.

Slavljena živi že petih 33 let v Semčiču. Kot uradnica je bila vedno priljubljena, prijazna in uslužna s strankami, izven službe si je pa pridobila kot prijetna družabnica s svojim petjem, še bolj pa s humorjem, mnogo iskrenih prijateljev. Se tako čemernega in potnega človeka je znala spraviti v dobro voljo. Kmalu je opazila, da je kulturnega življenja v Semčiču zelo malo. Poleg pokojnega dekana Aleza in šolskega upravitelja Bartija je pomagala ustanoviti čitalnico in gasilsko četo, ki jo je l. 1906 izvolila za častno članico.

Videh! smo jo povsod, kjer je bilo treba prijeti za delo v korist splošnosti in povsod je imela odprte roke. Tudi semiškega Sokola je pomagala ustanavljati in vedno mu je rada prisločila na pomoč. Njen splog je bil prvi starosta, njen sin Polde pa prvi načelnik našega Sokola. Mnogo klenih sadov je poglalo iz semen, ki ga je sejala naša slavljena na polju društvenega in javnega dela.

Slavljenicnim prijateljem in čestilcem se pridružujemo tudi mi z željo, da bi ostala zdrava, zadovoljna in srečna do skrajnih meja človeškega življenja.

Promenadni koncert vojaške godbe

bo v nedeljo od 11. do 12. v Zvečih

Sokol

— Sokolsko društvo Ježica. Društveni telovadni nastop bi moral biti 4. junija, je bil zaradi letošnje prireditve v Ko. Ježvu preložen na 16. julija. Sodelovalcem okrožnih društev bo telovadni nastop ob 15.30 po nastopu prosta zabava s plesom in srečovanjem, ki bo imel prav lepe točke. K telovadbi je prost vstop, k zabavi 5 din. Sodelovalci bo godba 40. polp. Triglavskega. Vse prijatelje sokolstva rabi na mnogosteven obisk društvenega prava.

Narečajte, čitajte in širite
»Slovenski Narod«!

GIUSEPPE VERDI Ljubezen in umetniško ustvarjanje velikega muzikalnega genija. — V glavni vlogi: Benjamin Gigli. — KINO SLOGA — Tel. 27-30. — DANES ob 19. in 21. uri.

Zopet lep francoski film **JUNAKI Z MARNE** Retiser PREMIERA DANES! Andre Hugon. KINO MATICA, tel. 21-24. — Predstave ob 16. in 21. uri. — Znižane cene.

DNEVNE VESTI

— Iz državne službe. V višjo skupino so napredovali podnadzorniki policijskih agentov Josip Batišuta pri sreskem načelstvu v Celju, Peter Markotič in Josip Reja pri upravi policije v Ljubljani, Franc Pavlovčič pri obmojnem policijskem komisariatu na Rakeku, Rojč Josip pri predstožništvu mestne policije v Mariboru; upokojeni so čestni nadzornik pri tehničnem razdelku sreskega načelstva v Mariboru levi breg Franc Smrekar, policijski nadzornik pri upravi policije v Ljubljani Valentin Gradišek, policijski stražnik pri upravi policije v Ljubljani Josip Janežič, Franc Pipan in Anton Sofer, pri predstožništvu mestne policije v Mariboru pa Franc Ljubič, Josip Matkovič in Ivan Miljavec. Imenovan je za arhivskega uradnika pri drž. zdravilišču v Topolšici uradniški pripravnik Franc Skorjanc; v višjo skupino so pomaknjeni zvišniški Franc Bužar, Franc Čučnik in Mihalj Javornik, Anton Stoklas, Anton Završnik in Franc Džadžba pri obli bolnici v Ljubljani ter Ivan Vizjak pri državnem osrednjem zavodu za ženski domači obrt; iz državne službe je odpusten policijski stražnik pri upravi policije v Ljubljani Anton Mehlin, upokojena sta čestni nadzornik pri tehničnem razdelku sreskega načelstva Maribor levi breg Franc Smrekar in policijski stražnik pri predstožništvu mestne policije v Mariboru Tomaž Flšar.

— Kdaj se lahko prikazovanje filma oprosti takse? Oddelek za davke v finančnem ministrstvu je izdal pojasnilo o vprašanju kdaj se lahko prikazovanje filma v okviru predavanja v znanstvene, prosvetne ali gospodarske svrhe oprosti takse. Iz zvešnih kinopredstav, ki se prirejajo iz prosvetne in vzgojne svrhe po šolah za učence in učitelje ter dnevne kinopredstave kulturno vzgojnega značaja, ki jih prireja v svoji režiji Društvo Radočega križa ni nobena druga kinopredstava, ki bi bila prikazovanje filma po zakonu o takсах oproščena takse ne glede na to kakšnega značaja je prikazovanje. Ker so pa predavanja v znanstvene, prosvetne in gospodarske svrhe oproščena takse iz 1. par. št. 90 a. zakona o takсах, v njihovi ilustraciji in razumevanju pogosto dopolnjujejo tudi s projekcijami na platnu se lahko te projekcije smatrajo za sestavni del predavanja in s tem pridejo pod isto oprostiteljsko določbo pod naslednjimi pogoji: Te projekcije ne smejo biti nepretrgane temveč vezane od časa do časa z delom predavanja. Prikazovati ne smejo dogodkov, ki bi bili celotna zasedba, čeprav bi se v pavzah na daljšav, temveč morajo biti samo za časa ilustracije dela predavanja, ki med seboj nimajo celotne niti zabavnega značaja. Vsako drugo prikazovanje projekcij-filmov čeprav v zvezi s predavanjem, ne more biti oproščeno te takse.

KONJSKE DIRKE

— Potrdila o neposrednem davku zaradi odmere solnine. Dravska finančna direkcija v Ljubljani razglasa: Državni upokojenci in upokojenke, ki jim izplačuje pokojninske prejemke dravska finančna direkcija v Ljubljani, naj prosijo za potrdila o velikosti uslužbenškega davka, ki jih bodo potrebovali ob vpisu otrok v šolo zaradi pravilne odmere solnine za šolsko leto 1939/1940. Za v juliju ali vsaj v začetku avgusta t. l. Upokojenci, ki plačujejo razen uslužbenškega davka na pokojninske prejemke tudi davek po kateri drugi obliki, za katerega so obremenjeni pri davčni upravi, naj naslovo svojo prošnjo na pristojno davčno upravo, vlože pa naj jo neposredno pri finančni direkciji, ki jo bo poslala pristojni davčni upravi s podatki o velikosti uslužbenškega davka na pokojninske prejemke. Prošnjam, kolkovanim z 10.— din, je treba priložiti za potrdilo kolek za 20 din, za vsak zahtevani uradni prepis potrdila pa kolek za 10.— din.

— Zavarovanje delavcev in nameščencev v aprilu. Pri vseh Okrožnih uradih je bilo v aprilu 713.052 zavarovancev, od teh 512.042 moških in 201.010 žensk. V primeri z marcem je naraslo število zavarovancev za 9519, v primeri z aprilom lanskega leta pa za 7877 ali 1.09%. Po industrijskih skupinah izkazuje največji absolutni porast zaposlitve v primeri z lanskim letom tekstilna industrija za 4249, javna dela za 3605, gradnja prevoznih sredstev za 1869. Nazadovanje zaposlitve izkazuje gozdno žagarska industrija za 6069, industrija tobaka za 3545, visoka gradnja za 1440, industrija kamenja in zemlje za 707, itd. V primeri z aprilom predlanskega leta je naraslo število zaposlenih delavcev za 51.490. Največji absolutni porast izkazuje OUZD v Beogradu in sicer za 6056, v Nišu za 4755, v Ljubljani 2628. Drugi Okrožni uradi izkazujejo nazadovanje števila zavarovancev. Povprečna dnevna zavarovana meza je znašala 23.59 in je bila v primeri z marcem večja za 0.23, v primeri z aprilom lanskega leta pa za 0.80 din. Celokupna dnevna zavarovana meza je znašala 426.86 milijonov proti 417.25 milj. v marcu in 403.26 milj. v aprilu lanskega leta. Porast celokupne zavarovane meze znaša v primeri z aprilom lanskega leta 4.56%.

— Konkursi in prisilne poravnave. Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani objavlja za junij naslednjo statistiko (število v oklepaju se nanašajo na junij lanskega leta). Otvorjeni konkursi v dravski banovini 5 (3), v savski 8 (1), v drinski 1 (3), v zetski 1, v dunavski 1 (2), v primorski 1 (3) v vardarski 1. Beograd, Zemun, Pancevo 3 (1). Razglase prisilne poravnave izven konkursa v dravski banovini 1 (3), v savski 4 (4), v drinski 3, v primorski 2, v drinski 1, v dunavski 6 (7), v vardarski 8, Beograd, Zemun, Pancevo 1. Končna konkurna postopanja

v dravski 5 (2), v savski 3 (1), v primorski 2 (1), v drinski 3 (1), v dunavski 6 (5), v moravski — (1), v vardarski 2 (3), Beograd, Zemun Pancevo 2 (4). Potrjene prisilne poravnave v dravski banovini 3 (3), v savski 4 (6), v vrbaski 5, v primorski 3, v drinski 2, v zetski 1, v dunavski — (2), Beograd, Zemun Pancevo 2 (1).

— Opozorilo dijakom-rekrutom. Dijaki, ki so bili rekrutirani leta 1938 in prej in ki imajo pravico na dijaški rok po čl. 49 a. točka 1 zakona o ustroju vojske in mornarice, to je dijaki, ki imajo najmanj višji tečajni izpit na gimnaziji ali realki ali so končali popolno srednjo strokovno šolo s končnim izpitom, ki odgovarja višjemu tečajnemu izpitu ter ki želijo stopiti letos v kader, naj predložijo prošnje za vstop v kader pristojnim vojnim okrožjem najdalj do 1. avgusta t. l. Prošnje naj prilože izpričevalo ali potrdilo o navedenih izpiti.

— Avtomatizna telefonska centrala na Sušaku. V kratkem dobi Sušak avtomatizno telefonsko centralo, ki bo imela podcentralo v Kraljevi, Bakru, Omišlju, Krku, Novem, Aleksandrovi, Kastvu, Jelenju in Cvilih. Pozneje se bo lahko telefonsko omrežje razširilo še na Rab, Senj, Jablanac, Delnice, Lokve, Mrkopalj in Fužine. Tako bi bilo vprašanje telefonskega prometa v Hrvaškem Primorju in Gorskem Kotaru končno zadovoljivo rešeno.

— Naša bolaka ladja »Jadranc«. 5. julija je odplula naša bolaka ladja »Jadranc« iz Hamburga in v četrti je pripeljal v nemško pristanišče Kiel. Njen komandant kapetan fregate Kačič je obiskal nemškega admirala in kielskega župana, ki sta mu obisk vrnila. Opoldne je pripeljal kielski župan vsej posadki »Jadranc« svečan sprejem. Med svojim govorom je omenil, da je »Jadranc« prva jugoslovenska ladja, ki je prispela v nemško vojno pristanišče.

— Kongres sadjarjev. 12. in 13. avgusta bo v Valjevu kongres sadjarjev iz vse države. Pobudo zanj je dal Združenje izvoznikov kraljevine Jugoslavije. Na kongres so povabili predelovalce, trgovce in izvoznike sadja. Kongresu bodo prisostvovali tudi zastopniki gospodarskih ministrstev. Na njem se bo obravnavalo v prvi vrsti vprašanje cen suhih sliv, namenjenih za izvoz v klirinske države.

— Velik film o Jugoslaviji za svetovno razstavo v New Yorku. Včeraj so jeli v Splitu izdelovati velik film pod naslovom »Jugoslavija vas kliče«, namenjen za svetovno razstavo v New Yorku. Film izdeluje Zadruga za gospodarski film skupno s trgovskim ministrom. Posnete so že lepote in zanimivosti Južne Srbije, Mostarja, Sarajeva in Zagreba. Za Dalmacijo pride na vrsto Slovenija.

— Uredba o elektrifikaciji države. Ministrstvo javnih del je poslalo Centralni inženirski zbornici osnutek uredbe o elektrifikaciji naše države. Inženirske zbornice imajo 12 dni časa, da osnutek prouče in izreko o njem svojo sodbo.

— Izlet beograjske višje trgovske šole v Slovenijo. Pod vodstvom svojih profesorjev so že v četrti leti prišli v Ljubljano absolventi dijaške višje trgovske šole beograjske trgovske omladine. Ogledali so si ljubljanske zanimivosti, kakor Narodno galerijo, Narodni muzej, Ljubljanski grad in Tivoli; danes so napravili ekskurzijo v kranjsko tekstilno tovarnico »Jugoslovska«, jutri obiščejo Bled, potem se pa odpeljejo še v Celje, da si ogledajo Westvono tovarnico. Svojo ekskurzijo bo beograjska trgovska mladina, ki je polna lepih vtisov o Ljubljani in njenih prebivalcih, nadaljevala proti Sušaku in jugu naše države. Ves izlet bo trajal dvajset dni. Zanimivo je, da ima beograjska trgovska mladina svojo ustanovo, ki sama vzdržuje svoje trgovsko šolstvo, seveda spet z raznimi skladi, v katere so imoviti trgovci zapustili svoje premoženje. Izletnikom, ki zelo hvalljo naše kraje, želimo prijetno bivanje med nami.

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list« kr. banske uprave dravske banovine št. 54. z dne 8. t. m. objavlja ukaz o ustanovitvi poslanstva v Bernu, uredbu z zakonsko močjo o spremembi in dopolnitvi zakona o ureditvi rednih godišč, z dne 8. t. m. se umetniškalcem iz dunavske banovine dovoljuje iskanje naročil brez omejitev tu, di na zunaj poslovnega sedeža obra, uredbu o dopolnitvi in spremembi uredbe o trasiranju in gradnji novih železniških prog in o načinu njih finansiranja, uredbu o regulaciji uslužbencev in delovnega časa pri gradnji novih železnic, dopolnitev pravilnika o izplačevanju pokojninskih prejemkov v breme uradniškega pokojninskega sklada, odločbo o očititvi cene domačega bombaža, pojamilo o kozmetičnih sredstvih, ustanovitve deviznega odbora pri Narodni banki, odločbo glede plačilnega prometa s Češkomoravsko, odločbo o izvozu lesenih obodov za sita in drugih izdelkov iz lesa glede potrdila o zavarovanju valute in razne objave iz »Službenih novine«.

— Rekordna letina višnje v Dalmaciji. Letos bo v Dalmaciji rekordna letina višnje. Pridelali jih bodo okrog 1.200 vagonov svežih ali 200 vagonov suhih višnje. Ve letrovcu plačujejo višnje po 1.50 do 1.75 din.

— Turistični tehnik »Crikvenica«. V Crikvenici je začel izhajati turistični tehnik »Crikvenica«. Letoviščarji so z njim zelo zadovoljni. Tiskani je v hrvaščini, češčini in nemščini. Urejujeta ga prof. Vinko Antić in Filip Unterberger.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo večinoma jasno, zelo toplo vreme. Včeraj je nekoliko deževalo v Mariboru. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 31, v Beogradu 30, v Kumboru 29, v Zagrebu in na Rabu 28, v Ljubljani, Sarajevu, Visu in Dubrovniku 27, v Mariboru 26. Davi je kazal barometer v Ljubljani 767, temperatura je znašala 15.2.

— Aloje Strmšek je imel na vesti okrog 300 vlovov. V sredo smo poročali, da se je v zaporih zagrebške policije obesil Aloje Strmšek iz Konjice. Pokojnik je imel ljubev, ne razmerje z lepo ženo. Na vesti je imel baže okrog 300 vlovov. Svoječas je imel dobro službo pa jo je zaradi ponesrečb izgubil.

MEDNARODNE TEKME V ROKOBORBI

Danes premiera **Donavjke** vesele dunajske glasbene komedije **melodije**

se nadaljujejo danes ob 21. uri v dvorani kina Uniona. Nastopajo: Pirnatski proti Kirilovu, Kop proti Šotlerju, Hana proti Ali ben Abdu in odlična borba Mrza proti Janežu. Predprodaja vstopnic ob 18. uri pri blagajni KINA UNION.

Maria Andergast, W. Liebeneciner, Georg Alexander, Tibor V. Halmay, Oskar Szabo. Če se hočete zopet enkrat nasmejati, ne zamudite priložnosti in si ogledajte ta film! Predstave od danes naprej za časa nastopanja rokoborcev tudi ob 16., tedaj ob 16. in 19. uri predvajanje filma; ob 21. uri nastop rokoborcev. KINO UNION, tel. 22-21

Kam je izginil en dolar?

Ljubljana, 8. julija. Ze 17. junija smo objavili pod tem naslovom »ugankor«, ki je bila prav za prav le preizkušnja, če ljudje znajo logično misliti. Uganke pa nekateri niso mogli rešiti niti še zdaj in še vedno prosijo, naj objavimo tudi rešitev. Rešitev je seveda vpražje težka, kakršne so pač vse rešitve ugank. ko v resnici ne gre za uganko, temveč samo za trik, za napačno zastavljeno vprašanje.

Naloga se je glasila približno tako: V nekem letovišču so trije Američani plačali hotelski račun, skupno 30 dolarjev. ali vsak po 10 dolarjev. Hkrati so se pritožili proti slugi, da se jim zdi račun pretiran. To je sluga sporočil hotelirju. Hotelir je potem račun znižal za 5 dolarjev. Izročil je slugi 5 dolarjev, da jih vrne gostom, toda slugi se je zdelo prenerodno deliti 5 dolarjev na tri dele, zato je vrnil vsakemu gostu le po en dolar, 2 si je pa pridržal sam.

Zdaj pride ugankar s svojo »modrostjo«: Gostje so plačali spočetka vsak po 10 dolarjev, vsak je dobil račun vrnen, torej je končno vsak plačal po 9 dolarjev ali skupno 27 dolarjev. Sluga si je pridržal 2 dolara, kar znaša skupaj torej 29 dolarjev. Kje je ostal 1 dolar?

Veste kje? Potipilite si ga v glavi... Kje je torej računski napačnost? V tem: Gostje so v začetku v resnici plačali 30 dolarjev, a potem jim je hotelir račun znižal na 25 dolarjev, a ne na 27 ali morda 29 dolarjev. To se pravi, 25 dolarjev je ostalo hotelirju, 5 pa slugi. Ko je sluga izročil vsakemu gostu po en dolar, sta mu ostala še dva dolara, kajti 5 minus 3 je vedno 2, tudi pri takšnih nalogah. Gostje so v resnici plačali vsak po 9 dolarjev pri končnem obračunu, a hotelir je prejel samo 25 dolarjev — kje sta ostala 2 dolara? V sluginem žepu! Kako naj torej iščemo dolar med tridesetimi nam namišleno plačanimi dolari, ko so pa gostje plačali le 27 dolarjev in ne 30?

Najprej je torej treba napraviti red v glavi, kjer bo kaj kmalu našel vsak, ki se hoče ali more potruditi logično misliti — nesrečni dolar. Toda z njim ne bo vedel kaj početi ter ga ne bo mogel niti poslati ugankarju.

Iz šoštanja

— Slovo g. Menecja. Pred dnevi je zapustil šoštanjski znani pedagog in publicist Martin Menecja, dosednji strokovni učitelj na tuk. ljudski šoli. Štiri leta je služboval v šoštanju; med tem časom je razvil plodno delovanje na šolskem in vobče kulturnem polju. Bil je predsednik Učiteljskega društva in odbornik raznih kulturnih in narodno-obrambnih društev. Šoštanjčani so mu za slovo pridirli lepo obiskano odhodnico, na kateri je govorilo več govornikov.

— Naši vrhovi so govorili. Torej 4. t. m. nam je dal prelep in nepozaben večer. Kamor je človek pogledal, povsod so goreli kresovi, ki so jih zažgali zavedni Slovenci v počastitev sv. Cirila in Metoda. Mogočni so bili kresovi zlasti na višjih točkah: Na Smrekovcu, Medvedjaku, Mozirski planini, Kozjaku, Plešivcu, Lomu itd. V resnici, že dolgo ni praznik slovenskih blagovestnikov doživel tako spontanega kresovanja kot letos. Meščani so kresovali na bližnjih gričih; največji obisk so tudi letos doživeli Gorice, kjer je priredila kresovanje podružnica sv. Cirila in Metoda. Ko je velika piramida dračja zagorela v kres, je spregovoril predsednik CMD dr. Gorličar. Njegova znanostna izjavljanja je množica večkrat prekinjala z odobravanjem. Sledila je še deklaracija, nakar so se kresovalci uvrstili v povorko. Tokrat so se petju pridružile še rakete in petarde. Povorko je mesto sprejelo nenavadno svečano: skoro vse hiše so bile okrašene z lučkami in zastavicami, izlozbe pa so krasile velike slike slovenskih blagovestnikov. Sprevod je korakal po Prešernovem trgu na glavni trg, od tam po dr. Vošnjakovih cestah na Cankarjevo cesto, kjer se je navdušena množica mirno razšla. Hvalevredno je tudi, da so na praznik, v sredo, hišni poselniki na lastno pobudo razobesili zastave.

— »Atentate« je doživel uspeh. V soboto je gostovalo v šoštanju ljubljansko Narodno gledališče. Upričilo je Somnovo trodejanjo »Atentate«, v kateri sta kretala edini vlogi prava ljubljanska drama g. Mira Danilova in g. Levor Ivan. Priznana igralka sta nam dala »Atentatom« obilo umetniškega učinka.

Iz Radeč

— Sadna letina. Kmetovalci polagajo velike upov v letošnjo sadno letino, ki do sedaj obeta prav dober pridelek. Češnje so izredno dobro obrodile. Meščani so prišli na svoj račun, saj so bile zelo poceni. Jabolka in hruške, pa orehi, kostani in vinogradi, kažejo prav dobro, naravnost odlično pa češnje. Tudi marelice so letos izredno polne, čeprav je bila pomlad tako deževna in je pretela nevarnost pozebe. Breskve kažejo odlični pridelek, le da so zaradi dolgotrajnega pomladanskega deževja ostale zgodnje vrste bolj drobne in manj sočne, ker jim je pristojevalo sončne toplote. Da se je v zadnjih letih zasidlo po naših vrtovih mnogo zgodnjih — zlatih breskev, gre v prvi vrsti za sluga bivšemu šolskemu upravitelju v Radečah g. Pečniku Ivanu, ki je ustanovil pred leti Sadlarsko in vrtnarsko podružnico, ter vse svoje moči posvetil razvoju sadjarstva ne samo v našem mestu, ampak tudi v bližnji in daljni okolici. Posebej velik propagator je bil za gojitve breskev, ker je tu zanjo ugodna zemlja, lega in podnebje. Žal je njegovo započeto

ZVOCNI KINO SOKOLSKI DOM V ŠISKI — Telefon 41-79.

PASTORKA

V glavnih vlogah Marija Glaserova in Ladislav Boháč. Tragedija žene, ki je vse svoje življenje posvetila svoji hčerki in ki je v stanu, da zanjo žrtvuje vse, razen svojega ponosa. Predstave: danes ob 14.9. uri, jutri ob 5. 7. in 9. uri ter v ponedeljek ob 14.9. uri.

V torek pride: **Nespretni ljubimec** V glavni vlogi Theo Lingen

delo ostalo sredi poti, ker nam manjkalo njegovi strokovni nasveti v nadaljnjem oskrbovanju, najsiho glede vzgoje ali nege breskovihi nasadov.

— Kresovanje CMD. Na pobudo odbora CMD se je žgal tik nad mestom, na Starem gradu kres Streljali so s karbidom in spuščali rakete Radečani so dali vidno znak praznovanju naših apostolov ter razobesili zastave, žal ne po vseh hišah. Prepričani pa smo, da bo v tem pogledu bolje.

Radioprogram

Nedelja, 9. junija. 8: Dueti: klavir in harmonika. — 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Verski govor (p. dr. Tomaž Kurent). — 9.30: Prenos cerkvene glasbe iz franc. cerkve (nova maša). — 10.30: Citraške točke (plošče). — 11: Prenos promenadnega koncerta vojaške godbe. — 12.15: Narodne pesmi poje gđ. Polka Zupanova na harmoniki spremlja g. Avgust Stanko. — 13: Napovedi. — 13.20: Nedeljski koncert radijskega orkestra. — 17: Kmet. ura: Gospodarska na. vodila in tržna poročila. — 17.30: Cimermanov kvartet, vmes poje g. Roman Petrovič ob spremljevanju klavirja (g. prof. M. Lipovšek). — 19: Napovedi, poročila. — 19.40: Nac. ura: Ideali naše mladine (Blagoraj Radojevič). — 20: Koncert pevskega zbora »Cankare«. — 20.45: Veseli zvoki (radijski orkester). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Za ples in boljše voljo (plošče).

Ponedeljek, 10. junija

12: Kozaske pesmi (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14: Napovedi. — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Zanimivosti. — 19.40: Nac. ura: Gligorije Vozarevič (Olga Inkolč Obradović) Bgd. — 20: D. Dauber: Zvoki iz Ru. munije, potpuri (plošče). — 20.10: Zdrav. stveno predavanje (g. dr. Ivan Kanoni) Zaključna beseda o vzrokih doli. bolezn. in njih modernem zdravljenju. — 20.30: Haydnova ura (Izvajajo: gđ. Fr. Ornikova, gg. St. Marin, D. M. Sijanec, C. Sedlbauer). Konec ob 23. uri.

Torek, 11. junija

12: Iz operet (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14: Napovedi. — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Deset minut zabave. — 19.40: Nac. ura: Predavanje inspektorja nar. obrane. — 20: Musorgski-Rimski Korskakov: Per. zijski ples iz op. »Hovanščina« (plošče). (London. simf. orkester). — 20.10: Kulturna zgodovina korolihi Slovencev (g. prof. Ljotič Potoknik). — 20.30: Koncert Učiteljskega pevskega zbora. — 21.15: Odločki iz filmov (plošče). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Car operet (radijski orkester). Konec ob 23. uri.

Sreda, 12. junija

12: Koncert operne glasbe (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14: Napovedi. — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Deset minut zabave. — 19.40: Nac. ura: Predavanje inspektorja nar. obrane. — 20: Musorgski-Rimski Korskakov: Per. zijski ples iz op. »Hovanščina« (plošče). (London. simf. orkester). — 20.10: Kulturna zgodovina korolihi Slovencev (g. prof. Ljotič Potoknik). — 20.30: Koncert Učiteljskega pevskega zbora. — 21.15: Odločki iz filmov (plošče). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Car operet (radijski orkester). Konec ob 23. uri.

Četrtek, 13. junija

12: Pisan drobšč (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14: Napovedi. — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Deset minut zabave. — 19.40: Nac. ura: Predavanje min. za telesno vzgojo naroda. — 20: Slovenščina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarik). — 20.15: Cello solo koncert (g. prof. C. Sedlbauer, spremlja prof. M. Lipovšek). — 21: Plošče. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Zdj pa veselo (radijski orkester). Konec ob 23. uri.

Petek, 14. junija

12: Naše pesmi (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14: Napovedi. — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Zanimivosti o izseljenih (g. Jože Premrov). — 19.40: Nac. ura: Julij v naših gorah (Janez Gregorin) Lj. — 20: Pa. ginski: Sonata XI. Sonata XII. (plošče): (goli igra Tomy Spivakowsky). — 20.10: Zenska ura: Kaj bi morala vedeti vsaka žena o zavarovanju II. dela (g. Vida Paršuh). — 20.30: Večer jugoslovenske glasbe. Sodeluje g. Marjan Rus, član dunaj. aka drž. opere, g. prof. Marjan Lipovšek (spremljajo) in radijski orkester. — 22: Napovedi, poročila. — 22.30: Angliške plošče. Konec ob 23. uri.

V nedeljo 9. t. m. vsi na gasilsko tombolo

ki se vrši na trgu pred gasilskim domom na Viču. Glavni dobitki: motorno kolo, vredno 8000.— din, 10 moških in ženskih koles in mnogo drugih dobitkov za trojke in petorke. Začetek ob 15. uri. Cena tablic 3 din.

Jutri koncert s plesom

Igra vojaški orkester na vrtu GOSTILNE MARENCE Dolenjska cesta 20

Dr. Moro Viktor

odvetnik v Ljubljani, naznanja, da je svojo pisarno preselil z Gosposvetske ceste št. 2 v Komenskega ulico 10

Ostanki

od 10. — 20. julija

I. C. Mayer LJUBLJANA

Zakaj proti poglobitvi železnice v Ljubljani

Pojasnilo inž. F. Klopčarja na članek, objavljen v „Slovenskem Narodu“ v soboto 1. t. m.

Ljubljana, 8. julija 1939. V Slovenskem Narodu z dne 27. maja 1939 je izšel članek »Nadvoz, podvoz ali poglobitev železnice«, v katerem so člankarji z vso strupenostjo skušali oblatiti moj načrt in mojo osebo z žaljivimi izrazi: pustolovščina, burke, slavna rešitev, utopija itd. Napadalcu se niso upali podpisati članka.

V Slovenskem Narodu z dne 7. junija 1939 sem nato zavrnil napad in iznesel neovrgljive dokaze, zakaj je poglobitev nemogoča in nedopustna. Iznesel sem tudi stvar ne očitke pristranskega in napadnega ocenjevanja drugih načrtov posebno še načrta poglobitve in to po projektantnih poglobitvah, ki jim je kot konkurentom poverjeno vodstvo razsojanja in ocenitve vseh načrtov in idej. Vsi izneseni očitki in vse trditve drže do pizice.

V Slovenskem Narodu z dne 1. julija 1939 so v članku: »V obrambo poglobitvenega načrta« isti napadali ponovno napadli projektanta 6 milijonskega načrta, ker jim ne gre v račun, da je prišla resnica o poglobitvenem načrtu na dan.

Glede na to, da imajo vsi napadi na inž. Klopčarja svoj izvor pri projektantnih poglobitvah in ker izvajanja kritike ne odgovarjajo dejstvu in resnici, prosim uredništvo Slovenskega Naroda, da izvoli objaviti pod gornjim naslovom naslednje pojasnilo:

Ni res, da je inž. Klopčar napadel poglobitveniki, ki se sedaj branijo, kakor pravijo, res pa je, da je bil inž. Klopčar in njegov načrt strupeno napaden s člankom: »Nadvoz, podvoz ali poglobitev železnice«, v Slovenskem Narodu ob 27. maja 1939, kateri članek so poglobitveniki izrabili, da oblatijo napadenega z žaljivkami kakor: pustolovščina, utopija, burke itd.

Ni res, da so očitki inž. Klopčarja napram projektantom poglobitve grdi, res pa je, da so bili očitki upravičeni, ker so bila dejanja, ki so povzročila te očitke, resnično grda: Skrivanje inž. Klopčarjevega načrta, napadno ocenjevanje proračunov konkurentnih načrtov in idej, napadno in preizkušnje ocenjevanje poglobitvenega načrta.

Vsi dokazi, vse moje trditve in vsi očitki so nesporni in se ne dajo ovreči.

Res je, da se nisem udeležil predavanja proti mojemu načrtu v nekem društvu, katero predavanje se je vršilo pri zaprtih vratih (vstop proti vabilu), ne mogče iz strahu pred poglobitveniki, kakor to hočejo člankarji poudarjati, res pa je, da se tega predavanja nisem mogel udeležiti, ker sploh nisem bil v Ljubljani in mi tudi nihče ni mogel vročiti kakakega vabila. Res pa je, da se takih predavanj iz protesta ne bom mogel udeleževati vse dotlej, dokler ne bo ustrezno mojim predlogom in zadnjem pozivu, da se odstranijo iz ocenjujočega raz-

sodišča vsi konkurenti, da se vodstvo razsodišča in pisarne za razsojanje načrtov poveri strokovnjaku nekonkurentu, da se vsi načrti razsojajo na podlagi istih suhih števil in dokler mi poglobitveniki ne predložijo svoj načrt in proračun na zadnji poziv in protiuslugo, ko sem tudi jaz njim izročil svoj načrt in proračun.

Ni res, da je bil inž. Klopčar sodelavec poglobitvenega načrta, ampak je res, da je ta trditve grda neresnica. Projektant poglobitvenega načrta so namreč svojo idejo s skicami, poročilom in proračunom objavili že 8. III. 1930, medtem, ko sem jaz za ta osumek poglobitve znal že leta 1935. Če sem 2. XII. 1935 po službeni dolžnosti in na izrecno prošnjo izdal mnenje, da bo že pet let prej v poglobitvenem osnutku projektirana in učitana kanalizacija v sedem metrov globokih prekopih dobra in če sem pri tem razbil vjdnostno obliko, ta izjava ne more mene narediti za sodelavnika poglobitve. Res je tudi, da sem, čim sem podrobno proučil poglobitveni načrt, stalno napadal in ugovarjal zamisel poglobitve železnice v Ljubljani, katero dejstvo je razvidno tudi iz opask v javnih časopisih, v katerih so poglobitveniki stalno napadali mene kot onega inženjerja v nekem uradu, ki ugovarja poglobitvi, ker ima svoj načrt. Pri napadih so dobro vedeli o obstoju mojega načrta, pri presoji načrtov pa ne.

Ni res, da je imelo v članku navedeno predavanje popoln uspeh za poglobitvenike, temveč je res le nasprotno, da je to predavanje prineslo uspeh in veliko zadostitev inž. Klopčarju ter njegovemu načrtu, katerega trditve je razvidna iz sledečih dejstev.

1. Moje trditve in mojih očitkov niso poglobitveniki mogli ovreči niti v eni točki. 2. Poglobitveniki so javno priznali obstoj mojega načrta iz leta 1936. Baš skrivanje mojega načrta pri presoji vseh načrtov je dragocen dokaz najboljšje ocenitve mojega načrta.

3. Na onem predavanju so poglobitveniki trdili, da bi bil inž. Klopčarjev načrt med vsemi najboljši, če bi ne bilo poglobitvenega načrta. Ali je bilo res zato treba načrt skrivati, ker je najboljši ali vsaj med najboljšimi?

4. V svojih izjavah sem trdil, da je proračun poglobitvenega načrta za več sto odstotkov prenežen. Inž. Leskovšek v svojem poročilu na strani 7 iz leta 1939 trdi, da bodo znašali gradbeni stroški največ 35 milijonov. Pravi, da so ti stroški realni. Isti strokovnjak še v Slovenskem Narodu ob 7. junija 1939 na dolgo dokazuje o ogromnih prednostih poglobitve, za katero bodo znašali stroški največ 35 milijonov din in zopet trdi, da so stroški realni. Inž. Dimnik v svojem poročilu iz leta 1935 na strani 8 trdi, da bodo znašali celokupni stroški poglobitve železnice 83 milijonov, najbrž pa samo 70 milijonov in pravi: »Zato nikakor ne moremo govoriti o 150 milijonih, še manj o 300 do 400 milijonih din, kot so se izrazili o odnosu celo zapisali nekateri kritiki in železniški večaki. Na podlagi detajlnih načrtov in proračunov,

ki se znižala ta vsota na kakih 70 milijonov din. Inž. Klopčar pa je na podlagi števil od poglobitvenikov dokazal, da, če znašajo stroški za 410 m železniške dolžine inž. Klopčarjevega načrta 16 milijonov din (tako trdijo poglobitveniki), morajo znašati stroški proračuna za poglobitev železnice za dolžino 7500 m in globlino do 7 m in v širini do 180 m najmanj 300 milijonov, katere vsota sledi iz povsem enostavnega računa aritmetike. Te vsote in mojih dokazov so se poglobitveniki namreč tako prestrašili, da so predvidene gradbene stroške din 35 milijonov na zadnjem »uspelem« predavanju kar čez noč povzeli na din 45 milijonov (celih 10 milijonov več) in da so celokupne stroške, ki jih inž. Dimnik ocenjuje na din 70 milijonov, kar čez noč povzeli na din 145 milijonov. Stojčeno mirno so torej poglobitveniki na »uspelem« predavanju, kjer so vsi ploskali, priznali, da jim je zaenkrat v proračunu manjkalo samo din 62 milijonov ali celo din 75 milijonov (malenkost!). Svoj proračun so poglobitveniki potihem zvišali za 100%, ker jim je bilo malce nerodno, da jih je nekdo ukral pri napacnem preračunavanju načrta za poglobitev. Proračunske številke poglobitvenikov rasejo torej, po mojem odkritju in na moje trditve, kakor gobe po dežju. Če bodo poglobitveniki držali še nekaj predavanj, se bomo kar kmalu sestali pri vsoti din 300 milijonov. Da znašajo celokupni stroški po najvišji izdaji že din 145 milijonov, citamo v članku Slovenskega Naroda ob 1. julija 1939, kjer inž. Leskovšek trdi, da je tudi ta proračun realen. Pri njih je sploh vsaka številka realna. Kakšna bo šele številka proračuna za poglobitev, če bodo proračun sestavili neprizadeti in nepristranski strokovnjaki? Kakor so poglobitveniki svoj proračun umetno držali preizkušnje, tako so večkrat previsoko ocenili konkurenčne načrte. To je razvidno!

S tem da so poglobitveniki že priznali primanjkljaj svojega proračuna v znesku vsaj 62 (75) milijonov din, so še priznali, da ima inž. Klopčar prav!

Včeraj je bil njihov proračun še sveto realen pri din 33 (70) milijonov, danes je realen pri 145 milijonih. Jutri pa bo realen pri 300 in še več milijonih.

Inž. Leskovšek trdi v svojem poročilu iz leta 1939 na strani 6, sledeče: »Možnost razbitja nosilnih konstrukcij pri napadih iz zraka dela nesprejemljivega iz strateških ozirov in končno ne bi bilo dopustno žrtvovati za izvršitev slabega projekta visokega zneska — četrt milijarde dinarjev. To velja tudi za poglobitveni načrt in se popolnoma strinjam.

Trdil sem in še trdim, da se ne borim za uresničitev mojega načrta in proti uresničenju poglobitvenega načrta, borim se proti krivici, proti umazanemu napadu in za to, da se vsi načrti nepristransko in pravično ocenijo in da pri tej oceni projektanti sami ne smejo sodelovati, ker je tak postopek proti vsem doseganjim načelom nepristranosti.

Inž. F. Klopčar

čega društva. Po nastopu bo pred domom in v domu velika narodna veselja, da se bodo dragi nam gostje z nami vred lahko tudi bratsko povesečili. Upamo torej, da bomo mogli na našem letnem teledaštvu v nedeljo 16. t. m. pozdraviti mnogobrojne goste iz naše bele Ljubljane in okolice. Vsi nam iskreno dobrodošli in vsem bratski zdravilo!

— Sokolska volja štev. 130 prinaša nastopno vsebino: Počitnice. Najnoveše vesti. Iz dravskega sokolskega zbora: poročila iz žup Celje, Kranj, Ljubljana, Maribor in Novo mesto. Kdaj bo jubilejni zlet v Ljubljani. Brat dr. Franc Derganc umrl. Krasno uspeli zlet župe Zagreb. Na Kosovem polju. Pismo iz Prage. Knjige. Časopis in revije. Vse naročnike Sokolske volje obveščamo, da bo prihodnja številka (131) z 21. julija s točnim opisom zleta v Sofiji in v večjem obsegu. Vse brate in sestre, ki želijo, da jim preko pritične pošiljamo Sokolsko voljo na počitniški naslov, naj ta naslov sporočijo upravi S. V.

Kratica

1	2	3	4	5	6
7	8				9
10	11	12			13
14		15			16
17			18		
19				20	
21			22	23	
24		25			26
	27				28
29					

Pomen besed
Vodstvo: 1. Slavni vodkovodja v starem veku, 8. orientalska cvetka, 10. kem. znak za aluminij, 12. gozdiček, 13. kem. znak za harji, 14. obmejna postaja v Sloveniji, 16. tvor, 17. turški plemić, 18. rusko mesto, 19. dragulj, 20. denarna enota slovarske države, 21. števniki, 22. levi pritok Bosne, 24. osebni znamenje, 25. človekova oznaka, 26. veznik, 27. stara grška pokrajina na Peloponezu, 29. sanitetska prodajalna.

Navpično: 2. vprašalni veznik (okrajšava), 3. del telesa, 4. vrsta škrljeva, 5. borba, 6. glasbena nota, 7. mesto v Bosni, 9. prometno sredstvo v puščavi, 11. vrsta oči, 13. priključni ženski okras, 15. nožilo (pijčica), 16. del obraza, 23. oblika glagola sesti, 25. vrsta zemlje, 27. vrsta pesnitve, 28. pogojni veznik (okrajšava).

Rešitev križanke, objavljene prejšnje sobote
Vodstvo: 1. Celovec, 6. ser. 7. dež. 9. Arad, 11. Besi, 12. roman, 14. as, 15. mir, 16. to, 17. peron, 19. ogon, 21. kadi, 23. val, 25. sar, 26. Zajčar.

Navpično: 1. cer, 2. erar, 3. Ob, 4. Eden, 5. cea, 6. Saratov, 8. žitomir, 10. Domen, 11. barok, 13. Mir, 17. pola, 18. naša, 20. gaz, 22. dar, 24. se.

Iz Celja

—c Mož je usmrtil svojo ženo in si prezeval vrat. V Sp. Dolici pri Vitanju je živel posestnik Jože Vouk s svojo 40letno ženo Angelo v srečnem zakoncu. V torko popoldne pa je Vouk v vinjenosti iz neznanega vzroka napadel svojo ženo in ji zasadi nož v levo stran prsi. Smrtno nevarno ranjeno ženo so prepeljali v slovenjegraško bolnico, kjer pa je v sredo zjutraj izdihnila. Ko je pripela orožniška patrulja iz Vitanja v sredo zjutraj na kraj zločina, je našla v hiši Vouka nezavestnega z zvezajočo rano na vratu. Vouk si je bil v obupu prezeval vrat z britvijo. Prepeljali so ga v celjsko bolnico, kjer so mu zašili rano in mu nudili vso pomoč. Vouk si je kmalu toliko opomogel, da so ga lahko prepeljali v zapore okrožnega sodišča v Celju. Odkoder ga sedaj vodijo v bolnico na pred-Nedeljsko dežurno službo za člane OUZD v Celju bo imel 9. t. m. zdravnik dr. Fremsehak na Cankarjevi cesti. vezovanje in pregled.

—c Sokolska okrožna zborna v Laškem in Libojah. Sokolski društvi Celje-matica in Celje I. pozivata vse svoje pripadnike, da se udeležijo zborna celjskega sokolskega okrožja, ki bo v nedeljo 9. t. m. v Laškem ob priliki proslave 20letnice sokolskega društva v Laškem in razviti naraščajkega prapora. Odhod iz Celja z vlakom ob 13.52. Istega dne ob 14.30 bo v Libojah pri Petrovčah zborna celjskega sokolskega okrožja, ki je obvezen za vsa društva žalskega sokolskega okrožja. Zboru, ki bo na letnem teledaštvu sokolskega društva v Libojah, bo sledila javna teledašba vseh oddelkov.

—c Kolesarska zvezdna dirka v Celju. Klub slovenskih kolesarjev v Celju bo priredil v nedeljo 23. t. m. dopoldne 17. kolesarsko zvezdno dirko v Celju, popoldne pa gorsko kolesarsko dirko na Stari grad v Celju.

—c Siferski izpiti za kandidate iz celjskega gornjegrajskega, konjskega in šmarškega sreča bodo v sredo 16. avgusta ob 8. zjutraj na sreskem naselstvu v Celju. Kandidati naj pravočasno vložijo zadevne prošnje.

—c Nesreča ne počiva. V petek je padel 10letni mizarjev sinček Fran Bezgovšek iz

Železničarski kongres v Skoplju

Na njem je bilo po delegatih zastopanih 35.213 železničarjev

Skopje ob koncu junija. Manifestacijski del XXI. kongresa Udruženja nacionalnih železničarjev in brodarjev se je vršil v nedeljo 25. junija v dvorani Narodnega gledališča Kralja Aleksandra v Skoplju. Že okoli osme ure zjutraj so se pričele zbirati množice železničarjev po povorki, ki se je potem vila od novega kolodvora po ulici Kralja Petra, čez Dušanov most pa do gledališča. Povorka je otvorila železničarska godba iz Skopja, nato so sledili prapori iz Ljubljane in Maribora, Sarajeva, Čacka, Kraljeva, Sombora, Beograda, Niša in Paračina. Sledili so funkcionarji centralne uprave s predsednikom inž. Zakičem na čelu. Prisko tisoč železničarjev ter prijateljev se je priključilo povorki, katero je občinasto prisko pozdravljalo. Povorka je zaključila železničarska godba iz Niša. Prostrano gledališče je bilo popolnoma zasedeno. V sprednjih vrstah so sedeli zastopniki raznih oblasti med katerimi smo opazili zastopnika ministrstva saobraćaja g. inž. Sveta Simića, zastopnika bana vardarske banovine pomočnika g. Aleksandra Cvetkovića, zastopnika komandanta armije generala g. Mihajla Nedeljkovića, mestnega župana g. dr. Cohadžića, zastopnika generalnega direktorja drž. žel. g. inž. Stankovića, za rečno plobo g. Dušana Petkovića, skopljskega metropolitana je zastopal prota g. Jovič, Srbsko majko je zastopala ga Anić, za trgovsko industrijsko zbornico g. Djurdjević, inženjerje je zastopal g. inž. Jovič, za poštarstvo organizacijo g. Dorgojić. Časopisje sta zastopala poročevalca »Vremena« in »Politike«. Na odru so bili zbrani funkcionarji centralne uprave ter vsi prapori.

Ob 10. uri je predsednik udruženja g. inž. Zakič otvoril kongres z besedami: Otvorjam 21. kongres Udruženja narodnih železničarjev in brodarjev. Navzočih je 92 delegatov, ki zastopajo 35.213 železničarjev in brodarjev. Kongres je tedaj pooblaščen, da rešuje vsa vprašanja ki bodo stavljena na dnevni red. Ko je centralna uprava premisljala, kje bi se vršil letošnji kongres, tedaj je določila baš Skopje, kjer naj Udruženje kot eminentna nacionalna organizacija zbere železničarje vse kraljevine baš v carskem Skoplju in da z otvoritvijo kongresa prično proslave 50letnice Kosovega polja. Udruženje naj smatra za svojo dolžnost, da z enominutnim molkom pozdravi vse one junake, ki so na Kosovem žrtvovali življenje za svobodo.

Po enominutnem molku je inž. Zakič predlagal vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Petru II. Po prečitaniu iste je vsa dvorana živahno klicala svojemu kralju, a železničarska godba je intonirala državno himno. Pozdravne brzojavke so bile poslano še Nj. Vis. knezu namestniku, obema kraljevima namestnikom, ministru prometa, ministru za šume in rudnike, direktorju žel. direkcije v Beogradu, generalnemu dir. drž. žel. inž. Nikoli Djuriću, upravniku pomorskega in rečnega prometa, direktorju pomorskega prometa ter direktorju rečnega prometa.

Predsednik je prečital brzojavke, ki so prispale na kongres. Iste so poslali, želez največjega uspeha: generalni direktor g. inž. Nikola Djurić, člani Lige slovenskih železničarjev iz Sofije, g. inž. Debeljević ter inž. Sokolović iz Beograda.

Predsednik je dal potem besedo generalnemu tajniku g. Jovi Bakiću, ki je poročal o celotnem delovanju centralne uprave, katere uspehi so bili močno okrnjeni zaradi burnih svetovnih dogodkov. Delalo se je stalno za doseg povznanja plač, delavskega pravilnika, nekonkurenčnega delovanja z ostalimi organizacijami, članicami Lige Cehov, Poljakov in Bolgarov. Svoj govor je zaključil z besedami: Kakor prelivajo železničarji v miru svojo kri za blagor domovine, tako bodo tudi v vojni vedno stali na braniku svoje domovine. Dvorana je navdušeno vzklikala kralju in domovini.

Malih Grahov pri Sv. Lenartu nad Laškimi češnje in se močno poškodoval po glavi in prsnem košu. V Celju si je enoletni sinček slikarskega mojstra Viljem Grudnik pri padcu zlomil levo roko v ramenu. Na Velikem vrhu pri Šmartnem ob Paki je padel v četrtek 50letni posestnik Ivan Lukner pri klepanju kose tako nesrečno na koso, da mu je ostrina prerezala hrbet. Te dni je padel 48letni posestnik Ludvik Papinucci iz Cepelj pri Vranskem na cesti s kolesa in si izpahnil levo roko v ramenu. Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

—c Nočno lekarniško službo ima od sobote 8. t. m. do vstega petka 14. t. m. lekarna »Pri križu« na Kralja Petra cesti.

Le naprej, brez miru...

Lep sokolski nastop v Vavti vasi
Delni župni zlet, ki se je zbralo na njem 2000 prijateljev sokolstva

Novo mesto, 6. julija

V nedeljo popoldne se je vršil v Vavti vasi delni župni zlet novomeške sokolske župe. V župno-Vavti vasi je ta dan vozil poseben vlak, ki je bil poln udeležencev zleta. K bratskemu nastopu društva v Vavti vasi pa so se pripeljali Sokoli poleg močnega čete iz Novega mesta še iz Toplice, Žuženberka, St. Jerneja, Vel. Loke, Trebnje, Smarjete in Senica. Ob 15. se je formirala v Vavti vasi pri br. Ivanu Kulovcu imponentna povorka, v kateri so zastavonošili 7 praporov. Na čelu spreveda so bili konjeniki z drž. trobojnic, ki so ponosno vihrali v zraku. Spreved, ki je zaključili kolesarji, je krenil v Stražo in nazaj v Vavto vas na telovadnico, ki je bilo okusno okrašen po zamisli akad. slikarja br. Justa Hvale na prelepem Kulovčevem vrtu.

Sokolske vrste so bile deležne toplega sprejema. Pokanje petard in godba nov. godbenega društva pa sta že itak veselo razpoložene številne množice še povečala. Na telovadnico so številne sokolske vrste stopile v red pred drž. zastavo, ki se je počasi dvigala na drog poleg svojih slovenskih posestir ob zvokih državne himne. Pred številnimi vrstami Sokolov je spregovoril br. župni starosta dr. Ivan Vasič. Njegov stvarni govor je bil prirojen sedanjim ne baš rožnatim razmeram in kritičnemu času. Po govoru župnega staroste

so nastopili vsi oddelki s prostimi vajami, ki sta jih vodila br. L. Papež in br. Romih. Vse telovadečje skupine so bile deležne toplega priznanja. Veliko navdušenje pa je med občinstvom nastalo, ko je prikoralala na telovadnico vzorna vrsta telovadečev, starejših bratov: Murn, Pakič, Potočnik, Romih, Adam, Colarič in Vovk, ki so na drugo in bradli izvedli pod vodstvom br. Murna več brezhibnih vaj. To pot je prvič po dolgem presledku nastopila vrsta starejših bratov, ki jo je br. Murn izvečal v rekordnem času.

Po telovadbi je bila znova oddana počast drž. zastavi ob zvokih drž. himne in »Hej Slovani«, katero pesem je občinstvo s Sokoli navdušeno pelo. Po lepem telovadnem nastopu se je vršila na vrtu br. Kulovca narodna zabava, pri kateri je neumorno igrala novomeška godba in novomeški šramel. Številni gostje, ki so se udeležili lepega telovadnega nastopa v Vavti vasi, so krenili na svoje domove s posebnim vlakom, ki je to pot izjemoma vozil iz Straže v Novo mesto ob 23. Gostje iz ostalih krajev pa so se odpeljali z avtobusi. Ob tej priliki naj bo omenjeno, da je bil ves aranžma bratskega sokolskega društva v Vavti vasi, ki mu starostuje marljivo br. D. Štrumbelj, ob strani pa mu je dena roka agilni brat tajnik Primožič — brezhiben in spričo tega zasluži br. društvo v Vavti vasi-Straža vse priznanje in pohvalo.

Ški naraščaj, da je na pravi poti. Naš letošnji telovadni nastop je v vsakem pogledu lepo uspel tako po številu nastopajočih, kakor tudi po izurjenosti telovadečih. Po nastopu je bila v dvorani sokolskega doma prijetna zabava. Naš letošnji telovadni nastop je znova pokazal trdno povezanost sokolstva v Mengšu in lahko gledamo z najboljšimi upi v bodočnost.

Pred otvoritvijo Sokolskega doma v Zg. Šiški

Te dni bo narodna Ljubljana opazila na oglasnih deskah velike lepake, ki bodo vabili k otvoritvi Sokolskega doma v Zgornji Šiški. Uprava Sokola Ljubljana-Zg. Šiška je preprčana, da to povabilo ne bo ostalo neopazeno, ampak da bo sokolska javnost Ljubljane razumela sokolski klic iz rojstnega kraja prvega našega pesnika, novinarja in buditelja Valentina Vodnika in da se bo v velikem številu odzvala bratskemu vabilu.

Sokoli v Zg. Šiški žele ta dan proslaviti čim svečaneje, zato se nanj vsestranski in marljivo pripravljajo, da pokažejo dragim gostom uspehe svojega devetletnega dela.

Sporod svečanosti bo nastopen: ob 14.30 povorka članstva in naraščaja v krojih in civilu izpred Narodnega doma v Zgornjo Šiško z godbo Sokola I. na čelu. Ob 15.30 otvoritev doma, nato ogled doma, po 16. uri pa javni nastop vseh oddelkov doma-

Lepo sokolsko slavlje v Mengšu

V nedeljo 2. julija je polagalo marljivo sokolsko društvo v Mengšu obračun svojega dela v telovadnici z javnim telovadnim nastopom. Čeprav so bile ta dan v župi številne sokolske prireditve, vendar je prihitelo na naš praznik veliko število bratov in sester in Sokolu naklonjenega občinstva. Vreme je hotelo dopoldne nekoliko ponagajati z dežjem, popoldne pa je posijalo sonce, kot bi hotelo voditi sokolstvo k nadaljnjemu postrvovalnemu in nesebitnemu sokolskemu delu. Ob pričetu nastopa so prikoralali na telovadnico vsi telovadni oddelki s prapori na čelu in izkazali med igranjem državne himne čast državni zastavi. Zatem je vsa množica zapela »Hej Slovani« in »Le naprej brez miru«. Zbrano sokolstvo in občinstvo je potem pozdravil starosta br. Lojze Kanc, ki je v svojem jednatnem govoru poudaril sokolske cilje, ki naj nam bodo pot v boljšo bodočnost slovanstva. Njegov govor je množica sprejela z velikim odobravanjem.

Zatem se je pričel telovadni nastop vseh telovadnih oddelkov, ki so bili pomnoženi s pripadniki bratskih društev. Vse proste vaje so bile izvedene disciplinirano in skladno med vihranim odobravanjem občinstva. Orodna telovadba je pokazala, da so tudi v kamniškem okrožju dobri orodni telovadci, kar je posebno pokazal mo-

Kot naslednji je govoril delegat g. Dujo- vič, ki je predlagal na poročilo nadzornega odbora razrešnico sedanjim centralni upravi. Kongres je dal soglasno priznanje delu dosedanje uprave, za kar se je zahvalil g. inž. Zakič. G. Dujo- vič je prečital resolucijo, katero so prejšnji dan sestavili razni odbori. Resolucija zahteva predvsem, da se:

1. brez vsakega odlaganja reši vprašanje povečanja prejemkov železničarjev in brodarjev v smislu dosedanjih zahtev,

2. da se v najkrajšem roku izda pravilnik za delavstvo v smislu predlogov in pripomb Udruženja jugoslovenskih narodnih železničarjev in brodarjev,

3. da se nujno reši vprašanje državnih rečnih brodarjev v smislu zakona o državnem prometnem osebuju in predlog tega Uduženja,

4. da se izvrši čimprej revizija vseh zakonskih predpisov, ki regulirajo ekonomski, socialni in službeni položaj železničarjev in brodarjev.

Kongres je prečitano resolucijo sprejel z dodatkom vseh predlogov raznih sekcij ter da se resolucija tiskana pošlje vsem meroadajnim faktorjem in se z njo obvesti tudi širša javnost.

Kot zadnji je nastopil g. Rade Janković, ki je v imenu kandidacijskega odbora predlagal naslednjo listo, ki jo je kongres tudi potrdil:

za predsednika g. inž. Vladimira Zakiča, višjega svetnika generalne direkcije, za podpredsednika gg. Radivoja Radulovića, višjega svetnika generalne direkcije, Aleksandra Petrovića, Jožeta Simonića, višjega uradnika generalne direkcije, Gladjije Marinića, višjega uradnika direkcije pomorstva in Ilijo Dimića, čefa odseda direkcije rečne plobo. Za generalnega tajnika dosedanjega g. Jova Bakića, višjega svetnika generalne direkcije, za prvega tajnika g. Milivoja Prico, za drugega pa Vasilija Babića. Za blagajnika višjega uradnika generalne direkcije g. Janjića. Za pregledni- ke računov g. inž. Cedo Milojkovića, pomočnika direktorja beogradske železnice g. Vučića, uradnika zagrebske direkcije ter g. Franca Sovreta, uradnika ljubljanske žel. direkcije.

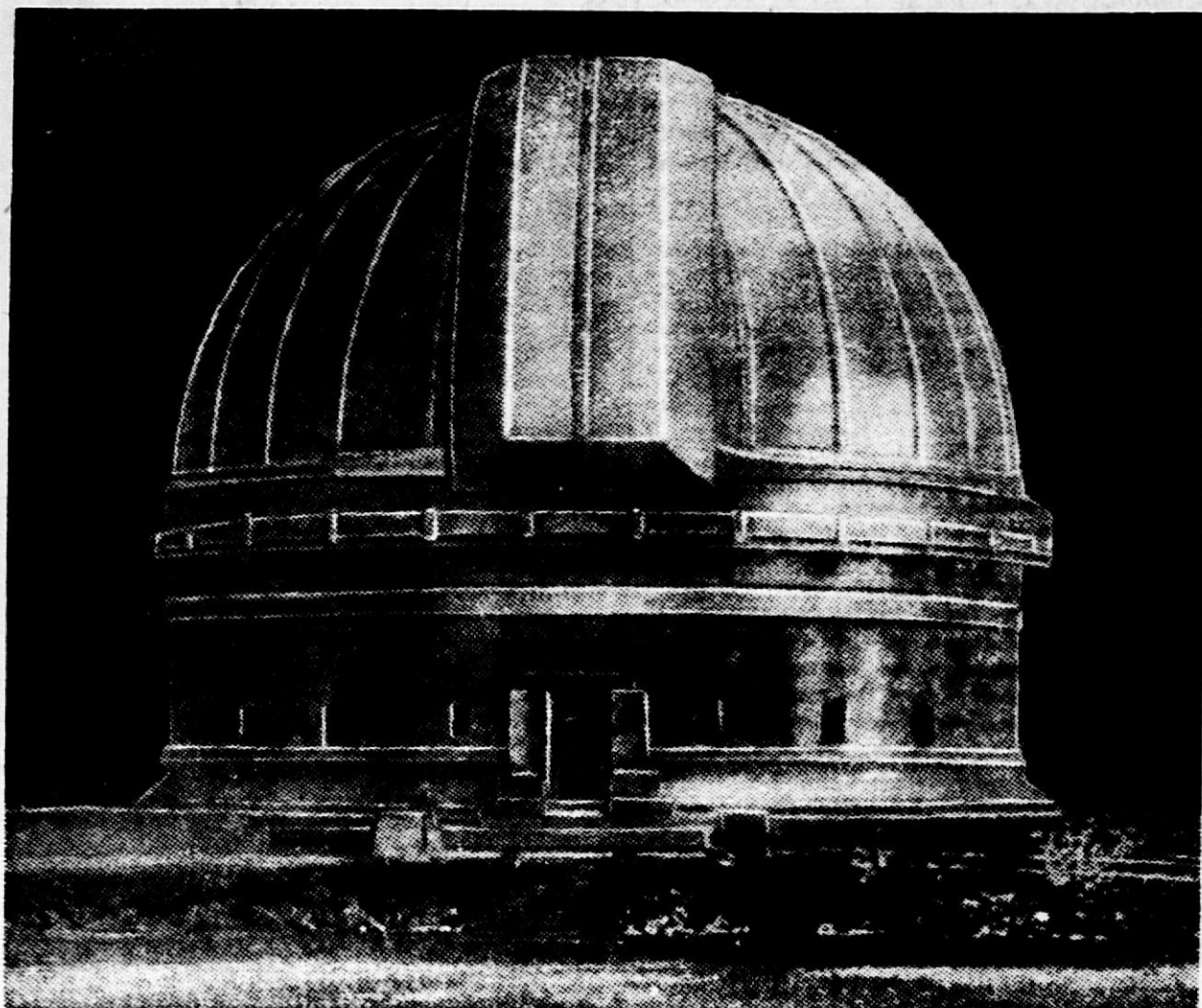
Predsednik inž. Zakič se je vsem zastopnikom oblasti, delegatom-železničarjem zahvalil za udeležbo ter zaključil kongres. Godba iz Skopja je zaigrala narodno koračnico. Popoldne so napravili kongresisti več izletov v okolico ter se zvečer s posebnim vlakom vrnili domov.

Skopje je bilo v teh dneh mesto večjega števila kongresov. Zborovali so železničarji, poštarji, agronomi in knjigarnarji. Obhajali so 30letnico skopljskega Sokola, 25letnico jugoslovensko-francoske žole. Vse te slavnosti so bile nekaj pričetek proslav na Kosovem polju, kjer je bila 28. junija uprisorjena bitka na Kosovu.

D. B.

Dalnogled, milijonkrat močnejši od človeškega očesa

Skozi ta dalnogled pogledajo učenjaki v kozmično zgodovino, ki se je odigrala pred milijardo let

Tak bo observatorij z orjaškim dalnogledom vrh Palomara v Kaliforniji

Pred 70 leti je pisal Jules Verne o ogromnem dalnogledu, s katerim naj bi opazovali fantastični polet proti luni iz streljane rakete. Ta dalnogled je imel zbiralo zrcalo s premerom 16 čevljev, (487 cm) tehtal je pa 15 ton. Gledalec bi lahko razločil na lumini površini predmete s premerom 9 čevljev. Američani, ki so pripravili to fantastično podjetje, so žrtvovali za izdelavo dalnogleda 400.000 dolarjev.

Milijarda svetlobnih let

Kakor mnogo drugih Vernejevih predstav, tako bo tudi ta predstava prihodnje leto uresničena in prav za prav celo prekoračena. Na vrhu Palomara v Južni Kaliforniji je pripravljen observatorij, ki dobi do prihodnjega leta ogromen zrcalni dalnogled, čigar zbiralo zrcalo bo merilo v premeru 17 čevljev ali 518 cm in tehtalo blizu 20 ton, zbiralo leča bo pa milijonkrat močnejša od leče človeškega očesa. Toda luna bi bila preblizu in preveč svetla za tako velik dalnogled. Orjaški dalnogled na Mont Palomaru je okence, skozi katero bodo pogledali učenjaki v najoddaljenejšo globovino vesolja, v kozmično zgodovino, ki se je odigrala pred milijardo let.

Okence k postanku sveta

Verne se je pa zmotil tudi v proračunskih zadevah. Namesto 400.000 dolarjev je dal Rockefellerjev zavod za izdelavo največjega dalnogleda sveta 6.000.000 dolarjev. In vse kaže, da bo še to premalo. To kar hočejo zvezdoslovci doseči z njegovo pomočjo bo pa oteževalo tudi večje izdatke. Palomarski dalnogled bo šele pripravljen, s katerim bodo lahko pogledali učenjaki v vesolje kuhinjo in opazovali tam važnejše stvari kakor je število zvezd. Če

se izpolni nada bo omogočilo palomarsko okence pogledati celo v samo ustvaritev sveta.

Kje se pričinja zvezdoslovska veda

Najstarejši zvezdoslovci, svečeniki v starem Egiptu, so odkrili na nebu 3.000 zvezd. Sedem tisoč let so opazovali ljudje te zvezde in mislili so, da jih več na nebu ni. Potem je pa izdelal Galileo Galilei prvi primitivni dalnogled in pogledal skozi po noči na nebo. Galileo Galilei je opazil pol milijona zvezd. In s tem se je pričela astronomija kot veda.

Minilo je tristo let od dneva, ko je prvi dalnogled odgnil človeškim očem zastor, ki jim je zastiral pogled v globovino svetovnega prostora. V teh 300 letih so dosegli zvezdoslovci ogromne uspehe. Toda z vsemi so prišli do prepričanja, da so šele na pragu spoznavanja vesolja. Na mesto dalnogleda Galileja Galilei imajo zdaj ogromne komplicirane instrumente, ki jim omogočajo opazovati zvezdne meglovine, izmed katerih je vsaka tak svet, kakor mlečna pot, katere neznaten del je naš solnični sistem. Toda zdaj se zvezdoslovci ne zadovoljujejo več s številom zvezd. Predmet njihovega opazovanja so postali svetlobni žarki, potujoči milijone let, preden so dosegli zemljo in bili prestreženi v astronomski dalnogled. Moderni zvezdoslovec je Kolumb, potujoč po vesolju, svetlobni žarki so pa njegove vodilne poti in pot se šele začne.

Dalnogled z Mount Wilsona

Leta 1918 je bil v observatoriju v Mount Wilsonu sestavljen dalnogled, ki ima zrcalo s premerom 2,58 m. To je doslej največji dalnogled na svetu. Ta dalnogled

prestreže svetlobo, ki je potovala pol milijarde let po svetovnem prostoru. To pomeni, da vidi zvezdoslovec s pomočjo tega orjaškega dalnogleda v globovino 500 milijonov svetlobnih let. Ta čudovita naprava je kakor konec strašnega krepilja, segajočega v neizmerno daljino prostora. Že 21 let prinaša po kosčkih črepljivosti, iz katerih so hoteli zvezdoslovci razložiti razlago o ustvarjenju sveta. Toda iz teh prepričanj se ne da sestaviti pregledna slika, čeprav jih je mnogo in čeprav jih polgamo pravilno skupaj. Nasprotno nova odkritja so ovrgla to, kar je bilo doslej iz črepljivosti skritno slovo.

Dalnogled v Mount Wilsonu je vedno, kadar je odgovoril na eno vprašanje, začel odnovo sprožiti deset drugih. Tehnično čudo, kakršno je bil pred 21 leti, ta dalnogled, je pokazalo samo, da je človek tisočkrat nesposobnejši v primeru z vesoljem nego si misli. Njegova leča je nešteto krat privlačila zvezdo s kozmačnega dogajanja, toda pustila jo je pasti v trenutku, ko se je zdelo, da si začne opazovalec ustvarjati o drami logično predstav. In zvezdoslovci so si dejali, da ne morejo začeti prave poti v globovino vesolja, dokler nimajo tehničnega pripomočka, ki bi jih odprl za polmilijarde svetlobnih let globje. Prišli so do spoznanja, da mora biti izdelan dvakrat večji dalnogled in šele potem bo mogoče ustvariti si približno sliko vesolja.

Sodelovanje znanstvenega sveta

Na orjaškem dalnogledu delajo že 12 let. Iz vseh krajev sveta se stekajo na Mount Palomaru v Kaliforniji kakor v ognjišču misli, ideje in sredstva, da pomagajo ustvariti to pionirsko delo. Na Mount Palomaru dela 70 mož. Zive tam s svojimi rodbinami, kopljejo, grade, mešajo cement, rišejo, montirajo in zlagajo. Zato so samo izvršujoče roke velike družine tehnikov in mislecev, ki delajo skupno na rešitvi problemov, ki so se pojavili, ko je bila postavljena ta težka naloga, ko je pred 17 leti slavni zvezdoslovec Hall izjavil, da je 200 palcev debela leča prihodnji logični korak k pragu, od katerega se bo mogoče ozreti na pot v vesolje.

Edinstvena naloga v zgodovini tehnike

Okraj San Diego je zgradil novo cesto, ki se imenuje simbolično Cesta k zvezdam. Stroški so znašali 1.500.000 dolarjev. Najmočnejši traktorji vlačijo po nji jeklene dele, pripeljejo pa morju čez Panamski preliv iz tvornic v Kalifornijo. 100 milj severno od Palomara v pasadenških laboratorijih kalifornijskega tehnološkega zavoda gladijo in brusijo ogromno zrcalo s premerom 518 cm, brušeno s preciznostjo do poldesettisočinke milimetra. Pri drugem laboratoriju v bližini rešuje družina inženirjev in optikov konstrukcijske in kontrolne probleme, išče nove metode, nove stroje, nova pota k izpolnitvi naloge edinstvene v zgodovini tehnike. Pa tudi ti strokovnjaki so prav za prav samo izvršilno telo. Pri njih se stekajo predlogi in pobude iz vsega sveta. Malone vsi sloveči evropski in ameriški tehniki so prispevali po svojih močeh k dosegu tehničnega čuda, ki bo dovršeno prihodnje leto po 13 letih napornega dela.

Sročni konec pretresljive tragedije

Pred sodiščem v Črnovcih je bila malone po dveh letih končana čudna pot ruske emigracije in njenih dveh hčer. Marija Trajanova, stara zdaj 43 let, je bila s svojima hčerkama 16letno Olga in 6letno Katarino obsojena na izgnanstvo v Sibirijo. Njen mož, bivši uradnik, je bil čez nekaj časa v Sibiriji ustrelen. Žena je sklenila pobegniti s hčerkama in po dolgem tavanju je prispela 3. januarja 1936, do Dnestra. Posrečilo se ji je sicer priti na rumunski breg, toda tam jo je prijel rumunska obojerna straža in zaradi samovoljnega prekoračenja meje je bila obsojena na mesec dni zapor. Pozneje se ji je posrečilo dobiti službo v Konstanzi.

Ker pa njeni dokumenti niso bili v redu, je bila čez 8 mesecev izgnana iz Rumunije. Odnegli so jo na bolgarsko mejo, toda iz Bolgarije so jo takoj poslali nazaj. Ko je bila iz Rumunije znova izgnana, je šla nesrečna žena s svojima hčerkama skrivaj v Jugoslavijo, kjer je bila pa zopet obsojena na mesec dni zapor zaradi samovoljnega prekoračenja meje. Iz Jugoslavije so jo izgnali nazaj v Rumunijo. Rumunske oblasti so jo izgnale na poljsko mejo. Ker pa tudi na Poljskem ni dobila domovinske pravice, se je zatekla s hčerkama v gore in tam je znova prekoračila rumunsko mejo. Dva dni in dve noči je taval s hčer-

kama po gozdovih, končno se je prijavila rumunskim orožnikom blizu meje. Prišla je pred vojno sodišče, z njo pa tudi njena 16letna hčerka. Med obravnavo se je pa prijavil mlad uradnik iz Črnovc, ki se je bil zaljubil v njeno hčerko. Izjavil je, da se hoče z njo poročiti in da bo skrbel tudi za njeno mater in mlajšo sestro. Po tej izjavi je sodišče obe odpustilo. Zdaj bo imela uboga ruska emigrantka končno menda mir, da je ne bodo več preganjali po svetu.

Angleška kuhinja v 500 letih

Na angleškem knjižnem trgu se je pojavila zanimiva knjiga »Five century of English Diet«, napisal jo je profesor bio-kemije na londonski univerzi J. G. Drummond. Knjiga nam pove kaj in kako so jedli Angličani v zadnjih 500 letih. Profesor Drummond ugotavlja v svoji knjigi velik napredek angleške kuhinje, ki je bila tudi v starih časih dobra, samo da je bila zelo enolična. Zlasti glede sočivja je bila v starih časih izbira zelo omejena in sočivje so jedli večinoma samo višji sloji. Na drugi strani je pa znal seveda Anglež v vrednem veku oceniti pomen beljakovin za prehrano človeka in za njegovo zdravje.

Z obžalovanjem pripominja avtor tudi, da v Angliji ne pridelujejo več vina, ki so

ga pridelovali nekoč v samostanskih vinogradih v Kentu, Surreju in Berghshiru. Zelo važna stran Drummondove knjige je v tem, da nudi njegov študij angleške prehrane v zadnjih 500 letih obenem zelo pregledno sliko sociološkega razvoja Anglije v tem razdobju. V tem pogledu prihaja avtor do zaključka, da prehrana širokih slojev v Angliji še vedno ni na višku in da bi lahko mnoge relativno siromašne gospodinjke postavljale na mizo svojim rodbinam za denar, potrošen v ta namen, mnogo rednejša živila, kakor prihajajo na mizo zdaj. To je pa vprašanje vzgoje angleških gospodinj.

Sleparije z delnicami

V Ameriki je vzbudila nedavno veliko pozornost aretacija borznega posredovalca Williama Bucknerja in njegovih tovarišev zaradi sleparij z delnicami filipinskih železnic. Buckner in njegovi prijatelji so pokupili cele svežnje skoraj razvrednotenih delnic in dvignili so njihovo ceno z govoricami, da bodo Zedinjene države prevzele filipinske železnice v svojo upravo. Bili so aretirani, ker so sleparili s tem nekaj naivnih ljudi za milijon dolarjev.

Še večjo senzacijo je pa vzbudilo odkritje, da so sleparji res poskušali dobiti jamstvo Amerike za delniško družbo filipinskih železnic. Zanimanje za Filipinske železnice so vzbujali na umazan način. Podkupovanje, s katerim so pridobili za svoj načrt

— Ne razumem te.
— Ne? Kar poslušaj. Oni dami je 25 let. Toda za eno leto se gotovo moti, torej je stara 26 let. Na nekaj bistvenega si pa pozabil: eno leto zataji, tako da bi bila stara 27 let. Dveh let si ne upa priznati in tako sva prišla že do 29. »Nepredvideni izdatki« 30... K temu se pa mora pristiti še činitelj sigurnosti, reciva eno leto, pa jih imava 31. Stavil sem na to številko in kakor vidiš, se nisem zmotil.

Bil sem kakor poparjen in napisal sem Slapanskemu grobo pismo. — Za toliko let se ne sme nihče zmotiti, sem mu pisal. — Imeniten je ta tvoj angleček, ki zataji kar tako šest let.

Z obratno pošto sem dobil odgovor: — Sporočam ti radostno vest o zaroki z anglečkom. Ker pa imam zdaj njen krstni list v originalu, lahko smelo trdim, da je tvoja obdolžitev brez vsake podlage. Moja najdražja ni zatajila šest let, temveč samo eno leto. Bilo ji je prav tistega dne, ko sem te prosil, da bi stavil zame na konjskih dirkah, šele — 32 let.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

več senatorjev, in gostije, na katere so vabili druge senatorje, ter pripeljali iz Hollywooda lepe statistice, da bi z njimi vplivali na senatorje, da bi spravili v senatu zaščito filipinskih železnic na dnevni red, in izposlovali njihovo podpiranje, vse to je dalo povod za njihovo aretacijo.

Med obravnavo je prišlo na dan, da je ista družba sleparjev in veriznikov pred leti pripravila znanega ameriškega finančnika Perca Fyna ob pet in pol milijona

dolarjev. Pred sodiščem je pričalo tudi več hollywoodskih zvezd, pri katerih so hoteli obtoženci spraviiti zdražene železniške delnice. Buckner in njegovi tovariši so med svojo kampanjo v Hollywoodu poverili večji del premoženja odbora za zaščito delničarjev. Ta denar so pripravili z gostijami in pijančevanjem. Tako so hoteli pridobiti hollywoodske zvezde za udeležbo pri svojih spekulacijah.

Zemlja se zadnja leta segreva

Meja večnega ledu se pomika proti severu — Porast temperature po vsej zemlji

V zadnjih 20 letih so mogli opazovati raziskovalci v Arktidi zanimiv pojav. Južni rob ledenih polj se je znatno pomaknil proti severu. Temperatura se je dvignila, ribe in druge živali, živeče samo v toplejših vodah, se pomikajo neprestano proti severu. Poletje 1936 je bilo v vzhodnem delu Grönlandije izredno toplo in meja večnega ledu se je pomaknila k 72. stop. se. verne širine, torej mnogo dalje, nego je bila doslej. V Leningradu je bil junij 1936. neprimerno toplejši, kakor v prejšnjih letih tekočega stoletja. Leta 1932 se je posrečilo manjši raziskovalni ladji prevoziti pot okrog vse zemlje Franca Jožefa, kar se je zgodilo prvič v zgodovini. Istočasno je plul parnik »Siberjakov« ob vsej severni obali Severovzhodne (Leninove) zemlje, a leta 1935 se je ledolomilec »Satku« posrečila ekspedicija, ki so jo smatrali polarni raziskovalci doslej za izključeno. Plul je namreč po odprtem morju od najsevernejšega dela Nove Zemlje proti Severnemu rtiču Severovzhodne zemlje do 82. stop. in 84. min. severne širine. Nikoli poprej ni še prodrla ladja tako daleč proti severu.

Prvi, ki so opozorili na naraščajočo temperaturo v Arktidi, so bili sovjetski učenjaki. Prof. N. M. Knipovič je ugotovil, da postaja voda v Barentovem morju od začetka tekočega stoletja vedno toplejša. V marcu 1920. je kazal toplomer na Novi zemlji 10 stop. nad povprečno temperaturo. V Leningradu pa tako visoke temperature sploh še niso zabeležili, a povprečna temperatura čez zimo je bila znatno višja kakor v zadnjih 20 letih. Led na rekah v severnem delu Rusije se je zelo zgodaj stopil in reke so zamrzle mnogo pozneje nego navadno. Obenem so se spomladaj pojavile mnogo prej tudi ptice in narava se je odela v zelenje in cvetje izredno zgodaj. Leta 1934. so cvetele češnje v Leningradu že 7. maja, torej 14 dni prej kakor navadno, pa tudi kukučica se je oglasila tega leta izredno zgodaj.

Pred dobrimi 100 leti je slavni raziskovalec Schränk opisal kako morajo pridobivati prebivalci Mezena iz zemlje rudniško bogastvo, ker je zemlja skozi vse leto zmrznjena. Leta 1933. pa ekspedicija sov-

jetske akademije znanosti ni mogla najti v Mezenu nobenih sledov o zmrazjenosti. Meja večnega ledu se je pomaknila 28 km proti severu. V vodah vzhodno od Barentovega morja losos prej sploh ni bil znan. Zdaj se pa pojavlja v velikih množinah v Karskem morju skupaj s polenovkami in slanki. Porast temperature se opaža sploh po vsej zemlji. Zvišana povprečna temperatura se kaže ne samo v Evropi in Severni Ameriki, temveč na južni poloti. Zelo občutno recimo v Santiagu de Chile, v Buenos Airesu, v Kapskemu in celo v tropskih krajih kakor v Bombaju in Bataviji. Temperatura narašča enako v zračnih višinah kakor v nižinah.

Zakaj temperatura na naši zemlji narašča? Učenjaki so do zadnjega domnevali, da je to posledica Zališkega toka. Toda ta tok je samo eden izmed vzrokov izpremenbe podnebja in toplote. Porast temperature se opaža tudi v tropskih pasovih in na južni poloti, torej v krajih, ki so daleč od vpliva Zališkega toka. Porast temperature je v prvi vrsti posledica znatnega povečanja premikanja naše atmosfere, ki more imeti svoj vzrok v izpremembi fizikalnih pogojev, kjer koli na zemlji, ne pa samo na severu. Lahko je povzročila porast temperature tudi večja množina solnčne toplote, ki jo sprejema površina naše zemlje. Količino solnčne energije, absorbirane po naši zemlji, lahko povečata dva činitelja. To je lahko posledica intenzivnejšega izžarjevanja toplote iz solnca, ali pa večje kapacitete kozmičnega prostora, odnosno atmosfere, kamor izginja solnčna toplota.

Zaenkrat učenjaki ne morejo odgovoriti na vprašanje, katera teh možnosti je verjetnejša. Prav tako ni mogoče odgovoriti na vprašanje, kdaj bo konec naraščanja temperature, ali se bo ta proces nadaljeval, ali pa se vrne zemlja v svoje normalno stanje. V dobi, ki je sledila ledeni, je tudi nastalo razdobje, ko je bila poletna temperatura znatno višja, kakor je zdaj. Ne da se torej reči, ali smo priča začetku nove klimatične periode, ali pa je to samo atmosferska sprememba, ki utegne trajati samo nekaj desetletij.

Češke insignije v Ameriki

Insignije češkega kraljevstva, ki so bile shranjene na Irskem, so nedavno prepele v Ameriko, kjer so jih izročili bivšemu češkoslovaškemu prezidentu dr. Benešu, da jih v Ameriki spravi na varno. Insignije so se našle v New Yorku. Na sliki vidimo, kako jih dr. Beneš razkazuje novyorškemu županu Guardi.

Živalim podobni ljudje

O ljudeh, ki dobe fizionomijo svojih priljubljenih živali, piše že zdravnik G. Carus l. 1866. Pravi konjerejec, ki preživi vse svoje življenje med konji, da ne misli in govori o ničemer drugim razen o konjih in prodaji konj, mar ne dobi končno ne-kakšne konjske fizionomije? se vprašuje Carus. In mar ne vidimo pogosto podobnega pojava tudi pri stiku z drugimi živalmi? Carus pravi o pretiranih prijateljih mačk in psov, da dobe mačje in pasje fizionomije.

Zadnje čase se peča W. Rink s tem zelo problematičnim pojavom fizionomske podobnosti med človekom in živaljo in naglašja pomen opazovanja, da so ljudje, ki se mnogo pečajo s to ali ono živaljo čimdalje bolj podobni dotični živali. Rink trdi dalje: So ljudje, ki se jim na obrazu pozna, katere živali imajo radi. Glede na opazovanje R. Ficka, da so si zakonci, ki ju je skozi desetletja vezala ista življenjska usoda na stara leta zelo podobni. Ne smemo že vnaprej odklanjati kot absurden možnost fizionomske podobnosti med živalmi in ljudmi, o kateri govore Carus, Rink in drugi učenjaki.

Berwick še vedno v krimski vojni

Pogajanja za sklenitev angleško-rusko-francoske pogodbe so vzbudila spomin na romantično dejstvo, da vodi del Anglije, namreč eden izmed sestavnih delov zdru. žene kraljevine, še vedno vojno z Rusijo, in sicer že 85 let. Ta vztrajni vojni tekmeč Rusije je mesteca Berwick on Tweed, mesteca zaradi katerega so se v začetku 19. stoletja neprestano prepirale Anglija, Irsko in Škotska. Spor je bil rešen tako, da je dobil Berwick statut svobodnega mesta. Ko je potem l. 1854 angleški kralj napovedal Rusiji vojno, je bilo v napovedi izrecno rečeno, da napoveduje vojno v ime Anglije, Škotske, Walesa in svobodnega mesta Berwicka.

Čudna japonska zastava

Angleški listi poročajo iz Hankau, bivšega sedeža generalnega štaba generala Cangkajška, da vzhva zdaj na poslopju bivšega kitajskega generalnega štaba zanimiva japonska zastava. Japonska narodna zastava je bela s krvavoredečim krogom v sredini, ki simbolizira vzpajajočo solnce. Tudi ta zastava ima v sredini krvavoredeč krog, ki se pa razlikuje od drugih s tem, da ni bil zarisan z rdečo barvo, temveč s krvjo, ki so si jo izmislile iz prstov dijalcije japonske visoke šole v Osmi. Dva dni se je 11 dijalcij te šole zbadalo s iglami v prste, si iztisnile iz njih kri in barvalo s njo belo zastavo. Potem so poklonile dijalcije zastavo vrhovnemu poveljniku japonskih čet v zasedenem Hankau.

Zadnje čase stoji po vse japonskih mestih, na trgih in važnih prometnih križiščih ter pri vhodih v velike trgovine žene in dekleta, ki močje podajajo mimoidočim ženam in dekletom robce z iglami in barvano vodo. Žene in dekleta se ustavljajo, sprejemajo to iz njihovih rok in napravijo nekaj vbojčev v začetem vzorcu na robcu. Ti robci so določeni za japonske vojake na bojiščih in vsaka pentičica v njih pomeni pozdrav neznane žene neznanemu vojaku.

Inscirajte v »Sl. Narodu«!

Logika

Ta prigoda se je pripetila pred leti in lahko jo torej brez oklevanja pripovedujem. Takrat sem včasih stavil na konjskih dirkah in ker so o meni govorili, da se mi sreča rada nasmeje, mi je izročil nekoč moj znanec Slapanski, ki o teh stvahn ni imel niti pojma, dvajset kron s prošnjo, naj ta znecek stavim zanj na tistega konja, ki bo imel po sporedu številko 25.

— Z veseljem — sem mu odgovoril. — Povej mi pa, zakaj prav na 25?

— To ni nobena tajna. Anglečku, ki ga vroče ljubim, je prav danes 25 let. Morda mi prinese to srečo...

— Kaj pa, če prav ta konj nima najmanjšega izgleda na zmago? — sem smatral za nujno pripomniti.

— Veseno stavi nanj — je odgovoril Slapanski zelo odločno in odšel k obedu. Spravil sem dvajset kron, si zabeležil številko in popoldne, pred začetkom konjskih dirk v Chuchhi, sem pripovedoval to prijatelju Theu. Theo je bil znan po svojih stvahn na konjskih dirkah in moje pripovedovanje je postajalo resnega obraza. Po-

tem sva oba pregledala spored in strinja la sva se v tem, da bi prav številka 25 utegnila imeti najboljše izgled. Stopila sva k bookmakerju, da bi dala zabeležiti stave. Kakor je želel Slapanski, sem stavil njegovih dvajset kron na številko 25. Po kratkem oklevanju sem stavil še dvajset kron na številko 26. Theo je pa malo pomislil in stavil sto kron na številko 31.

Cez pol ure sva slišala: številka 31 je zmagala in Theo je dobil za svojih sto kron blizu 2000 kron. Presenečeno sem ga pogledal. Ta vražja sreča mi je bila naravnost mučna. — Tristo kosmatih — sem vzkliknil loveč sapo. — kako si pa prišel na to, da si stavil namestu na številko 25 na številko 31?

Theo se je hudomušno nasmešnil. — Najprej mi povej, zakaj si stavil ti namestu na 25 na 26?

— Ah, bože moj — sem odgovoril — ker se je govorilo o petindesetletni dami. Mislim, da ji je prav lahko že 26 let — sem priznal nekoliko v zadregi.

— Pot tvojih misli je bila do gotove meje pravilna, vendar pa ne povsem logična, — je odgovoril Theo.

Anton Zorko:

Katastrofalno zastrupljanje Savinje

To bistro reko je popolnoma uničila po vojni industrija, ki je do malih izjem v tujih reках

Celje, 7. julija. Savinjančani smo bili vedno ponosni na našo prelepo dolino. Nikjer po širnem svetu nismo našli lepše. Lepi so tudi drugi kraji, a najlepša je ostala za nas vedno le naša Savinjska dolina, ki nam je prerasla k srcu, da smo se, če smo odšli po širnem svetu, zopet radi vračali domov. Povsod lepo, doma najlepše; taki so bili vzdihljaji domov vračajočih se Savinjanov.

V nemali meri je k tej lepoti priložila »bistra« hči planin, naša Savinja. Ki se je vlekla kot srebrni trak po ozki dolini. Njeni bistri valovi so nas očarjevali. Privlačili so tujce, da so se v polni vročini ohlajevali, sporni ribiči so prišli v polni meri na svoj račun in tako se je razvila dolina.

OD IZVIRA DO IZLIVA SAVINJE V EN SAM LETOVIŠČARSKI RAJ

Z Dunaja in od drugod so prihajali elegantno oblečeni ribiči, ki so me kot desetletnega dečka jemali s seboj, da sem jim sprotili lov muhe »enodnevnice«, pa tudi drugo vabo. Kamorkoli je v brzinih padla z eleganco vržena muhica, že se je pognojila za njo po več lipanov, v pritokih pa postrelci. Ker je imel ribič na vrvi po dva trnka z mušicami, se je nešteto krat primeril »doublec, t. j., da je z enim zamahom ujel na vsak trnek po enega lipana. Kako so mu zaredila oba boju za življenje in smrt teh lepih in krasnih eksplanjev in s kakim navdušenjem je pozneje pri okrepčilu pripovedoval gostinčarju v komaj razumljivi govorici o bogastvu naše Savinje in njenih pritokih. Tako bogata pa je bila Savinja še pred 18 leti, ko sem prišel zopet v Celje. Savinja niso med svetovno vojno uničile granate, ni je uničil z obilnim dovoljenjem v njo vržen dinamit, niso se uničili krivolovci na »omoto«, ne krivolovci na mrežo.

UNIČILA JO JE PA SEDA J POPOLNOMA INDUSTRIJA

in sicer industrija, ki je do malih izjem v reках tujcev.

1. Hud udarec je doživela Savinja zaradi zastrupljanja rib v Paki, pritoku Savinje, po tovarni tsnja Woschnagg v Šostanju pred kakimi 11 ali 12 leti. Ta tovarna je s svojimi odpadnimi vodami pasturila omenjeni salmonitni potok, čigar ribarske pravice so bile lasti g. Ivana Dreva iz Smartnega ob Paki, v taki meri, da se je na grabljah pri mlinskih in žagah nabralo toliko rib, da se je voda zaježila in prestopala bregove. Gosp. Drev je dobil od Woschnagga primerno odškodnino. Od tistega časa se je še ponovno zgodilo, da so ribe v Paki poginile, a niti na misel nam ni prišlo, da bi vsled tega zastrupljanja trpela tudi Savinja, ki je od Šostanja oddaljena nad 10 km. Ko smo pa pričeli ribariti, smo ugotovili, da so pred izlivom Paki in pod njim, kjer je bilo vedno nešteto rib, zlasti lipanov in malih sulčkov,

IZGINILE VSE RIBE

Lani nam je pa Savinja naplavila pod podivskim jezom na Polzeli pet sulcov v težji 9, 7, 5, 4 in 3 kg, ki so bili pa še v razkroju. Zaradi tega smo se obrnili z vloga z dne 21. julija 1938 št. XXX/1/38 na sresko načelstvo v Slovenjgradu s predlogom, da postopa proti tovarni Woschnagg v smislu § 26. zakona o sladkovodnem ribarstvu in zahtevati v smislu točke 3. tega § odškodnino za vso povzročeno škodo v znesku 50.000 din. Sresko načelstvo v Slovenjgradu pa je našo zahtevno vlogo dalo menda kar ad acta, kar danes še nimamo rešitve, kaj se je z njo zgodilo in kaj je z našim odškodninskim zahtevkom. Sresko načelstvo tudi ni smatralo za potrebno, da bi v naši vlogi navedene priče zaslišalo. Zadevo bo društvo obradilo v evidenci.

2. Drug strahovit udarec je doživela Savinja po tovarni usnja g. Kolence na Spodnji Rečici ob Savinji. Očitno, ki je stal tokrat na mostu na Spodnji Rečici, je dejal, da je bila voda v dolžini kakih 300 m popolnoma bela od samih mrtvih rib, samih lipanov in postrelci. Ribarske pravice v tem delu Savinje, kamor so se izlivale odpadne vode te tovarne, so lasti graščine Marijin grad v Nazarju pri Mozirju. Kako je mogla graščina to tolerirati, mi je nerazumljivo. Šele ko sem prišel l. 1939 na oddih v Nazarje h g. Turnšku, sem o tem zvedel, ko sem tožil, da je vedno manj lipanov. Na posojilo sem odšel takoj na kraj sam in zaprepačen ugotovil, da so se odpadne vode tovarne izlivale iz tovarne naravnost v kanal popolnoma neočistene.

Zadevo je javilo Ribarsko društvo v Celju sreskemu načelstvu v Gornjem gradu z vlogo z dne 16. julija 1935, ki je nato razpisalo komisijsko razpravo za 30. september l. 1935. Na podlagi te razprave je

prišlo do odločbe No 3247/3-35 imenovane sreskega načelstva, po kateri so bile predpisane g. Kolencu čistilne naprave, ki so dosedaj kolikor toliko ustrezale svojemu namenu. Upam, da jih bo g. Kolenc, ki je tudi ribič, v redu vzdrževal in, če bo treba, tudi izpopolnil. Od tega časa so se lipani v Savinji med Kolencovo tovarno in izlivom Paki prav lepo zopet pomnožili, tako da lahko imenujem ta del Savinje glede rib dober; ni pa še takšen, kakor je bil.

3. Največja nesreča pa je bila prizadejana Savinji, odkar stoji v št. Pavlu pri Prebodu.

NOVA TOVARNA TVRDE

MAUTNER — »COSMANUS«.

Ukralnica oziroma tiskarna-barvarna. Do čim sta prej imenovani tovarni Woschnagg in Kolenc krivdo priznali, smo nalezili pri židovski tovarni Mautner na neverjetno negacijo. Vsi drugi so krivi, le ona ne. V začetku so bili krivi dinamitaši, nato krivolovci z omoto, sedaj pa kakor se čuje iz izjav njihovih uslužbencev, krivolovci, ki metajo v vodo klor, da nato love ribe. O vsakoletnem zastrupljanju rib v Bolaki in Savinji po tovarni Cosmanus sem že poročal. Kratko poročilo o zastrupljanju, ki je bilo izvršeno v nedeljo 14. maja v Savinji, je bilo tudi že v naših dnevnikih, vendar moram, da bo javnost vedela, kakšne stvari se gode, o tem obširneje poročati. Očitno, ki je omenjen nedeljo kljub slabemu vremenu ribaril v Savinji pod grizkim mostom, je okrog pol 11. dopoldne opazil, da nosi Savinja ogromno množino rib. Deloma so bile še mrtve, deloma so se sunkoma poganjale sem in tja. Med njimi je opazil vse vrste rib, zlasti sulce, lipane, pa tudi klene, mrene itd. Rib je bilo na stotisoče, veličih in malih. Savinja, ki je bila vsled deževja že nekoliko narasla, je te ribe seveda nesla naprej. V Celju so s kapucinskega mosta opazovali ljudje to tragiko in so mi rekli, da so se na tem skoraj razjokali. Nad en meter dolge sulce je nosila Savinja kakor polena.

Društvene poizvedbe, odkod to zastrupljanje izvira, so ostale žal brez uspeha. Ribiči so šli le izjemoma k vodi, ljudje so bili doma za pečjo, nihče ni pogledal k vodi, ker je deževalo kakor iz škafa. Okrog 13. pa se je Savinja tudi še tako skalila, da je skrilta pod svojimi valovi grozni zločin, ki je bil izvršen nad naravo.

Zaradi ugotovitve, odkod je prišlo to zastrupljanje, smo se posamezni člani ribarskega društva odločili, da preizkusimo Savinjo z ribarjenjem. Ošli smo ribariti: g. Ferdo Berger od podivskega jezca nizdol, jaz od groblskega mosta nizdol, g. Kač od žalca nizdol. Ugotovili smo, da ima Savinja do izliva Bolake še žive ribe. Ujel sem v tem delu enega lipana in tri klene, dva lipana sta mi pa prišla, a sta ušla. Tudi g. Berger je lovil z uspehom. Pod izlivom Bolake, kjer smo opazovali ob priliki letošnjega drsta sulcov zelo mnogo lipanov in drugih rib, ki so hlastale po muhah, pa nisem tmel niti enega prijema, a tudi niti ene ribe nisem videl. Očitno sem se, da preizkusim vodo, ali se vendar oko ni motilo, da ni življenja v vodi, s sledočim poizkusom: ribe, ki sem jih ujel na izlivom Bolake, sem prinesel na prod v Šostah, torej pod izlivom Bolake ter zmetal v vodo drob in kri. Opazoval sem namreč ob drugih takih prilikah, da so takoj priplavale male ribice, ki so živahno jemale kri. Tu sem čakal pol ure, pa ni priplavala niti ena ribica. Žalostno sem odšel naprej in bil sam pri sebi popolnoma prepričan, da je prišlo zastrupljanje iz Bolake. Šele na drugem mestu pod »ladjo« sem ugotovil, ko sem smislil drugo ribo in zmetal drob in kri v vodo, da so se prišle male ribice past. Zastrupljanje je torej zajelo vse izliv Bolake in derotino proti ladjici. Kdor je videl ta del vode ob koncu marca in v začetku aprila ter sedaj, bo znal presoditi, kaj je bilo uničenega in kako mi je bilo pri srcu. Razmišljal sem, kako smo preganjali krivolovce, ki so s trnkom v roki ali na zanke ali celo z mrežo ribarili po naših vodah. Tiraši smo jih pred oblastv, kjer so bili zaradi ribje kraje kaznovani. Po starem avstrijskem zakonu so bili obsojeni zaradi navadne tatvine z zapornimi kazni, vsled česar so imeli v poznejšem življenju še stitnosti, dobili niso obrtnega lista itd. Tu je pa poginilo zaradi malomarnosti ali neumnosti.

V NEKAJ URAH NA STOTISOČE RIB,

pa se dotičnemu ne bo nič zgodilo, ker se grozni zločin menda ne bo dal za presoji po oblasti s popolno sigurnostjo dokazati in pojasniti.

4. Hude udarce je dobivala Savinja in Voglajna od tovarne Westen d. d. v Celju od leta 1929. dalje. Neverjetne množine vseh vrst rib so morale prej poginiti, predno se je tovarni na ponovne pritožbe ribarskega društva posredilo napraviti primerno čistilne naprave, ki sedaj vsaj deloma ustrezajo svojemu namenu. Če bo tovarna Westen svoje čistilne naprave vzdrževala in jih stalno čistila, bomo z njo kar shajali. Ljudje, ki stanujejo ob Voglajni, pa so mi pripovedovali, da iz Voglajne tu in tam še smrdi. V interesu dobrega sočutja je, da določi tovarna stalnega nadzornika za svoje čistilne naprave, da bodo naprave — zlasti ponikovalnice — redoma delovale in da bodo vzdrževane.

5. Nadaljnja rak-rana za naše vode je bila železarna v Štoreh, ki odvaja svoje odpadne vode v Voglajno. Voglajna ima vse vrste belih rib. V njenih globinah so zlasti lepe ščuke, ki dosegaajo težo tudi do 10 kg. In tudi tu je prišlo do hudega zastrupljanja, ki je seglo daleč doli proti Teharju. Pri komisijem ogledu 3. aprila 1928 sem predlagal po nasvetu sedanjega kasacijskega sodnika g. dr. Munde biološko čiščenje s prežezavanjem in filtracijo. Komisija je moj predlog osvojila. Predstavniki tovarne g. ing. Hruschka je predložil projekt čistilnih naprav, po katerem se naj odpadne vode tovarne napeljejo v zbiralne bazene, od tod pa se razredene črpaajo po ceveh na hrib zahodno od tovarne, kjer se naj razkrojo v srak in padajo nato na pobočje hriba, kjer se filtrirajo in nevtralizirajo skozi zemljo in nasip, ki obstoji večino iz žitne in drugih odpadkov tovarne. Razdalja med vzhodjem pobočja, kamor padajo odpadne vode in Voglajno znaša kakih 50 korakov. Resnici na ljubo moram reči, da te

ENOSTAVNE ČISTILNE NAPRAVE DO SEDA J PRAV DOBRO FUNKCIJONIRAJO,

da pa se je med tem časom dogodilo, da so bile odpadne vode iz zbiralnih bazenov namesto da bi bile črpane na hrib, spuščene naravnost v odtoki kanal za čisto vodo in nato v Voglajno, kjer so pomavno povzročile zastrupljanje. Tovarniško vodstvo se je opravilo enkrat z defektom cevi, drugi pa z malomarnostjo nekakega delavca. Pri tej priliki si dovoljujem opozoriti vodstvo tovarne, ki kaže veliko razumevanje, da se njene odpadne vode kolikor pač mogoče očistene odvajajo v odprto vodo, opozoriti, da naj svojo končno cev, iz katere brizgaajo na hrib črne odpadne vode, podaljša za kakih 5 do 10 metrov, ker je zemlja kakor tudi nasip na dosegljivem mestu že prenasajena in so odpadne vode, če ne ne škodljive, pa vsaj higijensko ne zadostne.

6. Najmanj pristopna, da bi svoje čistilne naprave uredila, pa je Cinkarna d. d. v Celju. Od leta 1929, torej polnih 10 let, nam onemahuje in zastruplja Voglajno in Savinjo s svojimi odpadnimi vodami, ki se po analizi Higienškega zavoda v Zagrebu št. 316-29/IX

DIREKTO SKODLJIVE ZA ŽIVLJE-NJE RIB

Vsak čas spušta Cinkarna tako smrdljivo gnojnico v Voglajno, da bi tega tudi higienika absolutno ne smela trpeti. Pri mestnem poglavarstvu v Celju smo z vlogo z dne 27. junija 1938 št. IV-2/38 zaprosili, da se ji predpiše smerjive čistilne naprave z biološkim čiščenjem s prežezavanjem in filtracijo. Prostora za to ima tovarna ob svojem odtoknem kanalu dovolj. Upam, da bo ta vloga v kratkem rešena in da bo Cinkarna prisiljena, da spravi svoje naprave v sklad s predpisi zakona.

7. Hude preklarije smo imeli s takšino tovarno in barvarno »Metalka«, lasti g. Weinbergerja, ki nam je od leta 1924 zastrupljevala Koprivnico — pritok Voglajne. Koprivnica je mal potok, v katerem žive bele ribe, je pa pomemben, ker se pridejo v njega drstiti klani in ščuke iz Voglajne. Kakor tovarna Mautner, tudi tovarna »Metalka« ni hotela priznati, da bi ona zastrupila ribe v Koprivnici, in je zahtevano odškodnino odklonila. S tožbo smo jo morali prisiliti, da je poravnala škodo. Ker so bile dosežane čistilne naprave tovarne premajhne, ji je bilo pri komisijem obravnavi, ki je bila leta 14. marca, predpisano, da v roku šestih mesecev predloži nove načrte, ki jih bodo v sporazumu s Higieniskim zavodom v Ljubljani dovršili do take mere, da bo odpadna voda sposobna za izpus v odprto vodo.

Ribarsko društvo v Celju si je datum 14. 9. 1939 dobro zabeležilo in si bo po poteku roka dovolilo pristojno mestno poglavarstvo v Celju vprašati, ali so načrti že predloženi.

8. Tovarna »Metalka« d. d. v Celju, to je prejšnja kemična tovarna, je 22. junija

1938 zastrupila Voglajno z galicno rastopino. Pravi, da se je bila nesreča in jaz nimam poverja o tem dvomiti. Brez dvoma pa je tudi, da bo tovarna morala poravnati škodo. Neki višji funkcionar tovarne, ki slovenski ne zna, je ironično pripomnil: »No, pa kaj to, vam bomo pač kupili ribji zarod.« Če bi ta gospod videl veliki in vsakovrstni, tudi plemeniti rib milijona zaroda niti ne omenjam, planktona tudi ne, ki je bil vse uničen — potem bi ne bil izustil omenjenih besed, zlasti, ker se zaradi škuk in belih rib v Jugoslaviji še ne producira. Naš odškodninski zahtevak se ni odmerjen, zadeva sporazumno počiva do rešitve postopanja, ki teče zoper imenovano tovarno po § 26. odnosa 60. zakona o sladkovodnem ribarstvu. Bošji mlini meljejo počasi, a sigurno.

9. Braun Ivan, predilnica, tkalnica, barvarna in izdelovalnica vate v Breznem pri Vitanju je nova tovarna. Kr. banka uprava ji je predpisala z odločbo VIII 589/6 z dne 1. oktobra 1937 moderne čistilne naprave za odvajanje odpadnih vod v potok Hudinjo. Hudinja je bila

ENA NAJPODOBITEJŠIH POSTRVI-JIH VOD CELJSKEGA SREJA

Ima precej močan padec, je razmeroma velika — 650 litrov na sekundo — in ima krasne točnine. V njej je bilo prijetno ribariti. Nikdar ni šel človek zaman za vodo in razni letoviščarski gostje z Dobrne so se leto za leto prijetno zabavali ob njej. Danes je ta voda popolnoma prazna. Zanimivo je, da od občega zastrupljanja sploh ni prišlo, a ribe so popolnoma izginile. Korporativno so se podale v njen pritok Dobrno, ki je sedaj poln postrelci in še nikdar ni bil tako obiljen kakor danes. Da pa ne poročam kdo, da to ni resnica, navajam kot prič g. Stareta, kontrolorja davčne uprave v Celju in g. Franca Kača, čevljarskega mojstra v Celju. Oba sta izborna ribiča. Prvi je pred dnevi ribaril ves dopoldan pa ni ujel repa. Drugi, ki je ribaril prej, ko tovarna še ni obratovala, je takrat ujel po 50 komadov in več, sedaj pa je ujel le v bližini izliva Dobrne cela dva komada, zgoraj v najlepših točninah pa nič.

Prišlo je torej do popolnega razvrednotenja Hudinje. Čistilne naprave pa funkcionirajo in če bo kdo ugovarjal da ne, bo prišlo do velikega razburjenja, češ da je te čistilne naprave predpisala banska uprava, da so točno kolavdirane itd.

Kot mejaš ribarskih pravic v Hudinji je Ribarsko društvo v Celju predlagalo, da bi se odpadne vode iz zbiralnega bazena, preden se neposredno spuščajo v potok Hudinjo, spravile z neprestano delujočo črpalko na desni breg Hudinje in se tam na hričku kakih 50 metrov od potoka razpršile v srak ter bi nato padale na zemljo, odkoder bi pronicale v potok. Predlog ni bil upoštevan in

DANES JE HUDINJA POPOLNOMA PRAZNA.

Za svojo osebo sem prepričan, da bi edino predlagano biološko čiščenje s filtracijo in nevtralizacijo obvarovalo ribe pred pogibom, odzroma pred izselitvijo. Pa imamo še druge industrije, ki onesnažujejo naše vode. V Laškem tekstilno tovarno, prej Gerkman, ki baje tudi spušta tako gnojnico v Savinjo, da je strah in rudnik Trboveljske premogokopne družbe v Hudi jam pri Laškem, ki pa trdi, da ima najboljše čistilne bazene, ki se redno smajajo. Če pa človek pogleda Rečico, v katero se rudniške vode izlivajo in pa Savinjo od izliva Rečice nizdol, bo takoj videl, da so čistilni bazeni le na papirju. Sami uslužbeni rudnika so mi pripovedovali, da se bazeni ne smajajo redno, da teče umazana kar čez nje v potok Rečico.

Rudnik Zabukovca je poglavlje zase. Koliko se je že o njem pisalo, komisionalno, pošiljalo deputacije, protestne seje so bile zaradi njega itd., pa ni dosti pomagalo. Nekaj časa je dobro, nato zopet stara pesem. Zablazena voda iz državnega rudnika v Zabukovci nam

JE LETOS UNIČILA VSE IKRE SULCEV IN LIPANOV.

Ta črna flovnata brozga, ki se spušta sedaj le ponoči, se namreč veda. Zablazila nam je v nekaj dneh vse sulce jame, tako da nismo mogli več ugotoviti, kje se je sulčja drst vršila. Z zažblatenjem sulčij jam pa so zablazene tudi ikre, ki poginejo, ker ne morejo dihati. Enako je seveda s lipanskimi ikrami. Mi sportni ribiči, ki ne lovimo le rib, ampak jih tudi gojimo, to dobro vemo. Dopovedati si pa tega ne dajo gospodje, ki nad nami vedrijo in oblaščijo. S tem nam je seveda povzročena velika škoda, ki jo pa ne znamo ceniti zopet le mi. Da bi nastalo škodo iztoževali, je preizkustno, ker poginuli hker sodišču žal ne moremo prezentirati.

Is te razprave si lahko napravi javnost sliko, kako težko ima danes Ribarsko društvo v Celju. Če bo šlo tako dalje, bodo v kratkem vse naše lepe vode uničene, take bodo kakor Mura, in le kak gorski potok, od katerega industrija ne bo prišla, bo ostal čist. V njem se bo še našla lepa potoka postrelci, iz dolinskih potokov in rek pa bo izginila. Po mojem mnenju manjka pri industrijah le dobre volje, s katero

Blagodat

za Vašo kožo, tudi če je še tako občutljiva:

ELIDA MILA

Za žene, ki imajo rode dermatološko preizkušeno milo:

ELIDA MILO CVETIC

bi se ob današnji tehniki dalo vse tako urediti, da bi bilo prav.

Celjsko ribarsko društvo ne misli vrediti puške v koruzo. Stalo bo slej ko prej na braniku za zaščito naravnih krasot naše lepe Savinjske doline in zlasti vodne favne.

Pomaranče zore v Rusiji

Poskusi pridelave limone in pomaranče v Rusiji izvirajo že izpred svetovne vojne. Po začetnih poskusih iz leta 1897, ki so dosegli pred vojno površino okrog 400 ha, so med vojno ti poskusi močno nazadovani. Leta 1921 so pa obnovili poskuse in od leta 1923 jih nadaljujejo posebno intenzivno. Leta 1923 so imeli v Rusiji z limonami in pomarančami zasajenih že 2.000 ha, leta 1935 že 3.400, predlanskim pa celo 5.500 ha. Središče kultur je severovzhodna obala Črnega morja, krajina Abhazija in kutalska gubernija ob turški meji. Pomaranče in limone pridelujejo večina kolhozi in kmetje, dobra tretjina je pa v rokah države. V Gruziji hočejo do leta 1940 razširiti plantaže pomaranč in limon na 24.000 ha.

Več raziskovalnih in poskusnih stanic uvaja in aklimatizira najrazličnejše vrste limon, mandarin in pomaranč ter prilagode to drevje ruskemu podnebju, zlasti poskusni zavod v Suhumu na vzhodni obali Črnega morja ima v poskusni kulturi že blizu 500 raznih vrst vzhodno od Kaspijskega morja deluje podobno poskusna stanica Kyzylatsek v Turkmeniji na perzijski meji. Pomaranče, mandarine in limone pa hočejo pridelovati tudi v severnejših krajih. Leta 1936 so jih pridelali že okrog 293.000.000, pri tem pa večina plantaž se ni bila v stadiju polne plodnosti.

Do leta 1942 hočejo razširiti plantaže mandarin na 10.000 ha, limon za 6.700 ha, pomaranč pa za 1.200. Tako računajo, da bo dal pridelek vseh dosedanjih in novih plantaž približno 1,7 kg sadežev na vsakega prebivalca letno. To je eden izmed primerov, kako lahko v razmeroma kratkem času 10 let izkoristimo povsem nove produkcijske sposobnosti krajine, tako da postane vzhodna obala Črnega morja vse pozornosti vreden konkurent dosedanjih krajin, ki je bila njih skoraj izključna domena pridelave pomaranč, limon in mandarin.

TETA NA OBISKU

— In kako lepe, čiste preproge imate. Gotovo mamica skrbi, da se vsak teden temeljito stepajo.

— Evica: Da, mamica vsak teden povabi prodajalca iz trgovine, da ji pokaže kako deluje sesalec prahu.

Florence Riddellova:

Nevarna ljubezen

— Ne vem, kako naj g. gledam, je odgovorila Vanda tiho. Ali naj g. gledam mrko ali naj se mu smejem? Kaj mislite, kaj bi bilo v najinem položaju boljše?

Krepak sunek v rebra jo je opozoril, da je njuna dolžnost zdaj molčati. Mustafa, Arabec visoke postave, ki ju je bil privedel, se je zleknil takoj po prihodno na tla, da bi tako dokazal svojo poslušnost. In ko je zopet vstal, je v svoje največje ogorčenje opazil, da se ta dva neverna psa pogovarjata, kakor da se ni nič zgodilo.

Pa tudi molčecemu možu na divanu se je obraz še bolj zmračil.

Zdaj je poklical Mustafa k sebi. Nekaj časa so se potem razlegali njuni zamolkli glasovi po veliki sobi. Mustafa je vneto odgovarjal, mahal z rokami in zavijal oči. Očitno je zdaj pripovedoval svojemu gospodarju, kako sta bili Fenella in Vanda ujeti.

Ko mu je pa potem močnega Arabec namignil, da lahko odide, se je Mustafa vrnil na svoje mesto za ujetnicama. Na divanu sedeti mož se je zopet srepo ozrl na ujetnici. Že je odprl usta, da bi spregovoril. Preden so pa prišle besede iz njegovih ust, je vstopilo v sobo arabsko dekle. Nekaj časa so zrlje njene oči skozi pajčolan, s katerim je imela zakrito spodnjo polovico obraza. Naenkrat si je pa strgala pajčolan raz obraza, skočila k Fenelli in jo odnesla na drugi konec sobe.

Miss Grayeva! Oh, draga moja miss Grayeva je vzklila!

Mustafa se je prestrašeno zdrnil, toda Ahmed, namestnik poglavarja tega mesta, je skotil z divana, potegnul arabsko dekle krepko od Angležinj, jo držal trdno za ramena in divje tresel, ter obsul s potokom srditih besed. Pogled njegovih temnih oči je bil tako zloben, da bi se bila morala Zora prav za prav sesesti od strahu pred njim, ko se ji je približalo temno obličje. Namesto tega mu je pa Zora odgovarjala z veselim glasom in zvoničnim smehom. Vsa srditost mu je naenkrat izginila iz oči, pustil je Zoro in se v strmečem začudenju ozrl na Fenello in Vando.

— Smatral je vaju za dva lepa mladeniča, je zakicala Zora smeje. Vsi so mislili tako. Saj sta pa tudi podobni mladeničema v tej smešni moški obleki in čeladah. Tudi jaz sem prišla, da bi videla dva tuja mladeniča. Slišala sem, da sta padla včera k nam naravnost izpod neba. Toda Ahmedu so povedali to šele pred dobro uro, ko se je vrnil iz pušave, kamor se je bil napotil pred tremi dnevi.

Ahmed se je vrnil na svoj divan. Zamisljeno je sedel potem je pa zastavil s strogim glasom Zori nekaj vprašanj. Zora je pazljivo poslušala. Potem se je pa znova obrnila k Fenelli. Toda njeno vedenje se je bilo že izpremenilo. Radostno začudenje, da je zopet srečala Fenello, se je bilo očitno že umaknilo radovednosti, a razen tega se je poznalo Zori na obrazu, da je ne veseli, da je tu tudi Vanda.

— Tu nista na varnem, miss Grayeva, je dejala Zora. Čemu ste prišli sem in povrh še z njo?

Pri teh besedah je zanimljivo pokazala s prstom na Vando. S spominom na to, kar se je bilo zgodilo med Vando in Arudjem se je bila najbrž vrnila k Ahmedu, in potem sta se nekaj časa pogovarjala v arabščini. Videlo se je pa, da se srdito prepirata. Ahmed je bil zopet vstal in med prepričnim mahal z rokami. Zdaj je bil pa Zorin glas malone poveljujoč. Očitno je torej imela vpliv na tega moža in morda mu je smela celo ukazovati. Čeprav je bila ob tem visokem, krasno oblečenem Arabcu v svojem pestro vezanem telovniku in volnenih hlačah, segajočih ji do gležnjev, okrašenih s težkimi slatimi obroči, podobna drobnemu in krhkemu bitju.

Kar je Ahmed nehal prepirati se. Sedel je prekritih nog na blazinicah divana in krepko stisnil ustne. Zora je še nekaj časa govorila z visokim, ukazujočim glasom in najbrž je bilo to zadnje odločno vprašanje, na katero je odgovoril Ahmed s mračnim kmhanjem. Arabsko dekle mu je potem obrnilo hrbet in ogovorilo Angležinjo: Pojdita z menoj, je dejala.

Odšli sta za njo po širokem, kamenitem stopnišču v sobo, kjer je najbrž stanovala. Ko so vstopile, je zamoraka sliškinja prestrašeno krkljala, toda njena gospodarka ji je zasepala nekaj besed in zamorka je takoj izginila.

— Prinesem vam malo okrepčila, je dejala Zora. Mislim, da se morata počeno najesti — najprej jed, potem pa vse drugo.

— Ne, se je zasmejala Fenella.

— Kaj pa potem takem?

— Kopol.

Zora se je veselo zasmejala.

— Oh, te Angležinje, je vzklila. Mislim, da smatrate kopol za svojega boga.

— Kaj se bo zgodilo z nama? je vprašala Fenella.

— Nič, kar bi bilo preveč neprijetno, je odgovorila Zora smeje. Ali ste slišali moj preprič z Ahmedom. On trdi o vama, da sta francoski vojniki — v takem primeru bi seveda ne hotel ravnati z vama ljubeznivo. Moje plemo je namreč prav zdaj v srditi borbi s Francozi. Mnogo truda je bilo treba, preden sem ga prepričala, da nista Francozinji, temveč Angležinji ter da sta moji zelo dobri prijateljci, pa ne samo moji, temveč tudi Arudjevi.

Porogljivo se je ozirala na Vando, ki je zdaj tudi spregovorila. Glas se ji je pa nervozno tresel.

— Kje je Arudi? je vprašala.

— Ni ga tu — k sredi za vasa. Je v našem pravem mestu, od koder se bori proti Francozom.

— Zakaj torej vi — zakaj niste pri njem?

Zorin obraz se je zmračil.

— Arudi mi je to prepovedal — je odgovorila.

Dejal je, da se je treba v okolici našega mesta neprestano boriti, zato me je poslal sem, da bi bila tu na varnem. Nisem hotela iti, toda morala sem ga ubogati. Pa tudi to mesto pripada Arudiju. On vlada tu, Ahmed ga pa samo zastopa. To bo trajalo teden dni največ dva tedna.

— Kje je Hussein?

Zori se je zmračil obraz, potem se je pa naglo prišla za vrat.

Halo!

Halo!

Če hočeš dobre čevpčice in različne dobiti — moraš v restavracijo »Rožna dolina« priti. Vsako nedeljo odojak in jagnje na ražnju.

Točno in solidno tam postrežejo te pridno! Sprejmejo se abonenti na dobro domačo hrano.

Za cenjeni obisk se priporoča

Slavko Gačnik

restavracija »Rožna dolina« — Marn

Jutri v nedeljo 9. t. m. revanžna BALINCARSKA TEKMA med igralci gostilne na Strelišču in igralci restavracije Rožna dolina. Pričetek ob 9. uri dopoldne.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklci, izjave beseda Din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

Kokus tekači

za hodnike in stopnišča v vseh barvah v zalogi pri SEVER RUDOLF, LJUBLJANA — MARIJIN TRG 2.

RAZNO

Beseda 50 par davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

SLADOLED

prvovrstne kakovosti, kasate in spumone nudi slaščičarna

ZALAZNIK

Stritarjeva ul. — Stari trg. Priporočamo se o kvaliteti!

MEDIJSKE TOPLICE

pri Zagorju termalno kopališče 28° C. Plavalni bazeni na prostem, posebne kadne kopeli, terase za sončenje. Idealno letovišče. Lep medeljski izlet. Pension din 45.— Pojasnila daje uprava toplice, p. Medija — Izlake. 1904

MALI OGLASI

v Slovenskem Narodnem imajo sigurne uspehe! Beseda 0.50 par.

TRAJNO ONDULACIJO

s 6-mesečno garancijo, v modernih frizurah Vam napravi z najnovejšim aparatom za ceno din 60.— Salon Merlake, Sv. Petra c. 75. 2169

Okusa tablete

in spolni slabosti poskusite

OKASA

tablete za

moške

100 tablet Din 220.— proti povzetju

Dobijo se v vseh lekarnah. Zastopnik: Lekarna Mr. Rožman Miroslav, Beograd — Terazije 5. Ogl. reg. S. Br. 5846/39

50 PAR ENTLANJE

szuriranje, vezanje zaves, perila, monogramov, gumbic. Velika zaloga perja po 7.— din »Julijana«. Gospodstvska c. 12. 3. I

PO PRIZNANO NIZIKI CENAH

si nabavite najboljše moške oblike, perilo in vsa praktična oblačila pri PRESKERJU, Ljubljana, Sv. Petra cesta 14. I. T

MALINOVEC

pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan — se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. PICCOLI, Ljubljana, nasproti »Nebotičniku«.

LETOVIŠČE IN KOPALIŠČE

Ivo Šorli, Gorenja vas — Poljanska dolina, se priporoča. 35/T

POHISTVO

Vsakovrstni stoli od 18.— din dalje. Poltiram oprave najceneje. Zorman, Breg 14. 2191

KLIŠEE

END IN VEČBARVNE

Jugografika

SV. PETRA NASIP KOT

POUK

Beseda 50 par davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

Strojepisni pouk

Večerni tečaj za časa počitnic oddelki od 1/27. do 8. in od 1/28. do 9. ure. Pouk tudi po diktatu. Vpisovanje dnevno, pričetek poljuben. Christof učni zavod, Domobranska cesta 15 — Največja strojepisnica! 2160

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

TRI SODE

po 600 litrov, dobro ohranjene, poceni prodam. — Ponudbe na upravo lista pod »sodi«. 2187

LES SUH

vsakovrsten, ladijska tla, parkete, furnir in žagane odpadke prodaja Lavrenčič & Co., Ljubljana, Vošnjakova 16. 2188

BERKEL TEHTNICO

dobro ohranjeno, takoj ugodno prodam. Naslov in upravi Slov. Naroda. 2184

TOVORNI AVTO

tipa Austro-Fiat AFN, nosilnost 1750 kg, vožen 45.000 km, v zelo dobrem stanju, prodam ali zamenjam za luksuzni avto. Al. Kresce, Kočevje. 2185

ODPADKE BLAGA

volnene in bombažaste in preje naprodaj cca. 2000 kg. M. Ogorce, Grosuplje. 2175

MARELICE

za vkuhanje dobite najceneje pri M. Kompare, Gradišče 7. telefon 38-30. 2142

DOPISI

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

GOSPODICA

vesele narave, značajna in samostojna, želi poročiti boljšega situiranega, osamljenega gospoda od 45 — 65 let. — Samo resno na upravo »Slov. Naroda« pod »Sreča je blizu«. 2178

GOSPOD

srednjih let z dobro službo želi znanje in samostojno gospodstvo vdovo ali ločenko do 35 let z lastnim stanovanjem. — Samo resne ponudbe s polnim naslovom poslati na upravo »Slov. Naroda« pod »Harmonija«. 2141

OGLASUJ

V MALI OGLASNI

»SLOV. NARODA«

NAJCENEJSI IZDATEK

SLUŽBE

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

Blagajničarstvo

in izvežbano prodajalco sprejme takoj

konfekcija

Paulin LJUBLJANA

BRIVSKEGA POMOČNIKA

išče za takoj salon »Merlake«, Sv. Petra c. 76. 2174

POLETI UŽIVAJTE

V LAHKIH ČEVLJIH

12

45801—2204

Za poletje najcenejši in najboljši otroški čevlji — iz gumijastim podplatom. Otroški Din 12.— in 15.—, ženski Din 19.—, moški Din 25.—

15

4581—1985

Otroški čevlji iz močnega angloškega platna bele barve z gumijastim podplati.

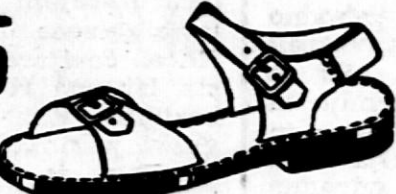
19

40891—7063

Platneno sandalo za otroke iz močnega platna s prožnim podplatom in z zapenki

35

5882—44500

Praktične otroške sandale iz usnja z močnimi usnjenimi podplati. Neobhodno potrebne otrokom za igranje in sprehe.

59

5895—55133

Predvsem udobnost! Lahki in udobni čevlji iz finega usnja moderno izrezani. Za sončne dneve.

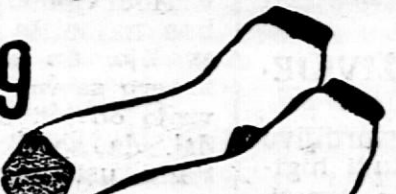
59

60995—5538

Na morju se boste najbolje odpočili v teh lahkih postrnih čevljih iz najkvalitetnejšega platna.

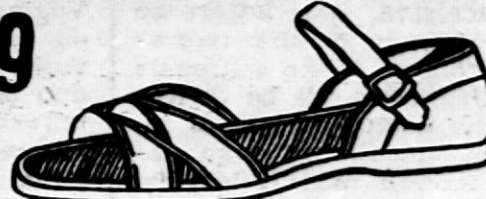
9

Jadran

Praktične in močne nogavice gospodov za poletje. Ne rabijo podvez, ker imajo zgoraj opletano gumo, ki jih drži.

29

54895—9120

Lahki ženski kopalni čevlji iz gumije. Izdelane po najnovejšem ameriškem modelu.

59

04895—1135

Ti čevlji Vam bodo nadomestili 3 pare drugih. Izdelani so iz finega difina s prožnim podplati. K čevljem dobite 3 okrasne jeske v 3 različnih barvah, ki jih lahko premenjate po barvi obleke

79

5885—93154

Dovršeno lepi čevlji za poletje iz finega usnja v modro-beli kombinaciji s usnjenim podplatom in peto.

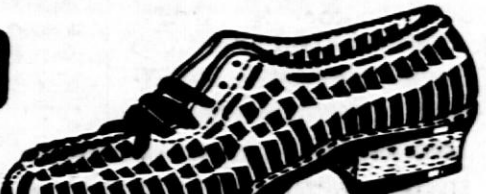
79

2945—16143

Ženski čevlji iz finega belega usnja, z okrasno izrezanim nartom in srednjo peto.

99

035—14114

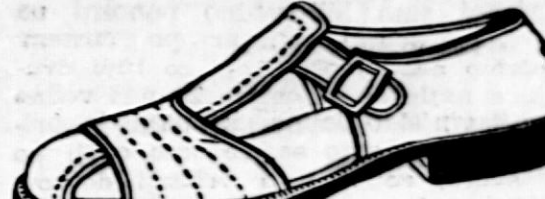
Najnovejši model iz Meksike! Ženske sandale iz finega usnja, pletene v belo-modri ali beko-rdeči kombinaciji. Za poletje ni bolj praktičnih čevljev.

Selec

Svoje otroke boste najbolj razveselili, ako jim za poletje kupite te srčkane nogavice.

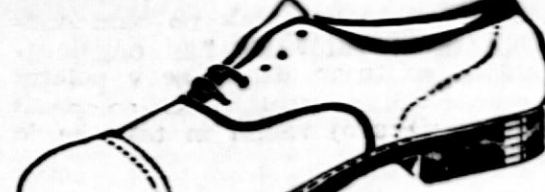
59

83307—2278

Elegantne moške sandale iz močnega platna s prožnim podplati.

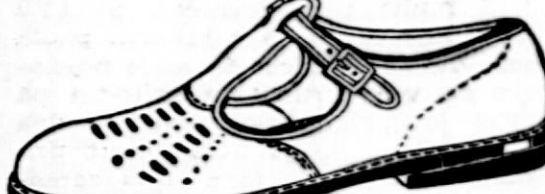
59

9337—2203

Gospodu dobro pristojajo k novi obleki ti fini čevlji iz belega ali sivega platna.

69

2967—44880

Lahke moške usnjene sandale z usnjenim podplatom. Luknice na prednjem delu dajejo nogi dovolj zraka.

79

8837—2626

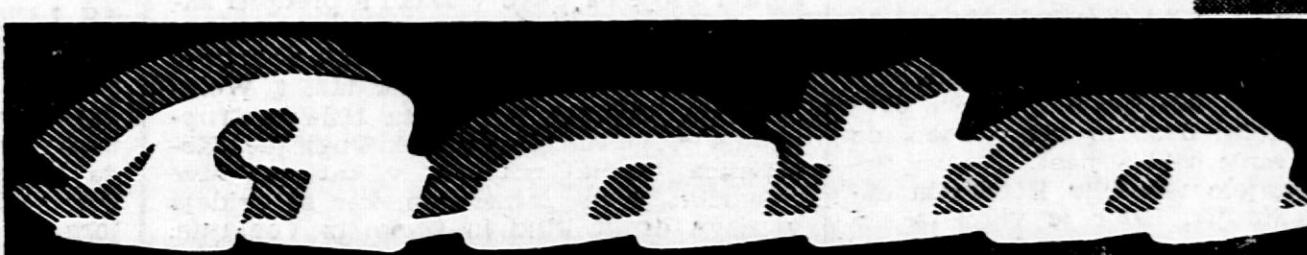
Gospode dajejo prednost tem lahkim čevljem iz belega ali sivega platna, kombiniranega s lakom, z usnjenim podplati in peto.

129

9039—24674

Moški lahki nizki čevlji z okvirom, izdelani iz finega usnja ali semisa, okrašeni z luknjicami, z usnjenim podplati.

PERFEKTO SOBARICO

nemško in slovensko govorečo, takoj sprejemem. Pismene ponudbe s sliko na zdravilišče barona Borna — Sv. Ana pri Trzinu. 2165

VEČ ČEVLJARSKIH ŠTEPARIC

sprejem takoj. Ivan Prešeren, Kranj, Blejska c. 17. 2149

NADNATAKARJA

agilnega, verziranega, strogo solidnega, z dobrimi spricavali in znanjem hrvatskega in nemškega jezika, išče kavarna Medulić, Zagreb, Illica 59. 2181

1000 DIN

zaslužite mesečno doma, ako kupite ročni brzoletilni stroj. Dajemo material, prevzemamo blago. Pišite »Anos«, Maribor. 22/M

KUPIM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

KUPUJEM IN PRODAJAM

rabljene čevlje in moške obleke. Klavžer, Vošnjakova 4. 2164

ŠIVALNI STROJI

pogrezi, pokromani, lepo izdelani, z večletno garancijo znamke Veritas — Titan, pri tvrdki »TRIBUNA« F. BATJEL, LJUBLJANA, Karlovska c. 4 — Podružnica: Maribor, Aleksandrova cesta 26 — Ceniki franko!

SAMO NEROLIKO PAR VEČ

in Vaše zdravje je sigurno zavarovano

Neprimerno bolj fina in zdrava.

Makulturni papir

preda

uprava »Slovenskega Naroda« Ljubljana, Knaflijeva ulica štev. 5

NAJBOLJŠA RADIJSKA REVILJA

NAŠ VAL

SPOREDIL evropskih radijskih postaj na vseh valovih, roman, novela, modni pregled, novice iz radijskega sveta, filmske smotra, nagradni natečaj.

UPRAVA: Ljubljana, Knaflijeva ulica 5. Mesečna naročnina samo 12.— dinarjev.

NARODNA

TISKARNA

LJUBLJANA

KNAPLJEVA 5

IZVRŠIL VSE VRSTE TISKOVIN
»REPROSTE IN NAJFINEJŠE«

Gostilna Lovšin

Cenilišče 13 (pri dramskem gledališču)

obvešča cenj. goste, da je poverila, z današnjim dnem vodstvo novemu poslovođu. Vodili bomo kot do sedaj pristna priznana vina, sveže pivo; poleg izborne domače kuhinje pa uvajamo novost

pod geslom:
Dnevno vsaj ena kuhinjska specialiteta!

Izrazito paznjo bomo polagali na prvovrstno postrežbo v naših udobnih prostorih in na prijetnem senčnatem vrtu. Današnja kuhinjska specialiteta

kisla štajerska juha
piška v papriki
djuveč